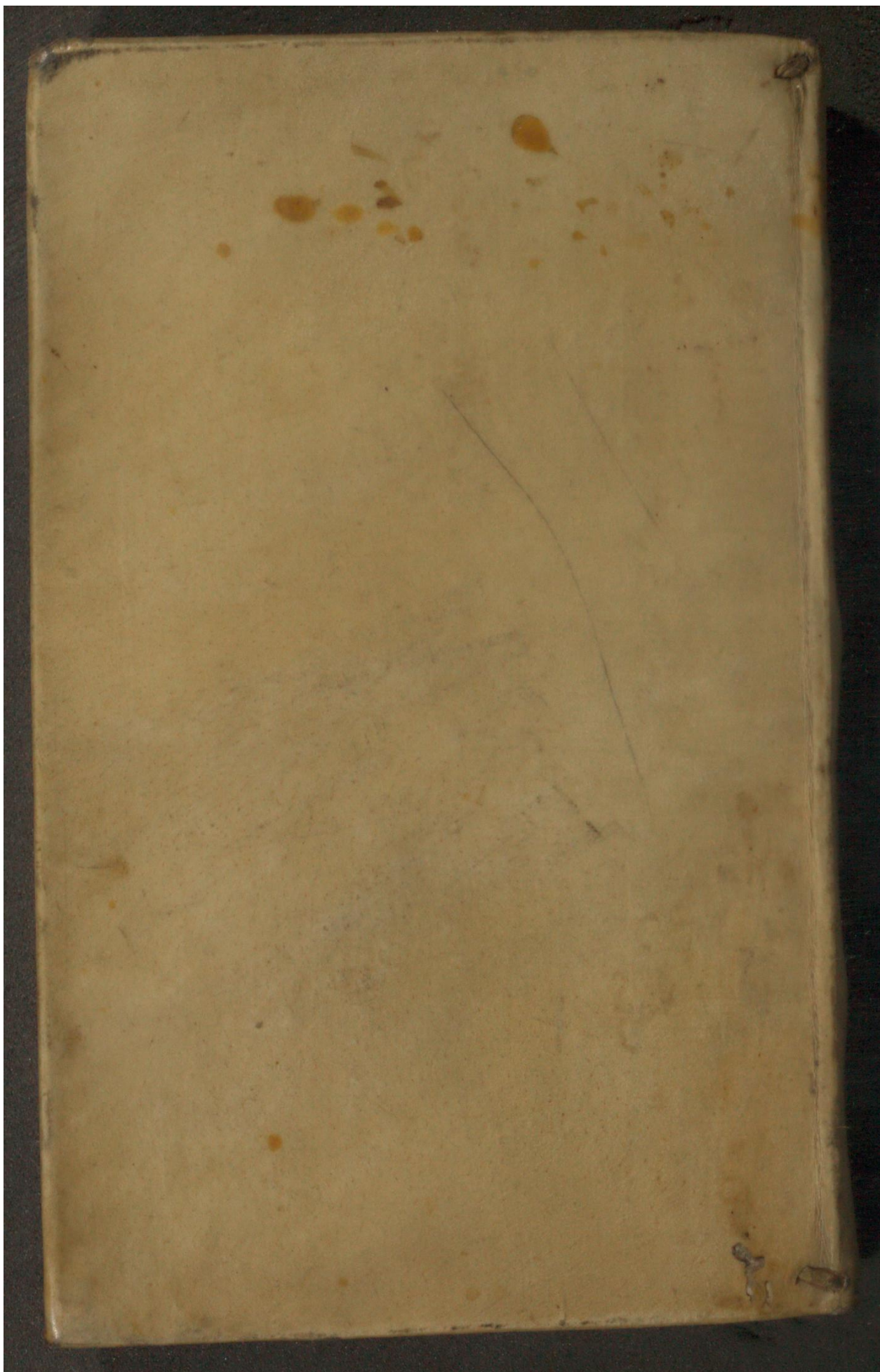

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4793/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4793/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4793/A

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
4793/A

NCOIA - 11

4793 | A | 1
N. VI

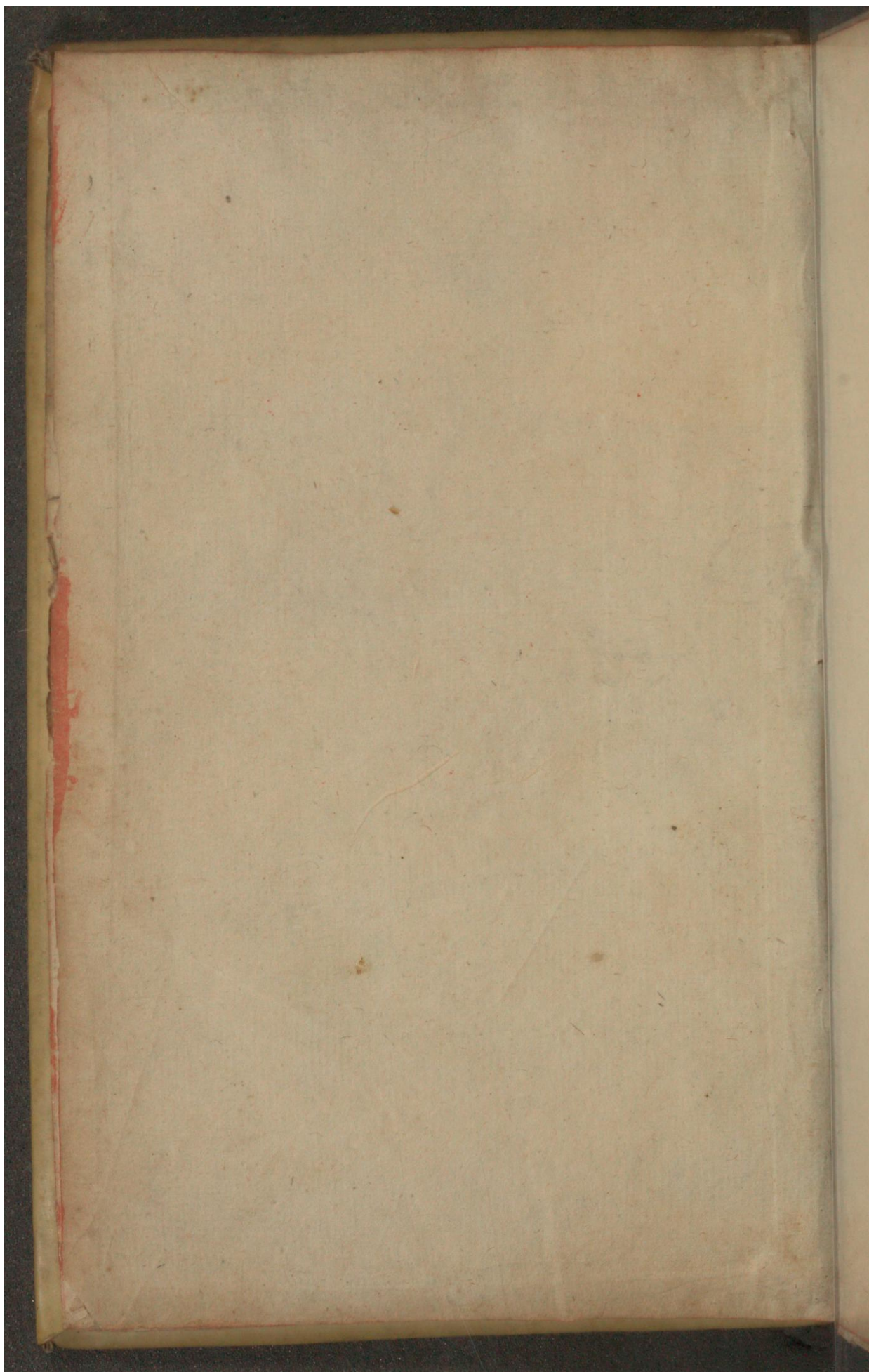
16/8

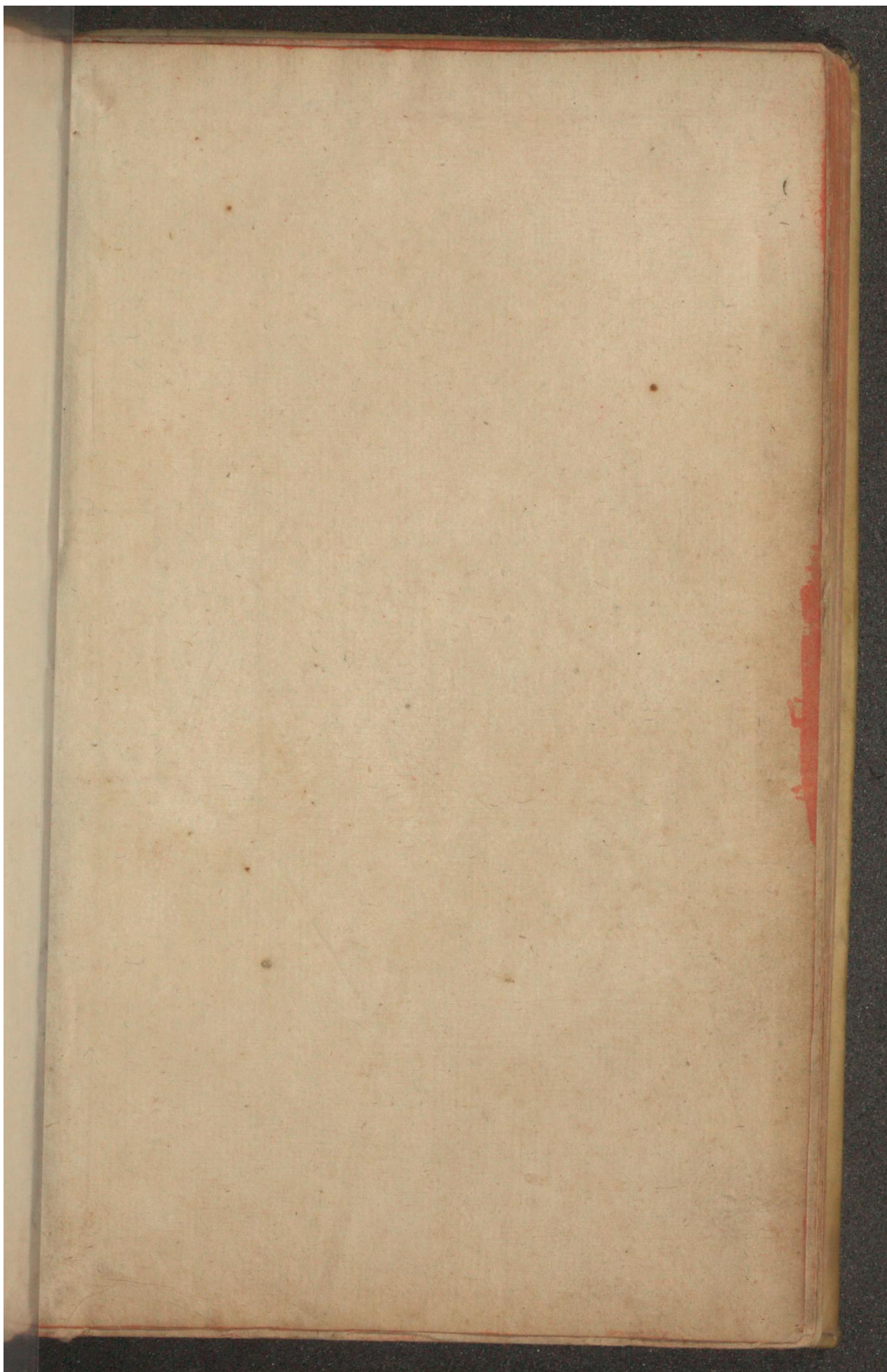
62

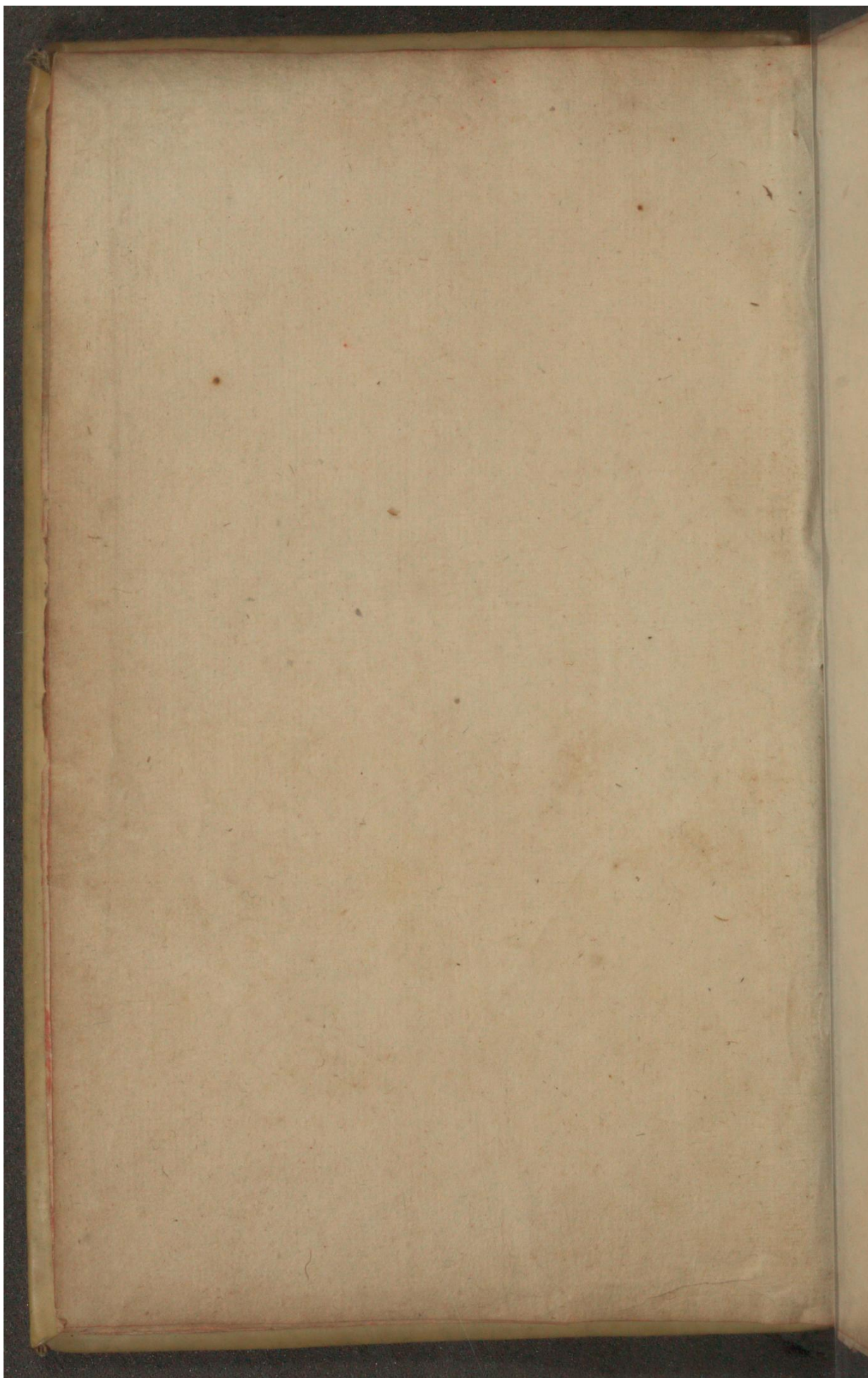
r.p. defective
copy 2 (bound with 4/85)
is better

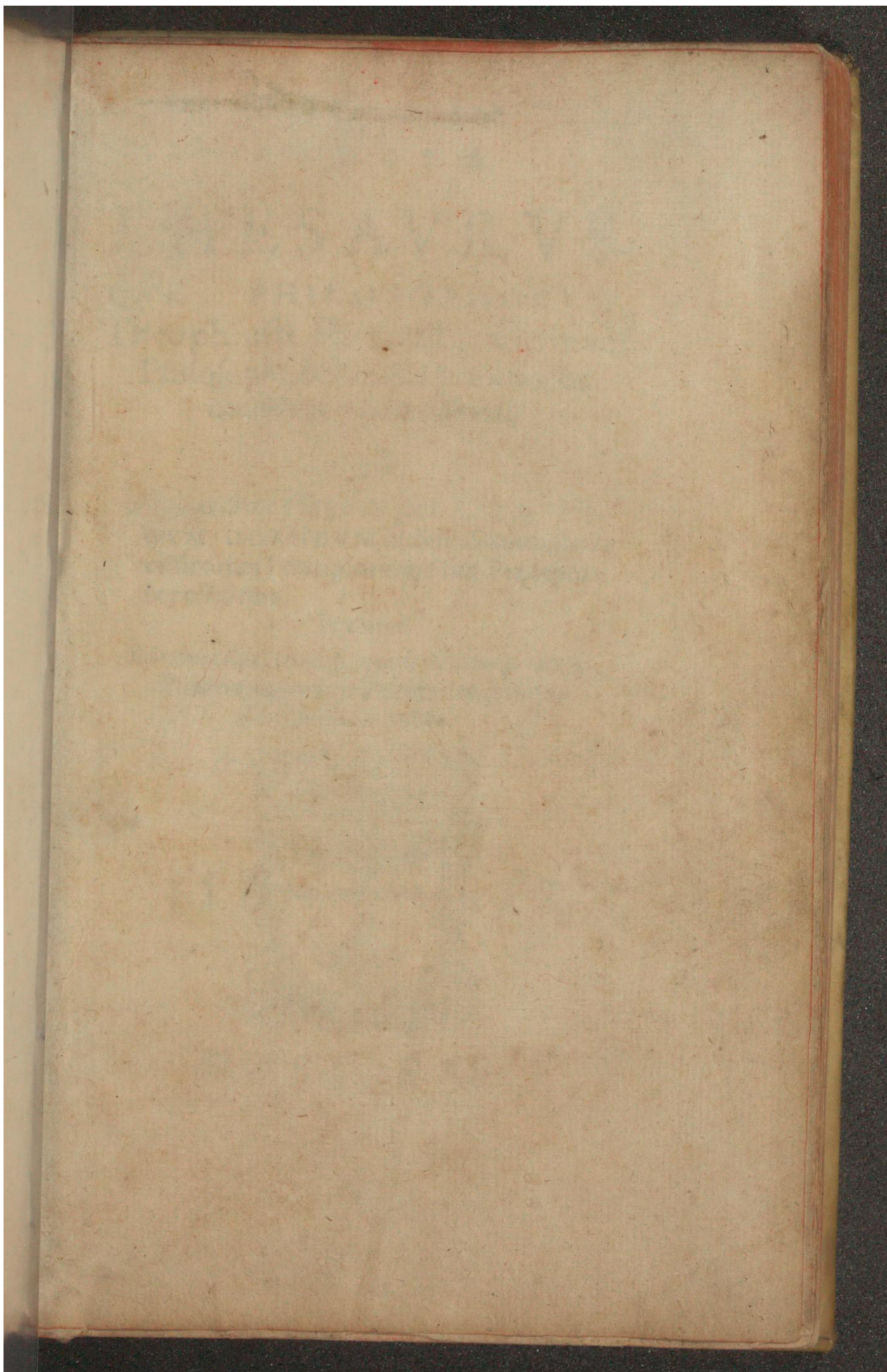
387.43

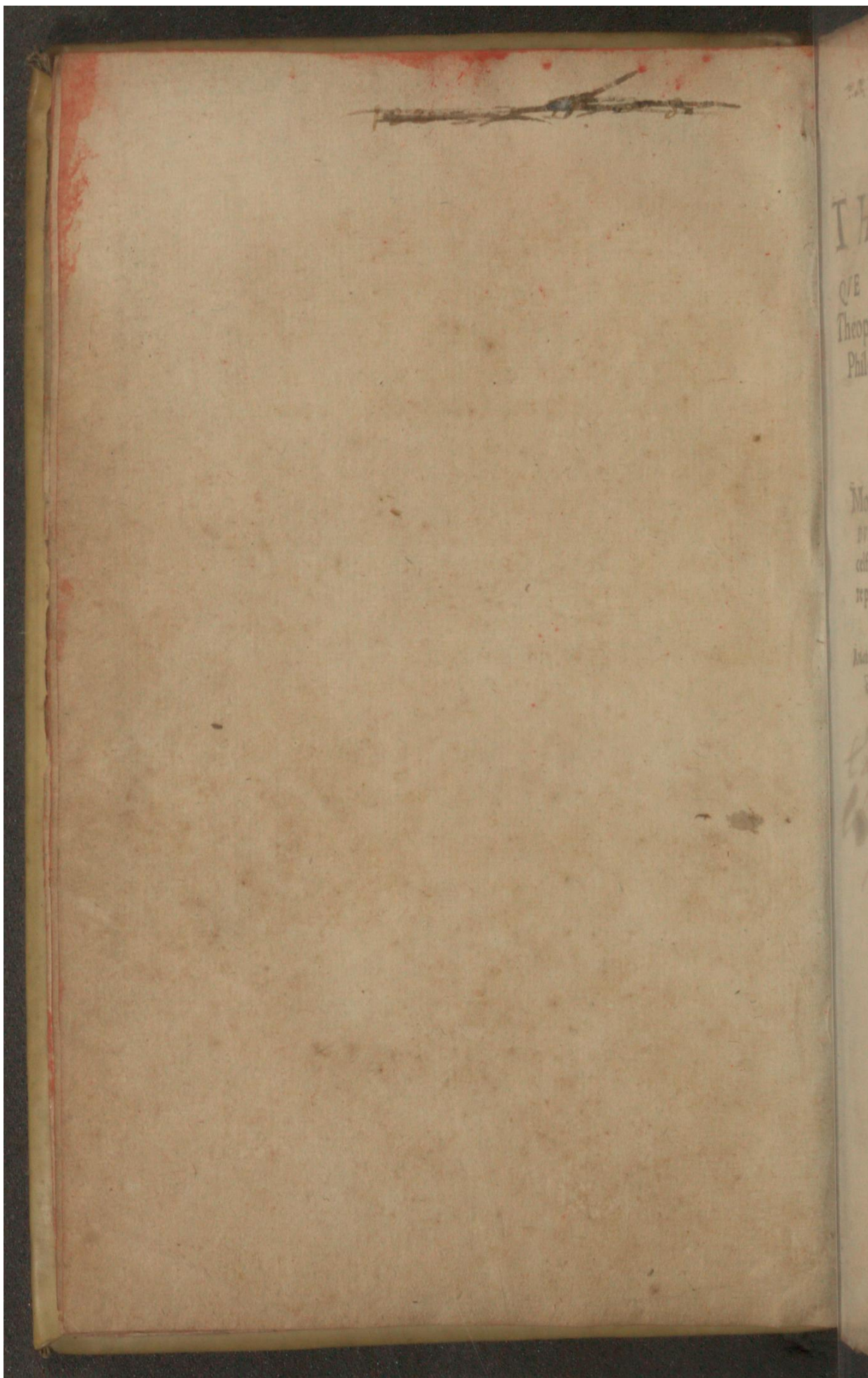
Burgendijk
6-10 March 16
175
1092

38943

1709

A V R O R A

THE SAVRVS.

QVE PHILOSOPHORVM,
Theophrasti Paracelsi, Germani
Philosophi, & Medici præ cunctis
omnibus accuratissimi.

Accessit

Monarchia Physica per GERAR-
DVM DORNEVM, in defensionem Para-
celsicorum Principiorum, à suo Præcepto-
re positorum.

Præterea

Anatomia uiua Paracelsi, qua docet autor præter se-
ctionem corporum, & ante mortem, patienti-
bus esse succurrendum.

the
lib

15

73

BASILEAE.

γ

3
ILLVSTRISSIMO AC
POTENTISSIMO PRIN-
cipi, Francisco Valesio, Henrici II.
Piæ Memorix Regis Galliarum Fi-
lio, Fratrique Regio Vnico, Duci
Andegauorū, Biturigum Alen-
conio, Turonensi, &c.

Salus.

*On sine Fato factū, Illustris-
sime Princeps existimandū,
vt Serenissimi Regis Francis-
ci Magni Valesij, eius nomi-
nis I. Piæ Fœlicisque Memorix, Tuæ Cel-
sitatis Aui, nomen geras, Cum re ipsa
Magni eius Animi dotes atque virtutes
omnes facile referas: accitis vndique pollen-
tibus ingenio viris, qui suscitandis, proue-
hendis, ab iniurijs vindicandis, et ad Veri-
tatis normā adducendis, in omni scientia-
rum genere bonis artibus, nauent operam.
Non immerito igitur, si quid isti viri suis*

A 2

lucubratiunculis (Deo dante tamen) asse-
 cuti sint, Benefactori suo Deo primum, de-
 nique Principibus eiusmodi Mæcenati-
 bus, dicatum volunt. Id ipsum et Henricus
 Ille II. Rex Potentissimus, Piæ Memoria
 Pater, ac modo Henricus III. etiam Rex
 Inuictissimus Frater, Fœlicis Gallia Reges
 omnes, semper in delicijs habuerunt. Quid
 enim Regibus ac Principibus dignius esse
 potest, quam ardua regiminũ Consilia, lite-
 ris interdum ut salibus condere? Hoc ipsum
 attestatur, ea in re, Animi tui splendorem
 eximium, dum etiam Translationẽ Phy-
 sicam librorũ Germanicorum Theophra-
 sti Paracelsi, Germani Philosophi præ ca-
 teris acutissimi, doctissimi que viri, maxi-
 mopere fieri cupiat, ut & Gallia per te, Li-
 teraria hac fœlicitate fœcundior euadat.
 Cui muneri quidem & officio, quòd me (li-
 cet indignum) Celsitas Tua præficere di-
 gnata sit: Tuo sub tuto Patrocinio, non nisi
 fœli-

faeliciter auspicari possum: idque maximè,
quia labor hic, eò nervos totos intendit, ut
ars medica potissimum & physica, falsis in-
nixa fundamentis Aethnicorum, ad sua
nempe veritatis primordia redeant. Non
parum sanè referre videtur, quibus medi-
camentis, quibusuè medicis, homines, prae-
sertim Reges atq; Principes, vitam suā com-
mittant, prospicere. Sunt enim ipsamet
quæ hactenus usu veniunt, male sana, &
corruptioni obnoxia pharmaca, ut etiam
per se aliquantisper aservata, & nō assūp-
ta, morbescant, morbosque quos propulsare
deberent, potius introducant. Quando qui-
dem ex quovis generari, sibi simile necessū
est, ut ex morbo morbum: non aliter, ut ex
sano sanum, ex corrupto corruptum. Do-
cet itaque Præceptor noster Paracelsus, lon-
gè præstantiori Methodo, corruptione laxa
dissonaque vitæ membra, medicamentis ab
omni corruptibili remotis, arte spagirica,

Epistola Dedicatoria

multifariam ad Unitatis & sanitatis proportionem, sympathia quadam adducere: non ex infidelium Aethnicorum scholis, verum ex vero scientiarum omnium vnico fonte, centroq^{ue} Veritatis, cuius ignari fuerunt Aethnici prorsum, & eorum discipuli. Utin Monarchia mea patebit latius: quaquidem artis medicae vera fundamenta solidissimis argumentis, innotescant, & quae Paracelsus prodit in lucem principia medica, in concusso fundamento stabiliuntur. Breuib^{us} vt rem expediam. Ars & omnis sapientia nulla, quae non ex Unitatis Veritatisque centro fluxerit, vt ex puncto linea. Suscipe igitur Princeps Illustrissime qualeso, de manibus humilimi serui tui, quae hactenus ita luculentè, fuerunt inaudita, Patrocinioque tuere contra giganteos homines inimicos veri, vt potes, etiam ab iniurijs et inuidia defende. Interea valere Tuam Celsitatem in Iesu Christo, & in æuum
vivere

Epistola Dedicatoria.

vivere fœliciter opto. Datum Basileæ pri
die Idus Augusti 1577.

Illustrissimæ Tuæ Celsitatis

Humilimus Interpres.
Germanicus.

Gerardus Dorn.

A 4

Aurora Philosophorum Doctoris
THEOPHRASTI PARACELSI.

Capitulum Primum.

De Origine Lapidis Philosophici.

Rtium inuentor primus Adam, quod rerum omnium cognitio-
nē haberet, post lapsum æquē
arque ante lapsum, inde præsa-
giuit mundū per aquā transitu-
rū. Hoc ipso factū etiam, vt eius successores
duas lapideas tabulas erigerent, quibus om-
nes artes naturales insculpserunt, idq; Hie-
roglyphicis characteribus, vt præsagium hoc
posteris etiam innotesceret, ac obseruare-
tur, periculorum tempore prouidendum es-
se. Noach postmodum in Armenia tabularū
vnā inuenit sub monte Araroth, transacto
Diluuiō. Qua quidem superioris firmamen-
ti, & inferioris globi nec non planetarum
cursus designabantur. Tandem vniuersalis
hæc notio, particulatim in diuersa distracta,
viribus suis imminuta est, vt istiusmodi se-
paratio, hunc astronomum, illum porro ma-
gum, alium cabalistam, quartum verò alchi-
mistam effecerit. Vulcanicus ille Abrahā Tu-
balchain astrologus & arithmeticus maxi-
mus, ex Ægipto in regionem Chanaan tra-
duxit,

PHILOSOPHORVM.

duxit, vnde tantum in fastigium Ægyptij surrexerunt, vt ab istis etiam ad alias nationes eiusdem rei sapientia transierit. Quandoquidem Patriarcham Iacob oues picturasse varijs coloribus, magiæ membro factū fuit. Semper enim Chaldei, Hebrei, Persæ, & Ægyptij, penes Theologiam has artes liberales, suis Proceribus, atque Sacerdotibus, vt summam philosophiam proposuerunt addiscendam. Non secus euenit Moyſis temporibus, quibus cū Sacerdotes, tum ipsi medici, magos inter electi sunt: isti quidem in illorum iudicium, quod sanitatem concernebat, presertim in lepra cognoscenda. Moyſes etiā cura et impensis filiæ Pharaonis scholis Ægyptiorum instructus est, vt in eorū sapientia præcelleret. Nō aliter Daniel ab ineunte ætate Chaldeorum doctrinā suxit, vt in cabalisticam euaderet. Testantur eius diuina præſagia, & expositiones istorum verborum. *Mene Mene Tecelphares.* Per propheticam & cabalisticam artem verba hæc intelligenda sunt. Artis huius cabalisticæ traditio, apud Mosen & prophetas familiaris admodum fuit, atque plurimū vſitata. Elias propheta suis cabalisticis numeris, multa prædixit. Itidem & antiqui sapientes hac arte naturali, & mystica, Deum ex æquo nosce didicerunt, ac in eius mandatis huiusmodi legibus firmiū perſtiterunt & ambu-

larunt. Pariformiter & libro Samuelis habetur, Berelisticos Diaboli sortem nō fuisse secutos, verū diuina permissione visionum apparitionumque verarum fuisse participes, quod quidem lib. de supercœlestibus latiùs vrgebimus. Donum eiusmodi sacerdotibus in diuinis præceptis ambulanti- bus à Domino Deo cōcessum est. Mos Persis fuit, neminem in regem præter sophum re ac nomine sublimatum admittere: quod vtique pater hoc ipso regum suorum nomine Sophi. Tales etiam extiterunt illi sophi ac magi Persæ, qui Christū Iesum ab oriente quæsiuerunt, et sacerdotes naturales appellati sunt. Aegyptij quoque à Chaldeis & Persis hanc magiam & philosophiam affecuti, suos sacerdotes eandē sapientiā addiscere voluerunt: in qua etiam tantum fructum fecerunt, vt circumuicinis omnibus regionibus venirent in admirationē. Hac de causa Hermes verè Trismegistus nominatus est, quia Rex tum Sacerdos atque Propheta, Magus, & Sophos rerum naturalium fuit. Talis etiā et Zoroastes extitit.

Capitulum secundum.

Quo declaratur, bonam partem huius sapientie, Græcos ab Aegyptijs hausisse, & ab istis ad nos derivasse.

Post-

Postmodum vbi filius Noach, tertiam mundi partē occupauit à Diluuiο, hæc ars in Chaldeam & Persiam vi quadam irrupit, & inde in Ægyptū. Idipsum supersticiosi & idololatræ Græci cū subodorassēt, eorum aliqui qui sagaciores erant, ad Chaldeos se contulerunt, & ad Ægyptios, vt ex eorum scholis eandem haurirent sapientiam. Verumenimvero, cū non arrideret eis theologicū byblicumūe legis Mosayicæ studiū, proprio suo genio confisi, à recto fundamento naturalium eiusmodi secretorum & artiū exciderūt. Exemplo patet, cū tam fabulose de Moyſis doctrina senserint ac titubarūt. Ægyptijs mos fuit, eiusmodi traditiones excellentis sapientiæ, non nisi figuris ænigmatibus, & abstrusis historijs atque vocabulis proponere. Quæ postmodum Homerus artificio mirando pœmatum adumbravit. Accessit & Pythagoras, qui plurima ex lege Moyſis & veteris testamenti permiscuit. Pariter & Hippocrates, Thales Milesius, Anaxagoras, Democritus & alij, sua non desierunt ingenia his applicare. Quamuis eorum nullus Astrologiæ, Geometriæ, Arithmeticæ vel Medicinæ verarum peritus esset. Impediuit eos nimirum sua superbia, quæ discipulos aliarum nationum admittere noluit. Cūque non nihil à Chaldeis, & Ægyptijs percepissent, longè superbiores accidente quàm

quàm antea natura facti, subtilioribus fig-
mētis rē ipsam acuere nō verentes, philoso-
phiam quandam describere conati sunt, quę
postmodū à Grecis ad latinos deriuauit. Qui
tandem hac imbuti & instructi, suis quoque
diſterijs adornarunt. Ab his omnibus, per
totam Europam diſſeminata philosophia
hęc, multas Academias construxit, in eius
dogmatum propagationem, qua iuuentus
instrueretur, et in hunc vsque diē penes Ger-
manos et alias nationes viger.

Capitulum tertium.

Quidnam docebatur in Aegyptiorum scholis.

Chaldei, Persę, & Aegyptij habuerunt
eandem arcanorum naturę cognitio-
nem, & eandem religionem, mutatis dum-
taxat nominibus. Chaldei, & Persę suam
doctrinam vocant Sophiam atque Magiam.
Aegyptij verò, ob sacrificium, suam sapien-
tiam appellant sacerdotium. Persarum Ma-
gia, & Aegyptiorū Theologia docebatur o-
lim in scholis simul ambę. Quamuis in Ara-
bia, Africa, & Grecia scholę multę, doctiq;
viri fuerint, vt Albumazar, Abenzagel, Ge-
ber, Rasis, & Auicena: apud Arabes, Machaō,
Podalirius, Pythagoras, Anaxagoras, Demo-
critus, Plato, Aristoteles, & Rodianus penes
Grecos, nihilominus variij sensus inter se
fuerunt, & quod ad sapientiam Aegyptiorū
attinet

attinet discordes extiterunt. Pythagoras ea de causa Sophus appellari noluit, quia Sacerdotium Ægyptiorū & sapientia perfectè, vt par erat, minimè docebatur, & si multa nihilominus inde reportasset mysteria & arcana, Anaxagoras quoque plurima. Patet ex disputationibus, quas de sole, & eius lapide facit, & quas à morte sua reliquit. Ægyptijs tamen contrarius in multis fuit. Quapropter & ipsi, noluerunt appellari Sophi, nec Magi, sed Pythagoram ea in re imitantes, philosophiæ nomen assumpserūt: ipsi tamē non nisi scintillas quasdā vt vmbas ex Magia Persarum & Ægyptiorum reportarunt. Verū Moyses, Abraham, Salomon, Adam, Elias, & Magi ab oriente ad Christum venientes, veri Magi fuerūt & Sophi diuini, nec non Cabalistæ. Cuius artis & sapientiæ Greci, parum aut prorsus nihil experti fuerunt. Quapropter istorum scilicet Grecorum philosophicam sapientiam, vt speculationē ab alijs veris artibus & scientijs, longè latèq; distantem ac separatam relinquimus.

Capitulum quartum.

*Quales Magi fuerunt Chaldei, Persæ
& Ægyptij.*

Multi tentarunt secretissimam istorum sapientum Magiam cū scrutari, tū in vsum reducere. Id ipsum tamen hætenus factum

factum non extitit. Plærique hac nostra tem-
 pestate exaltant Trithemium, alij Baconē,
 & Agrippam, ob Magiam & Cabalam quæ
 minime concordare videntur, ignorantes
 cur faciant. Magia quidem est ars & facul-
 tas, per quam ad elementorum, corporum,
 & fructuum eorum, proprietatum, virium,
 operationumque abstrusarum peruenitur.
 At ipsa Cabala, ex anagogia, viam ad Deum
 hominibus struere videtur: quinam cum ip-
 so agendum, & ex ipso prophetandū. Nam
 plena est diuinis mysterijs Cabala, vti Ma-
 gia naturalibus arcanis: præfagia siquidem
 illa ex natura futurorum & presentium effa-
 ri docet. Eius enim operatio cōsistit in crea-
 turis omnibus tam cœlestibus, quàm terre-
 nis corporibus cognoscendis intrinsecus,
 quid in ipsis occultetur, quæ vires lateant,
 cui destinata sunt ab initio, tum quibus pro-
 prietatibus dotata. Hæc et similia vitculum
 sunt, quo cœlestia terrenis coniunguntur, vt
 oculariter etiam aliquando percipi potest
 ac sensualiter, ab operationibus suis. Talis
 influentiarum cœlestium coniunctio, vel im-
 pressio, qua operantur in inferiora corpora
 cœlestes vires, Gamahea Magis, vel matri-
 monium, virium & proprietatum cœlestiū
 cum elementaribus corporibus dicta fuit o-
 lim. Inde fluxerunt excellentissimæ cōmix-
 tiones corporum omnium cœlestium, atq;
 terre-

terrenorum, Solis videlicet, ac planetarum,
 item vegetabilium, mineralium, & anima-
 lium. Diabolus tentauit conatibus totisque
 viribus, eiusmodi lucem obfuscare. Nec in-
 torum sua spe frustratus, cum totam Græciā
 ea priuarit, & eius loco speculationes hu-
 manas, & meras blasphemias in Deū, & filiū
 eius, eò gentium introduxit. Magia vtique
 suam originē ex diuino Ternario, & ex Tri-
 nitate Dei duxit originem. Etenim creatu-
 ras omnes hoc Ternario Deus insigniuit, ac
 digito suo Hieroglyphicum hunc Ternariū
 ipsis insculpsit, vt nihil etiam in rerum na-
 tura valeat assignari, vel adduci, quod hoc
 magisterio diuini Ternarij careat, quodūc
 hunc oculariter non demonstret. Creatura
 quidem, nobis Creatorem ipsum intelligere
 ac videre docet: vt etiam diuinus Paulus ad
 Rom. testatur. Fœdus hoc diuini Ternarij
 per totam substantiam rerū diffusū, est indi-
 solubile: per quod etiā habemus arcana to-
 tius naturæ ex elemētis quatuor. Ternarius
 enim cum magico quaternario, perfectum
 septenarium producit, multis arcanis dota-
 tum, notisque demonstratū. Et quum qua-
 ternarius in Ternario quiescit, oritur lux mū-
 di in Horizonte æternitatis, totūque vin-
 culum cum Deo nobis exhibet. Ad hæc etiā
 accedunt vires & operationes creaturarum
 omnium, & vsus earum suis arcanis, signis,
 caracte-

characteribus, & figuris insignitarum, vt in eis vix minimum punctum occultum relinquatur, quod non examinatione pateat. Quandoquidem vbi quaternarius & ternarius ad denarium ascendunt, eorum fit ad vnitatem regressus. In eo concluditur omnis occulta rerum sapientia, quam Deus cum verbo suo, tum creaturis manuum suarum, palam fecit hominibus, vt veram noticiam haberent earum: quod alio loco latius declaratur.

Capitulum quintum.

De potissima summaq; rerum essentia.

Magi per suam sapientiam affirmarunt, omnes creaturas ad Vnitam substantiam adducendas, quam suis mundationibus & purgationibus asserunt in tantam subtilitatem ascendere, diuinamque naturam, & occultam proprietatem, vt operetur admiranda. Considerarunt enim in terram redituram, & per supremam separationem magicam, perfectam quandam substantiam emergentem, quæ tandem plurimis industriosis & valde prolixis præparationibus, ex vegetabilibus substantiis in mineralia, ex mineralibus in metallica, & ex perfectis metallicis substantiis attollitur, in perpetuam ac diuinam essentiam quintam, omnium cœlestium ac terrestrium creaturarum essentiam in se conclu-

concludentem. Arabes & Græci, per caracte-
res occultos, & Hieroglyphicas descriptio-
nes Persarum & Ægyptiorum, ad secreta &
abstrusa myſteria peruenerūt, quibus adep-
tis, & partim intellectis, partim verò non, ad
miranda quædam experiundo viderūt ocu-
lariter. Sed quia supercœleſtes operationes
profundiùs laterent, quàm captus eorum
poſſet aſſequi, arcanum hoc non iuxta Ma-
gorum ſententiam vocarunt supercœleſte,
ſed philoſophorum arcanum, & ex ſenten-
tia Pythagorę lapidem eorum. Hunc qui-
cumque aſſecuti ſunt, varijs adumbrarunt
figuris ænigmaticis, deceptorijsque ſimili-
tudinibus, comparationibus & vocabulorũ
fictionibus: vt poſteris eius materia ſaltem
occulta foret, cuius nulla vel minima haberi
poſſet noticia.

Capitulum ſextum.

*De Varijs erroribus quoad materiam, inuen-
tionem eius & notitiam.*

Philoſophi varia huic materiæ lapidis
nomina præfixerūt occultiffima, à ſimi-
litudinibus allata. Hoc Arnaldus obſeruans
in Roſario, ſummam inquit in materiæ lapi-
dis huius inuentione difficultatem exiſtere.
Vegetabilem enim appellarunt, mineralẽ,
& animale, non iuxta literalem ſenſum,
vti norunt ſapientes diuinorum arcanorum

B

& miraculorum eiusmodi lapidis experti. Huius exemplum præfere Raymundi Lullij lunaria, quæ flores mirandarum virtutum edit, familiares ipsi philosophis. Hæc non fuit eorum opinio tamen, ut per eam intelligeretur aliqua super metalla proiectio, vel præparatio talis inde fieret: verum abstrusa mens philosophorum alio spectat. Non aliter materiam suam appellarunt nomine Martagon, cui operatione occultam alchymisticam applicuerunt, cum tamen id prorsus nihil denotet præter occultissimam quædam similitudinem. Error etiam non minimus in vegetabilium liquoribus ortus est, quibus mercurium coagulare plurimi conati sunt, & postmodum fixatorijs aquis in lunam conuertere, existimantes eum qui hac via citra metallorum auxilium coagulare posset, maximum assecutum esse magisterum. Et quamuis nonnullorum vegetabilium liquores id efficiant, non aliunde fieri, quam ob resinam, pinguedinem aut sulphur terrenum quo abundant, iudicabitur: Hoc mercurij humiditatem, & vitam ad se trahit, quo sese permiscet illius substantiæ, coagulando præter omnem vtilitatem. Nam crassum & externum sulphur nullum, in vegetabilibus, ad perfectam proiectionem in alchimia aptum esse, compertum est mihi: quod etiam non sine maximo dispendio experti sunt plurimi.

timi. Etsi nonnulli succo Titimalli albo lacteoq; propter calorem intensum & acutum in eo existentem, coagularunt mercurium, & eiusmodi liquorem lac virginis appellarunt, falsum tamen fundamentum hoc fuit. Non secus de succo Chelidoniae existimandum, licet colore suo imponat oculis, ac si dotatum esset auro. Colligentes inde vanum quid, certo ac determinato tempore, vegetabile hoc eradicarunt, ex quo animam vel quinarum esse venati sunt, unde coagulantem ac permutantem tincturam efficerent, verum & hinc nihil præter fatuum errorem ortum.

Capitulum septimum.

De erroribus eorum qui lapidem quærunt à vegetabilibus, vt supra.

Alchimistarum aliquot, expressum est chelidonia succum ad spissitudinem vel consistentiam excoxerunt, exposueruntque soli, vt in massam duram per se coagularetur, quæ postmodum in puluerem minutissimum contusa nigri spadiceius coloris, mercurium projectione verteret in solem, quod vanum esse compererunt. Alij admiscuerunt huic pulveri sal armoniacum: alij colchotar vitrioli, opinantes ea via se ad optatum peruenire finem potuisse. Solutionibus in flauam aquam adduxerunt, vt sal armoniacum, tincturæ præberet ingressum in mercurij sub-

B 2

stantiam, nihil tamen inde factum est. Nonnulli prædictorum loco, succos Persicariæ, Bufonariæ, Dracunculi, foliorum salicum, Titimall, Cataputiæ, Flammulæ, ac similiū simul vnà cū ipso mercurio, per dies aliquot, vitreo vase conclusos, in cineribus tenuerūt, accidit vt inde mercurius in cinerem vertetur, sed perperam & nullo fructu. Decipiebatur enim isti, vanis vulgi rumoribus, quibus iactatum fuit, eum qui mercurium, absq; metallis coagulare posset, habere magisteriū integrum, vt supra memenimus. Eorum plurimi ex vegetabilibus salia, olea, & sulphura traxerunt arte, sed frustra. Nam ex salibus, oleis, aut sulphuribus eiusmodi, nulla coagulatio mercurij, vel perfecta proiectio, neque tinctura fieri potest. Quod verò philosophi, materiam suam arbori cuipiam aureæ ramorum septem comparent, intelligūt eam in suo spermate, metalla septē concludere, & in eo latere. Quapropter materiam suam vegetabilem esse dixerunt: tum etiam quia non aliter quàm naturales arbores, suo tempore varios flores proferunt, materia lapidis colores pulcherrimos patefacit, in florum suorum productione. Item ea de causa, quia ex terra philosophica, materia quædam exurgit, vt virgultum spongiæ terræ simile, dicunt arboris suæ fructum ad cælum tendere. Ideo protulerunt in vegetabilibus naturæ,

auræ, totius rei cardinem verti, sed nō in vegetabilibus materiæ: tum etiam quia suus lapis animam, corpus, & spiritū in se continet, vt vegetabilia.

Capitulum octauum.

De his qui Philosophorum lapidem in animalibus quæsiuerunt,

Similitudinaria quadā appellatione materiam suam, lac virginis esse dixerūt, & rosei coloris benedictum sanguinem, qui tamen solis prophetis & filiis Dei conuenit. Inde Sophistæ collegerunt materiam philosophicam hanc, in animalium sanguine, vel hominis existere, occasione sumpta, quod ex vegetabilibus nutriantur. Alij in capillis, in sale vrinæ, in Rebis. Alij in ouis gallinarum, in lacte, in ouorum corticum calce: quibus omnibus mercurium figere posse putarunt. Extraxerunt aliqui ex fœtido lotio sal, credentes lapidis esse materiam. Non desierunt qui lapillos in Rebis repertos materiam esse iudicaret. Alij membranas ouorum asperri-
mo lixiuio macerarunt, quibus etiam ouorū calcinatos cortices albissimos niuis in modū admiscuerunt, his attribuentes arcanū fixationis ad mercurium inuertendum. Alij ouorum albumen argento comparantes, & auro vitellum, in suam elegerunt materiam, admistis sale comuni, armoniaco, tartaroq;

vsto, simul ea vitro concluderunt, balneo quo
 maris putrefecerunt, idque trantisper dum
 albus color in rubicundissimum, sanguinis
 instar abiret, Hoc ipsum in foetidissimum de-
 stillarunt liquorem, prorsum inutilem, ad o-
 pus quod quærebant. Alij putrefecerunt al-
 bumen & vitellum ouorum, & inde Basilif-
 cus generatus est, quem in rubicundissimum
 puluerem exusserunt, eoque tingere puta-
 bāt, cuius autor fuit Gilbertus Cardinalis in
 suo tractatu. Plerique fella boum, & aliorum
 animalium, sale permisto cōmuni macerata,
 destillarunt in liquorem, quo cementationū
 pulueres imbutos, existimarunt metalla sua
 tingere posse magisterio quodam, quod par-
 tem cum parte nuncuparunt, & inde nihil
 actum est. Aliqui tutiā, suis cum additioni-
 bus, vti sanguine draconis, et alijs, cuprum
 aut electrum in aurū permutare conati sunt.
 Alij iuxta venetorum artem (vt aiebant) vi-
 ginti stelliones, plus minusuē concludebant
 olla, fameque redigebant ad insaniam, vt v-
 nam alia deuoraret, vnica superstite, quam
 limaturis cupri vel electri palcebant, existi-
 mantes genus hoc animalum in ventriculo
 suo digestionē sola permutationem opratā
 efficere: postremò exurebant animal hoc in
 rubicundum puluerem, quem putabant au-
 rum esse, verū & eò decepti fuerunt, Alij
 tandem in piscibus quos Trutas vulgò solēt
 appel-

appellare, crematis per liquationem, aurum aliquoties inuenerunt, non alia de causa, nisi quia genus hoc piscium, in fluminibus atque torrentibus, squamas, aureasque scintillas colligere manderéque solitum sit, rarò tamen id contigit. Tales impostores potissimum inueniuntur in Aulis Principum. Non est materia philosophorum in animalibus quæreda: hoc omnes admonitos velim. Attamen est quòd sciatur, philosophos lapidem suum animale appellasse, quòd postremis suis operationibus, virtute nobilissimi huius ignei mysterij, liquor obscurus ex ea materia in suo vase guttatim exudet. Inde protulerunt præsagium hoc, scilicet postremis temporibus, purissimum hominè in terras vèturum, per quem liberatio mundi futura esset, guttas hunc ipsum hominem, rosei rubeiue coloris & sanguineas emissurum, quo medio mundum à labe redimeret. Pariformiter & sanguis sui lapidis (in suo genere tamen) leprosa liberabat metalla, suis ab infirmitatibus, & contagie. Quare non immeritò dixisse putarunt, suum lapidem animale esse. Hoc de mysterio Mercurius, ad Regem Calid ita loquitur, Mysteriù hoc, solis Dei Prophetis permissum est cognoscere, quo fit, vt lapis hic animalis vocetur. Nam in sanguine lapidis huius, latet anima sua: componitur etiam ex corpore, spiritu

& anima. Simili ratione vocarunt suum Microcosmum, quod rerum omnium totius mundi similitudinem habeat, & inde rursus animalem esse dicunt, vti Plato magnum mundum animal vocat.

Capitulum nonum.

De his qui lapidem quæsiuerunt in animalibus,

Accesserunt ignari, credentes lapidem esse triplicem, atque triplici genere secretum, vtrūta vegetabili, animali, & minerali. Quo factum, vt in mineralibus quæsierint. Hæc sententia, longè distat à philosophorum opinione. Afferunt enim, suū lapidē vniformiter vegetabilē, animalē & mineralē. Notandū ad hæc, naturam sperma suum minerale, in varia genera distribuisse, videlicet in sulphura, salia, boracia, nitra, armoniaca, alumina, arsenica, atramenta, vitriola, turias, hæmatites, auripigmenta, realgara, magnesias, cinnabarim, antimonium, talcum, cachymiā, marcasitas, &c. In istis omnibus, natura nondum affecuta est materiam nostram. Quamquam in aliquibus dictarū specierum, miro se patefacit aspectu, in transmutationem imperfectorum metallorum, ad perfectionem adducendorum. Longa siquidem experientia, & igneum exercitiū, multifariam ostendunt permutationem, in materia mineralium: nedum ex coloribus in colores,

PHILOSOPHORVM.

23

colores, verum etiā ex vna essentia in aliam, & ex imperfectione sui, in perfectionē. Quāuis etiam natura, medijs mineralibus, aliquam perfectionē, præparationibus sit prosecuta, non ideo volunt philosophi, suam lapidis philosophorum materiam, ex vlllo mineralium progredi, licet lapidem suum esse mineralem dicant. Vnde Sophistæ, sumentes occasionem, ipsum mercurium, varijs torturis persecuti sunt: aliqui sublimationibus, coagulationibus, præcipitationibus, mercurialibus aquis, fortibus, &c. Quæ omnes erroneæ viæ vitandæ sunt, cū cæteris Sophistarum præparationibus mineralium, purgationibus, & fixationibus spirituum, atque metallorum. Quapropter lapidis præparationes omnes, vti Geberi, Alberti Magni, & similium sunt sophisticæ, purgationes eorū, cemētationes, sublimationes, destillationes, rectificationes, circulationes, putrefactiones cōiunctiones, solutiones, ascensiones, coagulationes, calcinationes, & incerationes, prorsum inutiles: cū in tripode athanore, furno reuerberatorio, liquefactorio, accidio-neo, fimo, cinere, arena, similibusque: tum in curcubita, pellicano, retorta, phiala, fixatorio, &c. Id ipsum de sublimatione mercurij, per minerales spiritus ad album & rubeū, vti per vitriolum, salpetræ, alumen, crocum Martis, existimandum. De quibus omnibus,

B 5

falso fabulatur ille Sophista, Ioannes de Rupescissa, tractatu suo de lapide philosophorū, albo & rubeo. Quæ simul, ementita somnia sunt omnia. Fugienda sunt etiā, particularia sophistica Geberi, prout sunt septenque sublimationes, aut mortificationes itē reuificationes Mercurij, cū suis præparationibus, per sal vrinę, vel per sepulchrū factis quę singula falsa sunt. Quidā alij, mineraliū & metallorum sulphuribus, mercurium fixare conati, summē decepti fuerunt. Vidi siquidem, hac arte mercurium in corpus metallicum, per eiusmodi fixationes adductum, similitudine quidem, in omnibus, & per omnia, bonum argentum fingentem ac repræsentantem, verū in testa, falsum vt exitit, etiā apparuit.

Capitulum decimum.

*De his qui lapidem & particularia quasi-
uerunt in mineralibus.*

Sophistarum nonnulli, tentarunt ex mercurio septies sublimato, ac toties dissoluto, fixum oleum emungere, medio quidē aquarum fortium, quo metalla imperfecta, in perfectionē adducerentur: at frustraneum opus hoc, relinquere coacti sunt. Aliqui vitriolum septies purgarunt, calcinatione, solutione, & coagulatione, & cū duarum partium armoniaci salis additione, sublimationeque, vt in aquam albam resolveretur

eur, cui tertiam partem addidere mercurij
viui, vt ea coagularetur aqua: mercurium to-
ties postmodum, à dicto vitriolo, & armo-
niaco sale sublimarunt vt in lapidem abie-
rit. Hunc affirmarunt, ex vitriolo conceptū,
rubeum sulphur esse philosophorum, quo
cum solutionibus, & coagulationibus pro-
gressi sunt ad lapidem, sed in proiectione, fe-
cerunt nihil. Alij mercurium coagularunt,
per aquam aluminis, in massam duram alu-
mini similem, quam fixatorijs aquis fixarunt
inutiliter. Sophiste, plurimas rationes fixan-
di mercurium, sibi frustra præfigunt, quòd in
mercurio, nihil perfecti cōstantisue habeat-
ur. Hoc fit, vt in vanum addantur ei minera-
lia, per sophisticos processus, quibus omni-
bus, ad maiorem sui malitiam excitatur, vi-
uusque magis efficitur, & potius ad maiore
impuritatem adducitur, quàm ad aliquam
perfectionem. Non est igitur, ab eo materia
philosophorum petenda: cū sit imperfectum
quid, quod si ad perfectionem adduci queat,
sophistarū progressibus valde difficile fuerit,
imò impossibile, cū in eo nihil sit, quod in
perfectionem excitari cogiue queat. Aliqui,
sumserunt arsenicum aliquoties sublimatū,
ac multoties oleo tartari dissolutum, & coa-
gulatū, idq; fixare prætenderunt, quo cuprū
in argentum verterēt, id ipsum & nihil, præ-
ter sophisticam de albatationem quandā præ-
solerit.

se tulit. Etenim, arsenicum sanè minimè figi potest, nisi operator artista, spiritū eius tingentem ex æquo cognitum habeat, in quo quidem omnes dormitarunt philosophi, frustra conantes ex eo quid efficere. Quicūque igitur spiritum hunc ignorauerit, spem ipsum figendi nullam habeat, nec virtutem illi tribuēdi, qua transmutationis perfectionem acquirat. Quamobrem notum facio cunctis, dealbationem de qua mentio facta est, ex falso fundamento depromptam, eaq; falso cuprū dealbari, non immutari. Sophistæ, venerem ad hunc modum laruatam, atque fucatam, sui duplo admiscuerunt lunæ, aurifabris vendiderūt, & monetarijs: postremo verò, in falsos monetarios sese transmutarunt, nedum qui vendiderūt, verumetiam illi, qui emerunt. Aliqui ex sophistis, albi loco, rubeum arsenicum sumserunt, & hoc ipsum in falsam artem abiit. Quoniam quocūque modo præparetur, nihil præter albedinem exhibet. Nonnulli, progressi sunt ulterius, ad sulphur comune, quod ita flauū coxerunt aceto, lixiuio, vel vrinis arcerrimis, per diem & noctem, vsque dū album emerfit. Postmodū, eleuarunt ipsum à sale comuni, & calce ouorum, per sublimationem coxerunt, & sublimarunt, idque multoties, combustibile semper nihilominus extitit, licet album: eo tamen, crudum fixare mercurium,

nium, in aurum conati sunt, at frustra tentatū est, optima tamē inde ciñabaris, & pulcherrima, omnium, quam viderim vnquā, resultauit. Hanc fixare putantes, oleo sulphuris per cementationem, & fixationem, apparentiæ nonnihil habuit, verū, secus atque res ipsa desiderabatur, euenit. Alij sulphur commune redegerunt in formam hæpatis, olei lini, laterini, vel oliuarū admistione, coquētes in aceto. Postmodum in lapidē marmoreum effundentes formā hæpatis effecerunt. Hoc destillarunt in oleum citrinum, igne lento primū, sed suo damno sunt experti, se nihil egisse, ad lunæ tincturam in aurum, vti putarunt. Vt mineralium infinitus est numerus, non aliter & præparationum eorum multa varietas: quarum, hoc loco latiore facere mentionem distuli, quod peculiarem tractatum requirant. Cauendum etiam à sophisticis oleis vitrioli, & antimonij. Itidem ab oleis metallorum imperfectorum, & perfectorum, auri, siue argenti. Quoniam, etsi horum operatio potentissima sit in rerum natura, tamen verus processus, in hunc vsque diem, paucissimis cognitus est. Abstinendum etiam, à sophisticis præparationibus mercurij vulgi, arsenici, sulphuris, & aliorum similium, per sublimationem videlicet, per descensum, & fixationem cum aceto, sale petrae, tartaro, vitriolo, sale armoniaco,

niaco, ea tamen via & ratione, quam libri sophistarum docent. Item fugite sophisticas tincturas à marcasitis, & croco Martis desumtas, & ab ea sophisticatione, quæ partis cum parte nomen habet: lunæ fixæ, similiūque nugarum. Nam, etsi aliquam superficialē veritatis apparentiam exhibeant (quæ quidem lunæ fixatio, parui laboris ac industriæ) tamen eiusmodi progressus præparationis, est nullus, & inualidus. Compassione motus igitur, erga beniuolos operarios artis huius, volui, verum philosophiæ fundamentum patefacere, tribus particularibus arcanis, videlicet: vno per arsenicum: alio per vitriolum: tertio verò, per antimonium explicatis. Ex quibus docebo veram projectionē, super mercurium & imperfecta metalla.

Capitulum undecimum.

De vero & perfecto arcano particulari ex arsenico ad albam tincturam.

Scripserunt aliqui, compositum arsenicum ex mercurio, & sulphure: alij ex terra & aqua, plærique ex natura sulphuris. Quocumq; modo id sit, eius natura talis est, vt rubeum cuprum, in album transmutet. Ad eam etiam præparationis perfectionem adduci potest, vt verè perfectèq; tingat. Non ea via, quam docent prauj sophistæ, vt sunt Geber in summa perfectionis, Albertus Magnus,

gnus, Aristoteles Chimista in libro perfecti
magisterij, Rasis, & Polydorus: nam scripto-
res isti quotquot sunt, errant, vel ex inuidia,
falsa quæq; scribunt, proponuntq; recepta,
quia veritatem etiam ignorarunt. Arsenicū,
in se tres continet spiritus naturales: pri-
mum volatilem, adustibilem, corrosiuum, &
omnia metalla penetrantem. Hic spiritus
dealbar venerem, & post aliquot dies reddit
spongiosam. Quod artificium ad eos perti-
net dumtaxat, qui causticam artem exercēt.
Secundus spiritus, cristallinus est, ac dul-
cis. Tertius, est spiritus tingens, segregatus
ab alijs prædictis. Has tres in arsenico pro-
prietates naturales, inquirunt veri philoso-
phi, ad perfectam sapientum projectionem.
Barbitōlores verò chirurgiam exercētes, dul-
cem, & cristallinam expetunt naturam, &
tingente spiritu separatam in vsum curatio-
nis vulnerum, & ad bubones, carbunculos,
antraces & cætera similium vlcerum vitia,
non nisi miti quodam artificio curanda. Cæ-
terum spiritus ille tingens, nisi purum eius,
ab impuro seiunctum sit, à volatili fixum, &
à combustibili, tinctura secreta, projectio-
nem super mercurium, venerem, aut aliud
quodcumq; metallum imperfectum, haud-
quaquam expediet ex voto. Philosophi om-
nes, arcanum hoc, vt mysterium excellentis-
simum occultarunt. Spiritum eiusmodi tin-
gentem,

gentem, ab alijs duobus secretum, vt supra. coniunges spiritui lunæ, simulq; digeri permittes, spatio triginta duorumque dierum, ac vsq; dum corpus nouum induerint. Postquam ad quadagesimum diem naturalem, calore solis, in inflammationem accensus fuerit, apparet spiritus candore nitido, perfectoq; tingendi præditus arcano. Tandem, ad proiectionem aptus est, videlicet, eius pars vna, super sedecim partes imperfecti corporis, iuxta præparationis acuitatem. Apparet inde luna lucens, & excellentissima tamquam è terræ visceribus eruta.

Capitulum duodecimum.

De arcano vitrioli, rubeaq; tinctura ex eo prolicienda.

Vitriolum, nobile admodum inter cætera minerale, plurimæ semper existimationis, penes philosophos existit, quod præ cunctis, Altissimus Deus hoc donibus miris adornarit. Eius arcanum, figuris ænigmatibusq; velarunt, vti hoc est. *visitabis interiora terræ, rectificando inuenies occultum lapidem veram medicinam.* Per terram intellexerunt, vitriolum ipsum, & per interiora terræ, dulcedinem eius, ac rubedinem. Quoniam in occulto vitrioli subtilis, nobilis, & fragrantissimus succus, ac purum oleum latero.

latet. Cuius prolectionis modus, calcinatione, vel destillatione haudquaquam aggrediendus. Etenim viriditate sua priuari minimè debet: qua quidem, statim atq; spoliatum erit, arcano pariter, & viribus carere necessum est. Notandum vtrique hoc loco, mineralia nedum, verum etiam ipsa vegetabilia, similiaq; virorem extrinsecus demonstrantia, rubeum sanguinis instar oleū in se continere, quod arcanum eorum est. Inde patet, pharmacopeorum destillationes irritas, vanas, atq; stultas, nulliusq; momenti esse, quòd sanguineum ruborem vegetabilium, prolicere minime norint. Ipsa natura sagax, vegetabilium aquas omnium, in citrinum colorem vertit, & inde post, in rubicundissimum vt sanguis oleum. Tardiùs id ipsum fieri, causa potissima est, destillatium operantium ignorantium nimia præcipitatio, quà viriditas absumitur. Naturam suis viribus corroborare non didicerunt, quo nobilis ille viror, per seipsum in ruborem debet rectificari. Exemplo vinum album est, seipsum in citrinum colorem digerens, & successiuo tempore, botri sui virens color, in rubeum sub coeruleo latentem per se vertitur. Deperdita igitur vegetabilium, & mineralium viriditate, per ignauiam operantiū, essentia pariter & spiritus olei, balsami que arcanorum nobilissimi, perierit.

C

Capitulum decimum tertium.

De processu vitrioli ad rubeam tincturam.

Vitriolū in se multas lutosas & viscosas imperfectiones cōtinet: quapropter aqua viriditas eius elicienda sæpius, & rectificāda, vsq; dū terrę omnes impuritates exuat. Quibus transactis rectificationibus omnibus, apprimè cauendum, ne materia soli sit expōita, quòd hic, virorem illius in pallorē vertat, absorpto simul arcano. Calido seruetur hypocausto cōtēcta, ne puluere sordeat. Digeratur postmodū vitro clauso, mensium aliquot spatio, ac tantisper, dum varij colores appareant, supremaq; rubedo. Nec dum isto processu, rubedo satis fixa fuerit existimanda, quin ab interioribus, accidētalibusque terrę sit inquinamentis, repurganda latius, ad hunc modum. Rectificāda venit acetō, donec terreum inquinamentum prorsus ablatum sit, fecesq; semotæ. Hęc est eius tincturæ verā, & optima rectificatio, de qua, benedictum olenū est eliciendum. Ab ea vitro conclusa diligentius, alembico superposito mox, et bituminatis commissuris, ne spiritus exhalet, eius olei destillatione, spiritus, igne suauī lentoque proliciendus est. Oleum hoc, pharmacopólico balsamo quouis, & aromatico delectabilius atq; dulcius, acridine carens omni. Residebit in fundo cucurbitæ, terra quædam albissima, nitens candensque

que niuis instar, hanc serua tuereque ab omni puluere. Ea ipsa terra, prorsum à sua rubedine separata est. Inde subsequitur maximū arcanum, vtpote super cœleste matrimoniū animæ summè purificatæ, & ablutæ per agni sanguinem, cum splendente nitido, purificatione suo corpore. Hoc est verum matrimonium supercœleste, quò vita prolongatur in diem postremum, destinatumq; . Ad hunc igitur modum, anima spiritusque vitrioli (qui sanguis eius existunt) cum suo corpore copulantur purificato, vt in æternum sint inseparabilia. Quapropter, excipe terrā hanc nostram foliatam, phiala vitrea, cui sensim oleum suum affundatur. Animam suam corpus, momēto recipiet amplecteturq; . Quandoquidem corpus, animæ desiderio plurimū afficitur, & anima corporis amplexu perfectissimè delectatur. Coniunctionē eiusmodi, positam in arcanorū furnum, quadraginta diebus ibidem contineto. Quibus transactis, oleum habebis absolutissimū mirandæ perfectionis, quo mercurius, & reliqua metalla quæuis imperfecta, vertūtur in aurum. Iam, ad multiplicationem, animum applicemus. Recipe mercurium corporalē, portione duarū partium, quē tribus eiusmodi pōderis partib. olei dicti perfundas, ac maneāt simul diebus quadraginta. Hac proportionē pōderis, & ordine, multiplicatio fit in infinitum.

Capitulum decimumquartum,

*De secretis, & arcanis antimonij, ad rubeam
tincturam, in transmutationem.*

ANtimonium, est verum auri balneum. Philosophi autem, vocarunt illud examinatore, & Stilangem. Poetæ verò, dicunt in eo lauacro, Vulcanum lauisse Phœbum, & ab omnibus sordibus, imperfectionibusque repurgasse. Natum est ex purissimo nobilissimoque mercurio, & sulphure, sub vitrioli genere, in metallica forma splendoreque. Nonnulli philosophi, vocarunt album plumbum sapientum, vel simpliciter plumbum. Sumito igitur antimonij, eiusque perquam optimi, quantum voles, hoc ipsum in aqua forti sua dissolutum, in aquam frigidam eijciatur, addito tantillo croco Martio, ut in sedimentum ad fundum vasis decidat: aliter enim feces non exiit. Postquam ad hunc modum solutum erit, summam acquisierit pulchritudinem: ponatur in vitrum, luto compactissimo circumquaque munitum, vel in bociam lapideam, & admisceatur rutiae calcinatae, sublimatae, ad perfectum gradum ignis: cauendum accuratius à liquefactione, quoniam disrumpit vitra nimio calore. Ab una libra huius antimonij, habetur sublimatio, dierum spatium duorum perfecta. Sublimatum hoc, in phiala positum, ut tertia parte aquam
attin-

attingat, lutato vase, ne spiritus euolet, suspendatur supra tripodem arcanorum, & vrgeatur opus igne lento primùm, solis caloris instar estate media. Tum demum, decimo quoque die, sensim augeatur. Etenim calore nimio rumpuntur vitra, nonnunquam & furnus in frustra dissilit. Dum vapor ascendit, varij colores apparent: moderetur ignis tantisper dum rubea materia cōspiciatur. Postmodū aceto solvatur acerrimo, fecibus abietis: abstrahatur acetum, iterumque solvatur in aqua communi destillata, quæ rursus abstrahatur, & sedimentū igne vehementissimo destilletur, vitro clauso accurratissimè: ascendet corpus totum antimonij, in oleum rubicundissimum, rubini colorem referens, in vasq; receptorium guttatim defluet, odoris fragrantissimi, dulcissimiq; saporis. Hoc est summum arcanum philosophorum, in antimonio, quod inter oleorum arcana, plurimi faciunt. Postremò tandem, oleum solis fiat, ad hunc modum. Sumito purissimi solis, quantum voles, hoc solui curabis in spiritu vini rectificato. Spiritus abstrahatur aliquoties, totiesque solvatur iterum: postrema solutio seruetur cum spiritu vini, & circuletur per mensem. Postmodum, destilletur aurum volatile, & vini spiritus per alembicum ter quaterue, ut in recipiens vas defluat. ac in summam suam essentiam adducatur. Ad me-

diam vnciam istius auri soluti, addatur vncia vna olei antimonij. Hoc oleum, illud amplectitur, in calore balnei, vt à se non facile dimittat, etiamsi spiritus vini abstrahatur. Hac via, habebis summū naturę mysterium, & arcanum, cui par, in rerum natura haudquaquam assignari potest. Bina hæc olea modo qui dictus est, vnita, concludantur in phiala, & suspendantur in tripode per mensem philosophicum, igneq; lentissimo foueantur. Quamquam, si temperetur ignis debita proportionē, triginta & vno diebus, negotium hoc absoluitur, & in perfectionem adducitur, qua mercurius & imperfecta metalla quæuis, auri perfectionem acquirunt.

Capitulum decimum quintum.

De proiectione per mysterium, & arcanum antimonij facienda.

Nillum potest assignari iustum pondus, in hoc opere proiectionis, licet ipsa tinctura, trahatur ab aliquo subiecto, proportionē certa, ac debitis instrumentis. Etenim, ista medicina, tingit aliquādo triginta, quadraginta, nōnunquā sexaginta, octuaginta, centum, imperfecti metalli partes, vt eius negotij cardo, potissimū circa medicinæ mundationem, & operantis industriam vertatur, item iuxta maiorem vnius, quam alterius mun-

rius imperfecti corporis præ manibus assum-
ti mundiciam & puritatem. Quãdoquidem
vna venus, purior altera, quo fit vt determi-
natum pondus, haberi nequeat, in proiectione.
Hoc solum notatu dignum, vt si contin-
gat operatorem, tincturæ nimium assumpsisse,
additione poterit imperfecti metalli, hunc
errorem corrigere: si verò subiecti nimium,
quò tincturæ vires debiliores effectæ sint, vi-
tium hoc, cineritio facile, vel cementationi-
bus, aut per crudū antimonium ablutioni-
bus tollitur. Nihil in hac parte, quod operā-
tem remoretur, vel impediat: solum id sibi
proponat, quod à philosophis omissum est,
& ab aliquibus studiosè velatum, scilicet in
proiectionibus, reuiuificatione imperfecto-
rum corporū esse necessariam, id est anima-
tionem, vel vt ita loquar, spirituationem, de
qua nonnulli dixerunt, metalla sua non esse
vulgaria, quia viuunt, animamq; habent.

Animatio fit ad hunc modum.

SVmito Veneris, in bracteas tenues ad-
ductæ, quantum voles, decem, viginti,
quadragintaue libras, pultibus ex arsenico
& tartaro calcinato subactis, incrustentur, &
suo vase calcinentur, spatio viginti quatuor
horarum. Tumdemum, in puluerem tusa
venus abluatur, ac mundetur optimè. Itere-
tur calcinatio cum ablutione, ternis quater-

nisue repetitionibus. Hac via, mundatur & purgatur à crasso virore, & immundo suo sulphure. Cauendum utiq; , à calcinationibus cōmuni sulphure factis: nam quod bonum est in metallo, prorsum deprauat, malumq; peius efficit. Ad marcas decem istius purgatæ veneris, addatur vna puræ lunæ. Verum ut medicinæ, per proiectionem opus acceleretur, ac imperfectum corpus facilius penetrer, cunctasque partes naturæ lunæ contrarias expellat, fermenti perfecti medio id ipsum fieri poterit. Etenim ab immundo sulphure, coinquatur opus, ut ad superficiem transmutati, nubes obducatur, vel loppis sulphuris permisceatur metallum, & vnā cum illis abiiciatur. Verum enimvero, si proiectio fieri debeat, rubei lapidis ad rubeam transmutationem, super aurū, primò cadat oportet, postmodum super lunam, vel super aliud metallum repurgatum, ut suprā narrauimus. Inde perfectissimum aurum exurgit.

Capitulum decimum sextum.

De vniuersali materia lapidis philosophorum.

Post mortificationem vegetabilium, cōcurrentiā duorum mineralium, ut pote, sulphuris & salis, in mineralem naturā transmutantur, ut inde tandem, perfecta mineralia resultent. Etenim in terræ cuniculis mineralibus, & latifundijs, vegetabilia reperiuntur

riūtur, quæ longo successu temporis, & continuato calore sulphuris, naturam vegetabilem exuerunt, indueruntque mineralem. Idque potissimum accidit, vbi huiuscemodi vegetabilibus, proprium adimitur nutrimentum vt coacta sint postmodum, à sulphuribus, & salibus terræ, suum alimentum sumere tantisper, dum in menerale perfectum, quod antea vegetabile fuerat, abit, Et ex minerali conditione hac, metallica quædam essentia perfecta, nonnunquam oritur, idque progressu vnius gradus, in alterum. Sed redeamus ad lapidem philosophorum, cuius (vt meminerunt aliqui) materia præ cunctis est inuentu difficilima, & abstrusior intellectu. Huius, vt aliarum quarumcumque, modus inuestigationis, & norma certissima, quid contineant, valeantque, radicis est earum, & spermatis examinatio sedula, qua peruenitur ad cognitionem: ad hanc facit plurimum, consideratio principiorum, valde necessaria, tum qua via, quouè medio, natura primū, ex imperfectione, ad perfectionis finem deuenierit. Cui considerationi, conducit inprimis habere competentissimum, creata quæuis à natura, tribus constare primis, Mercurio scilicet, Sulphure, & sale naturalibus, in vnum permistis, vt in nonnullis volatilia sint, in alijs verò fixa. Quoties corporale sal, cum spirituali mercurio, & animato sulphure permiscetur in

corpus vnum, tum demum incipit operari natura, locis, quæ loco vasorum suorum habet, subterraneis, per separantem igne, quo sulphur crassum, & impurum, separatur à puro, & à sale, terra segregetur, nec non à mercurio, nubes, seruatis purioribus partibus istis, quas natura decoquit iterum simul, in constans corpus geogamicum. Quæ quidē operatio, habetur à Magis, vt mixtio cōiunctiōq; per vnionem trium, vt puta corporis, animæ, & spiritus. Adimpleta hac vnione, resultat inde purus mercurius, qui si p meatus subterraneos defluat, eiusq; venas, & obuiam factus cahoico sulphuri, hoc ipso coagulatur mercurius, pro conditione sulphuris. Est tamen adhuc volatilis, & vix centum annis, decoquatur in metallum. Inde sumpsit originem, vulgatum hoc nempe, mercurius & sulphur, materiam esse metallorum, vt etiam ex relatu fossorum mineralium constat. Non tamen vulgaris mercurius, neque sulphur commune, metallorum sunt materia, sed mercurius, & sulphur philosophorum, incorporata sunt, ac innata, metallis perfectis, eorumq; formis, vt nunquam ab igne fugiant, nec vi corruptionis elementorum, deprauentur. Vtique per eiusmodi naturalis mixtionis dissolutionem, mercurius noster domitus est, vt loquuntur omnes philosophi. Sub hac verborum forma, noster mercurius,
ex

ex perfectis corporibus, viribusq; terrenorū
 planetarum, venit eliciendus. Quod Her-
 mes asserit, his verbis. Sol (inquit) & Luna
 sunt radices huius artis. Filius Hamuel ait,
 philosophorum lapidem, aquam esse coagu-
 latam, scilicet in sole & luna. Vnde sole cla-
 riùs patet, materiam lapidis, nihil aliud esse,
 præter solem & lunam. Idipsum etiam eo
 confirmatur, quòd simile quodq;, sibi simile
 parit, generatq;. Et non aliter, quàm duos
 esse scimus lapides, album & rubeum, duæ
 sunt etiam lapidis materiæ, sol & luna simul
 copulata, proprio matrimonio, cùm natura-
 li, tum artificiato. Et sicuti videmus virum &
 mulierem, absque semine vtriusque, mini-
 mè generare posse, pariformiter vir noster
 sol, fœminæque sua luna, sine semine sper-
 matèque vtrumque suo, concipere non pos-
 sunt, neque ad generationem aliquid moliri.
 Collegerunt inde philosophi, tertium esse
 necessarium, videlicet animarum semen am-
 borum, hominis & fœminæ, sine quo, totum
 opus eorum, irritum esse iudicarunt, & ina-
 ne. Huiusmodi sperma, mercurius est, qui
 per naturalem coniunctionem amborum
 corporum, solis & lunæ, recipit eorum in se
 naturam, in vnione: tum demum, nec prius,
 aptum est opus, ad congressum, ingressum,
 & generationem, per vim, & virtutē virilem,
 ac fœmineam. Hinc moti philosophi, dixe-
 runt

runt mercurium istum componi, corpore,
 spiritu, & anima, eumque naturam elemē-
 torum omnium, & proprietatem assumisse.
 Quapropter, ingenio & intellectu validissi-
 mis, asseruerunt lapidem suum esse animalē,
 quem etiam vocarunt Adamum suum, qui
 suam inuisibilem Euam, occultam in suo
 corpore gestaret, ab eo momento, quo virtu-
 te summi Dei, creaturarū omnium opificis,
 vniti sunt. Ea de causa, meritò dici potest,
 mercurium philosophorum, nihil aliud esse,
 quam compositus eorū abstrusissimus mer-
 curius, & non vulgaris ille. Sapienter igitur
 dixerunt sapientibus, est in mercurio quicquid
 quærent sapientes. Almadir philosophus ait,
 Nos extrahimus nostrum mercuriū, ex vno
 corpore perfecto, duabúsque perfectis con-
 ditionibus naturalibus, simul incorporatis:
 qui quidem, perfectionem suam extrinsecus
 protrudit, qua resistere valeat igni, & vt in-
 trinseca eius imperfectio, ab extrinsecis per-
 fectionibus defendatur. Per hunc philoso-
 phi locum acutissimi, materia lapidis intel-
 ligitur adamica, limbus microcosmi, mate-
 riaq; homogenea vnica philosophorū om-
 nium, quorum etiam dicta, de quibus antea
 mentionem fecimus, merè sunt aurea, pluri-
 mæq; semper existimationis habēda, quod
 nihil in se habeant superflui, nihil inualidi.
 Summatim ergo, lapidis philosophorum
 materia,

materia, nihil aliud est, quàm igneus perfectusq; mercurius p naturā & artē extractus, idest, artificialiter præparatus, & verus hermaphroditus Adā, atque Microcosmus. Hoc ipsum philosophorum sapientissimus Ille Mercurius, asserens, lapidem vocauit orphanum. Noster itaque mercurius, is ipse est, qui solis perfectiones, vires, atque virtutes in se continet, quique per vicus, ac domos planetarum omnium transcurrit, & in sua regeneratione, acquisiuit vim superiorum, & inferiorum, quorum etiam matrimonio, comparandus, vt patet à candore, et rubore simul in eo conglomeratis.

Capitulum decimumseptimum.

De præparatione materiæ lapidis philosophici.

ID potissimū requirit natura, videlicet, philosophicum virum suum, in mercurialem substantiam adduci, vt in philosophicū lapidem enascatur. Porro notandum, communes illas præparationes Geberi, Alberti Magni, Thomæ aquinatis, Rupecissæ, Polydori, similiūque, nihil aliud esse, quàm particulares quasdam solutiones, sublimationes, calcinationes, & ad nostrum vniuersale minimè pertinentes, quod solummodo secretissimo philosophorū indiget igne. Ignis igitur, & azoth tibi sufficiant. Philosophos aliquarum præparationum facere mentionem,

nem, vti putrefactionis, destillationis, sublimationis, calcinationis, coagulationis, dealbationis, rubificationis, cerationis, fixationis, &c. id ipsum intelligas oportet, in eorum vniuersali, naturam ipsam quasuis operationes adimplere, in dicta materia, & non operarium, in vase philosophico dumtaxat, & igne simili, non communi. Album & rubrum, ex vna radice profiliunt, absq; medio quouis. Soluitur per seipsum, & copulatur per se, albesit & rubescit, croceum & nigrum efficitur per seipsum, sese desponsat, & in seipso concipit. Decoquendus igitur, assandus, fundendus, ascendit & descendit. Quæ quidem omnes operationes, vna sunt operatio igne solo facta. Nonnulli tamē philosophi, per summē graduatam essentiam vini, corpus solis dissoluerunt, volatileque reddiderunt, vt per alembicum ascenderet, putātes, veram esse materiam volatilem philosophorum, cum non sit. Et si non contemnendum sit arcanum, perfectum hoc corpus metallicum, in volatilem & spiritualement substantiam adducere, tamen errant in elementorum separatione: qui processus monachorum scilicet Lullij, Richardi Angli, Rupecisse, & aliorum, est erroneus. Quo quidem opinabantur, aurum hac via in subtilem, spiritualement, & elementalement potentiam separare, quamlibet separatim, postmodum, per circulationem,

nem, & rectificationem rursus in vnum copulare, sed frustra. Siquidem, etsi vnum elementum, ab alio quodammodo separetur, nihilominus quodlibet elementum, ad hunc modum separatum, in aliud elementum iterum separari potest, quæ partes postmodum, pellicanica circulatione, vel destillatione, rursus in vnum redire minimè possunt, at semper manent volatilis materia quædam, & aurum potabile, vt ipsi vocant. Causa, cur ad suam intensionem peruenire non potuerunt, hæc est, quia natura, hac ratione minime diltrahi, nec separari vult, humanis disfunctionibus, vt per terrena, vitra & instrumenta. Sola ipsamet nouit suas operationes, & elementorum pondera, quorum separationes, rectificationes, & copulationes, exequitur, absque adminiculo cuiusuis operantis, aut manualis artificij, dummodo contineatur in igne secreto materia, & in occulto suo vase. Per hominem igitur, impossibilis est elementorum separatio, quæ licet appareat, non est vera tamen, quicquid de Ray mundo Lullio dicatur, & anglico suo nobili aureo, quod fabricasse falsò putatur. Habet enim ipsa natura, in seipsa proprium, separatorem, qui, quod separat, iterum coniungit, absque hominis auxilio, nouitque omnium optimè, vniuscuiusque proportionem elementi, & non homo, quicquid scribentes erroris,

ronei, suis friuolis falsisq; receptis, de volatili hoc auro suo fabulentur. Hæc est opinio philosophorum, vt quum suam materiam in ignem secretiorem posuerint, calore suo philosophico moderato, circumquaq; fouetur, vt incipiens per corruptionem transire, nigrescat: hanc operationem, putrefactionem esse dicunt, & nigredinem, caput corui nominant: materiæ huius ascensum atque descensum, destillationem, ascensionem & descensionem proferunt: exiccationem dicunt esse coagulationem: & dealbationem, calcinationem. Et quia calore fluida fit ac mollis, cerationis mentionem faciunt. Quum ascendere desinit, & liquida manet in fundo, fixationem adesse dicunt. Ad hunc modum igitur, operationum philosophicarum appellationes intelligendæ sunt, & non aliter.

Capitulum decimum octauum.

De instrumentis & vase philosophico.

PUtatici philosophi, perperam intellexerunt occultum, & secretum vas philosophicum, & peius id quod Aristoteles alchimista (non ille philosophus academicus Græcus) loquitur, inquiens, materiam in triplici vase decoquendam: item pessimè, q, ab alio dicitur, scz materiam, in prima sui separatione, primoque gradu, vas metallicum requirere, in secundo gradu coagulationis, atq; dealba-

dealbationis suæ terræ, vas vitreū, & in tertio gradu ad fixationem, vas terreū. Nihilominus per hoc intelligūt philosophi, solum vnum vas in omnibus operationibus, vsque ad perfectionem rubei lapidis. Cum igitur materia nostra, sit radix nostra, ad album & rubeum, necessariò, vas nostrū, ad hunc modum esse debet, vt in eo materia, regi valeat à cœlestibus corporibus. Influentiæ nanque cœlestes inuisibiles, & astrorum impressiones, apprime necessariae sunt ad opus: aliter impossibile fuerit, Orientalem, Persicum, Chaldaicum, & Ægyptiacum lapidem insuperabilem, adimpleri: per quem Anaxagoras, totius firmamēti vires cognouit, ac præfagiuit magnum lapidem è cœlo descensurū in terras, quod etiam post mortem eius accidit. Cabalists vtique vas nostrū potissimū innotescit, quod iuxta verè geometricā proportionem atq; mensurā, & ex certa circuli quadratura, fabricari debet, vt spiritus & anima nostræ materiæ, separata à suo corpore, hoc, pro cœli altitudine secum eleuare valeant. Si vas, prærer æquum, strictius, amplius, altius, demissiusue fuerit, quàm dominantes, & operantes spiritus, animaque desiderant, calor ignis philosophici nostri secreti (quiquidem acutissimus est) materiā violentius excitatam, ad operationem vrgebit nimiam, vt vas in mille partes dissiliat,

D

non sine periculo corporis & vitæ operantis. Contra si capacius, quàm vt calor iuxta proportionem operari valeat in materiam, irritum etiam erit opus & frustraneū. Quapropter, summa diligentia, vas nostrum philosophicum est fabricandum. Quæ verò materia sit, huiusmodi nostri vasis, intelligunt illi soli, qui in prima solutione nostræ materiæ fixæ, & perfectæ, hanc, in suam primam essentiam adduxerunt, de quo satis. Operator etiam accuratissimè noret, quidnam in prima solutione, materia dimittat, à seque reiiciat. Vasis formam describendi ratio, difficilis: talis esse debet, vt natura ipsa requirit, ex vno & alio petenda, & inuestiganda, vt ex altitudine cœli philosophici, à terra philosophica eleuati, queat in fructum sui terreni corporis operari. Hanc formam vtique habere debet, vt separatio, & purificatio elementorum, quando ignis vnum ab alio pellit, fieri possit, vtque quodlibet, suum locum in quo hæret, occupare valeat, & sol, ac alij planetæ circumcirca terram elementalem, suas operationes exerçant, & cursus eorū, in circuitu non impediatur, aut velociori motu agitur: iuxta hæc omnia quæ dicta sunt, iustam proportionem habeat oportet, rotunditatis, & altitudinis. Instrumenta verò, ad primam mundificationem corporum mineralium, vasa fusoria, folles, tenaculæ, capel-

PHILOSOPHORVM.

51

capellæ, cupellæq;, testæ, cementatoria vasa, cineritia, cucurbitæ bociæ ad aquas fortes regiasq;, tum quæq; ad proiectionem in opere postremo, necessaria sunt.

Capitulum decimumnonum.

De secreto philosophorum igne.

CElebris philosophorum hæc est sententia. Ignis, & Azoc tibi sufficiant: solus enim ignis, totum opus est, & ars integra. Porro quotquot ignem suum carbonibus extruunt, errant, vas in eo calore continentes. Igne fimi equini, frustra nonnulli tentarunt. Carbonum igne, sine medio, materiam sublimarunt, sed non dissoluerunt. Alij calorem suis lampadibus excitarunt, asserentes, eum esse philosophorum ignem secretum, ad suum lapidem fabricandum. Nonnulli, posuerunt in balneum, primo in ouorum formicarum aceruis: alij in cineribus iuniperinis: aliqui ignem in calce viua quæsiuerunt, in tartaro, vitriolo, nitro, &c. Alij in aqua ardente, vti Thomas de Aquino, falso de hoc igne loquitur, inquit, Deum & angelos suos carere non posse hoc igne, sed eo indies vti. Quæ blasphemia hæc est? an non manifestissimum est mendacium, Deum carere non posse elementalī igne aque ardentis? Calores omnes, ijs medijs quæ dicta sunt, excitati per ignem, ad opus nostrum prorsus inutiles. Vide ne

D 2

seducaris ab Arnaldo de Villanova, qui de carbonum igne scripsit: ipse namq; hoc ipso te decipiet. Almadir ait, solos radios inuisibiles ignis nostri sufficere. In exemplum adducit alius, calorem cœlestem, suis reflexionibus ad coagulationem, & perfectionem facere mercurij, necnon ad metallicam generationem, continuato suo motu. Iterum idem, fac ignem vaporosum, digerentem, ut coquentem, continuum, non tamen volentem, aut bullientem, clausum, aere circumdatum, non comburentem, sed alterantem & penetrantem: iam verè dixi, omnem ignis, & excitandi caloris modum, si verus es philosophus, bene intelliges: hæc ille. Salmanaçar inquit. Ignis noster, corrosivus est ignis, qui supra nostrum vas, aerem ut nubem obducit, in qua nube, radij huius ignis occulti sunt: hoc rore calidos, & humiditate nubis, deficientibus, error commissus est. Rursum Almadir ait, nisi ignis, solem nostrum humore suo calefecerit, per finem montis, ascensu temperato, non erimus participes albi neque rubei lapidis. Hæc omnia demonstrant apertè nobis, occultum ignem sapientum. Summatim, hæc est materia nostri ignis, videlicet, ut accendatur, per quietum spiritum sensibilis ignis, qui sursum pellit, velut calefactum calidos, ex opposito, ac supra materiam nostram philosophicam, qui calor

calor supra vas nostrum gliscens, ad motum perfectæ generationis, constanter intermissione sine, temperatè quidē vrgeat. hæc ego.

Capitulum uigesimum.

De fermento philosophorum, & pondere.

PLurimum in arte fermentorum, & fermentationum laborarunt philosophi, quæ potissima videtur inter alias, de qua etiam nonnulli, Deo votum, & philosophis exhibuerunt, se nunquam eius rei manifestū arcanum, similitudinibus, neque parabolis prodituros. Cum tamen philosophorū omnium pater Hermes, libro septem suorum tractatum, fermenta luculentissimè patefaciat, inquiens, non nisi ex pasta sua constare: ac latius, fermentū dealbare confectio- nem, & adustionem impedire, fluxumque tincturæ prorsus retardare, corpora consolari, & vnionem ampliari. Dicit etiam, hanc esse clauem, atque finem operis, concludens fermentum, aliud nihil existere, nisi pastam, vt solis, nil nisi solē, & lunę, nihil aliud quàm lunam. Alij, affirmant fermentum animam esse, quæ nisi ritè preparata sit ex magisterio, nihil etiam efficere. Artis huius nonnulli zelotes, quęrunt artem in sulphure cōmuni, arsenico, tutia, auripigmento, vitriolo, &c. at frustra. Quoniam, est eadem substantia, quæ quæritur, cum ea ex qua depromi debet. No-

tandum igitur, eiusmodi fermentationes, ex voto zelorum, non ita succedere, atque vel- lent, sed vti supra patet ex dictis, successibus tantum naturalibus. Vt ad pondus tandem veniamus, dupliciter hoc obseruandū, prius est naturale, alterum verò artificiale. Natu- rale consequitur effectum in terra, per natu- ram, & concordantiam, de qua Arnaldus. Si terræ plus aut minus additum fuerit, quàm natura patiatur, suffocatur anima, nullusque fructus percipitur, nullaque fixatio Idipsum de aqua censendum, si plus istius aut minus accipiat, non inconuenientius dampnum attulerit: cuius superfluitas, materiam vltra modum humidam reddit, eiusque defectus, eam iusto sicciolem efficit, ac duriolem. Si plus aeris adfuerit, tincturæ nimium im- primitur, si parum, pallidum corpus euadet. I- tidem si vehementior ignis existat, aduritur materia, si remissior, potestatem exiccandi non habet, neq; soluendi, aut alia elementa calefaciendi: in his pondus elementale con- sistit. Verum artificiale, est occultissimum, cum in arte magica ponderationum sit con- clusum. Inter spiritum, animam & corpus, aiunt philosophi pondus constare sulphure, tamquam operis rectore, etenim anima, sul- phur apprimè desiderat, necessariòq; obser- uat, ratione ponderis: ad hunc modum in- teligito. Materia nostra, est vnita rubeo sul- phuri

phurū fixo, cui tertia pars regiminis commif-
faeſt, vſq; in vltimum gradum, vt perficiat in
inſinitum operationem lapidis, & cum eo
perſiſtat, vnā cum igne ſuo, & pondere con-
ſtet æquali, cum ipſa materia, in omnibus &
per omnia, ſine variatione alicuius gradus
permutationis. Poſtquam igitur materia a-
daptata eſt, & proportionato ſuo pondere
mixta, vaſe philoſophorū optimè ſigilloq;
ſuo concludenda, & igni ſecreto cōmitten-
da, in quo ſol philoſophicus orietur, ac ſur-
get, necnon illuminabit omnia, quæ ſuum
lumen expectarunt, ſpeq; plurima deſidera-
runt. His paucis, concludum eſſe volumus
lapidis arcanum, nullo puncto mancum, ne-
que defeſtuofum, pro quo Deo gratias agi-
mus immortales. Iam vobis Theſaurum no-
ſtrum reſerabimus, totius mundi non per-
ſoluendum opibus.

D 4

Finis.

Thesaurus Thesaurorum THEO-
PHRASTI PARACELSI.

Natura mineralium genus vnum, in terræ visceribus produxit admirandum, idque duplex: hoc varijs Europæ locis reperitur. Optimū, quod mihi præ manibus oblatum fuit & experimento comprobatum, ex figura maioris mundi, ab exordio, spheræ solis est astrū: alterum, in astro meridionali consistit, in prima sua florescentia, viscus est terre, per suum astrum in lucem productum, & in prima sua coagulatione ornatum rubedine, in eo flores omnes mineralium & colores includuntur, de quibus multa penes philosophos. Quod ad frigidam humidamq; naturam attinget, ad aquam, comparatione quadam, fuit adaptatum. Verū eius notitia perfecta, ad experientiam collata, plurimos, imò ferè omnes philosophos, quotquot ante me sagittas suas ad metam emisērūt hactenus, adhuc latuit, frustra que conantes, latissimè declinarunt à scopo vero, & completo. Opinati sunt mercurium, & sulphur, matrem, & patrem esse metallorum omnium, verū enim uero tertij non meminerunt. Imò quod potius est, horum nullus, rete piscatorium adhuc in manus asumpsisse potuit, quod aquæ veræ conuenit, matri metallorum, quæquidem,

quidem, artificio spagirico separata, suos pisces palam facit, quos neq; Galenica piscatio, nec Auicennæ rete lacerum, apprehendere potuerunt vnquam. Si modernis physicis demonstrare deberem, vel solum nomē coniunctionis, solutionis, & coagulationis, quas ipsa natura, in principio mundi, hoc in suo creato patefecit, & demonstraui, annus vix sufficeret, aut papyrus omnis quātacumque, ad eos erudiendum. Dico quidem, hoc in minerali, tres haberi substantias, vtpote Mercurium, Sulphur, & mineralem aquam, ex quibus compositum est, & arte spagirica separatum, soluitur in proprio suo liquore nondum maturo, & vti pyrum in sua arbore occultum est. Occultator pyri est arbor, in quam, vt astra, naturaque simul conueniunt, virides ramos edit, Martioq; postmodum atomos, & flores patefacit, vīq; in fructus pyriq; productionem, faciunt progressum, autumnno tandem fructus emergunt. Non ab simili modo, censendum est de mineralibus, in visceribus terræ, quæ per astra protruduntur: quod quidem alchimistæ summè considerandum venit, ad naturæ thesaurum anhelanti. Cuius artificij modum, ab initio, medio, & fine, tractatu sequenti, vnà cum aqua, sulphure, balsamoque suis, aperiam. Quorum trium solutione, & rursus in vnum coniunctione, totum rei negotium absolui-

THESAURVS

23
i eam aer
2 ignis
(P. 1.)
50 h. 6. m.
 tur, ad hunc modum. Sumito mineram cin-
 nabaris, quam abluas aqua cœlesti, per tres
 horas, tandem cola, & solue aqua regis, ex vi-
 triolo, sale petrae, & sale communi facta. Per
 alembicum abstrahatur, reaffundatur, & co-
 hobando curetur, vt purum separetur ab im-
 puro, quod infra. Putrescat equino fimo per
 mensem, & postmodum separentur elemen-
 ta, vt quum signa sua patefecerint, per alem-
 bicum destillentur igne primi gradus, quo
 aqua & aer ascendunt primò, tandem ignis,
 idq; reliquis gradibus, quæ ab experto ope-
 ratore discerni poterunt, In fundo vasis ter-
 ra manet in qua latet id omne, quod à mul-
 tis quæ situm fuit, à paucissimis tamen in-
 ventum. Terram hanc reuerberatorio con-
 clusam, artificialiter calcinabis, à primo in
 quintum gradum procedendo, gradu quoli-
 bet, spatio quinque horarum: hoc fiet, vt sal
 volatile habeas, admodum subtile sicut al-
 cool, & constans astrum ignis & terræ, quod
 separabis per elementa aquæ & aeris, quæ
 seruasti prius. Tandem, ponas in digestio-
 nem balnei maris, per octo horas, & videbis,
 quod à multis alchymistis in cognitum ha-
 ctenus fuit, & minimè consideratum. Sepa-
 ra, iuxta tuam experientiam, artificiosè, &
 spagirico modo, reddetur ipsa terra, mirum
 in modum alba, ex qua, tinctura fuerit extra-
 cta. Coniunge elementum ignis, cum sale
terrae

terræ alcolizato, per digestionem, & pellicanicum artificium, adhuc aliud sedimentum ponet ista substantia, quod quidem, à puro separabis. Tandem accipe pellicanatum leonem, qui ab initio inuentus est. Quum videris tincturam eius, & elementum ignis super aquam, aerem, atq; terram, separa per tritorium, & solem eiusmodi cola, per inclinationem, est enim aurum potabile. Alcoole dulci vini perfundatur, & abstrahatur, vsque dum acuitas nulla percipiatur amplius, aque regis. Separato hoc oleum solis, & ponito in retortum, sigillo hermetico clausum, ad eleuationem, id est, ad exaltationem, vt in gradu suo dupletur. Recipe vitrum hoc occlusum, & in locum frigidum ponito: nō soluetur ibidem, sed coagulabitur, idque tertio repetendum est, soluendo & coagulando. Hoc artificio, tinctura solis perficitur, in suo gradu. Tumdemum, sumito huius duplum, veneris ad summum, & spagirico modo præparatæ, ad quam elementa aquæ, & aeris affundas, quæ seruaras, soluito, ac putrefacito per mensem, vt prius. Et quum ad perfectionem deuenierit, videbis signum elementorū. Separa vnum ab altero, siquidem oculariter apparet, ab albo, rubeum secretum. Hoc ab albo separabis, est enim tinctura rubea, tam potens, vt alba corpora quæque, in rubedinem tingat, vel rubea, in albedinem, quod
valde

valde mirum est. Tincturam hanc, per re-
 tortum vrgeto: videbis nigredinem assurge-
 re, quam iterum vrgebis per retortum, idque
 sæpius, donec albescat. Prosequere hoc tuū
 opus, nec animum despondeas, præ nimio
 labore. Toties rectificaro, quousq; viridem
 leonem, verum & clarum videas, pondero-
 sum, & grauem, qui tingit in aurum perfe-
 ctum. Non desistas ab opere, cuius nunc me-
 minimus, donec signa habeas, & videas leo-
 nem atque thesaurum, Leonis decimi the-
 sauro non persolubilem. Bene sit illi, qui
 reppererit, & ad tincturam applicare noue-
 rit. Hoc est balsamum verū, astrorum cœle-
 stium, quod nullum corpus, in putrefactionē
 abire sinit, lepramq; nullā, podagrā, aut hy-
 dropisim inexpulsas relinquit, administratio-
 ne grani vnus, si fermentabitur cū sulphure
 solis. O tu Carole Germane, vbi tuū thesau-
 rū habes, vbi tuos doctores, atq; phisicos, v-
 bi ligni guaiaci coctores, qui dūtaxat purgāt,
 & laxant? Siccine cœlum tuum irritatū est, &
 astra tua deuiarunt à recto cursu, lineaq; tua
 palustris, in aliam viam declinauit? Quid, o-
 culi tui in vitrum, & carbunculum transmu-
 ratī sunt, vt solū videant ea quæ ad ornatū
 & superficiale spectaculum pertinent, fastū
 & superbiam? Sanè si tui Doctores, Princi-
 pem suum (quē Galenum vocant) apud In-
 feros degere scirent, indeque huc relcripsis-
 se, quo

se, quo meritam sui condemnationem toti mundo palam faceret, vulpina cauda præ stupore sese insignirent. Non minus de Auienna censendum, in Inferni porticu sedente, quo cum, disputationem & contreuerſiã habui, quod ad aurum suum potabile, necnô ad lapidem suum philosophicum, suamque teriacam attinet. O vos larvæ sophistarum, qui medicam arrem e mentimini, cum tamẽ ex Deo nata naturæ sit commissã, non vobis indignissimis hominibus, à quibus immeritò spernitur. Videte vos hominum impostores, qui cathedras in terra superiores amatis, super quas etiam federis, post obitum meũ, exurgent mei discipuli, qui vos Hypocritas palam facient, ac in lucem prodent, vnà cum vestris coquis immundissimis, qui vestros Principes & Potentatus Christianos, miserẽ seducitis, & in mortẽ adducitis, vestra medicina. Vẽ vobis in extremo die Iudicij. Spero meam Monarchiam, honore mihi debito triumphaturam. Non quod me ipsum extollam, sed ipsa natura me. Ex ea siquidem natus sum ego medicus, ipsam sequor, ipsa me nouit, & ego ipsam noui, quia lumen, quod in ipsa est, vidi, in figura Microcosmi comprobauĩ, ac in suo mundo ita esse reperi, quod verum est. Vt tamen ad inceptum redeam, meisque discipulis faciam satis, quibus etiam, doctrinam meam imperitijs optimẽ

timè faueo, dummodo eam quærant in lucē naturæ, & experiantur, astrorum cognitionē habeant, ac in philosophia docti sint: omnia docebit eos, ac patefaciet, aquæ natura, & omne quod scripsi.

Sumito igitur, liquoris mineralium quantū voles, salis rubeæ terræ, partes duas, sulphuris solis, partem vnā. In pellicano posita soluantur, & coagulentur, idque tertio. Hac via tincturam habebis alchimistarum, cuius pondus, hoc loco minimè describendum, sed libro de transmutationibus. Quicumque solis atri, vnciam vnā habuerit, & super aliquot vncias auri proiecerit, proprium suum corpus tinget. Astrum mercuri si habuerit, totum corpus mercurij vulgi similiter tinget. Si veneris astrum, non absimili modo, veneris corpus integrum, in optimum aurum tinget, inque summam, & constantem perfectionem: sic de reliquis metallorum astris iudicandum, vt Saturni, Iouis, Martis, &c. Ex quibus etiam, eadem ratione, tincturæ trahuntur, hoc loco minimè describendæ, quod libro de natura rerū, & archidoxorum habeantur, His paucis, primū ens metallorum, & mineralium terræ, satis abundè, veris alchimis, vnā cum tinctura alchimistarum, declaratum volo. Nec est, quod quilibet operantū deterreatur, spatio temporis mensium nouem, verū, progrediatur absque

PHILOSOPHORVM.

69

in 40to

absque tedio, spagirico ductu, quo, quadra-
ginta diebus alchimisticis, figere poterit, ex-
trahere, exaltare, putrificare, fermentare, &
coagulare lapidem alchimistarum, ad hono-
tem Dei, & vtilitatem proximi. Soli
Deo laus, honor & gloria
in æternum.

in lapid

FINIS.

TR
VN

Docto
manico
Princ

MONARCHIA
TRIADIS, IN
VNITATE, SOLI
DEO SACRA.

Autore Gerardo Dorn,

Doctore, Physico, interprete Ger-
manico à translationibus, Illustrissimo
Principi, Francisco Valesio, Duci Ande-
gaurum, Biturigum, Alen-
conio, Turonensi, &c.

Auctoris Contestatio.

Libenter ac sæpius abstinuissem, à propalatione sacrorū Dei mysteriorum. Verum aliud quid facere licet, ac decet, quàm quò Fata trahunt, obtemperantissimè sequi? Fateor ingenuè, hoc loco me nihil præterquam sub diuino dictante spiritu, scriptorem, & monitorum eius exaratorem agere, velut è profundissimo somno extitatum. Quid miser homo de se promere, præter meram ignorantiam potest, aut quid habet quo gloriatur potius, quàm à Deo gratiam assecutum, seruitio dignatum eius, & obsequio, cui soli gloria conuenit? Faxit igitur qui potest, vellet, solus habet ut tam foelici ductu, comitibusq; fidis, inchoatum hoc iter eo fine perficiam, ad quem ipse nutu suo dirigere voluit. Minimè dubitandum, quin ad vindicias veritatis ab ijs oppressæ, qui falsò hætenus eam sibi totam vendicarunt: & in liberationem eorū qui his ducibus ita cœcutiuerunt, ut carnis oculis apertissimis, mente quidem nihil vidente, nunc utrobique lucem videant eius, qui lux est, & lucem inaccessibilem inhabitat: Cui soli honor, laus & gloria perennis.

PROLOGVS.

67

Summa Bonitas æterne Deus, fieri haudquaquam potest, vt humanus intellectus, absq; maxima suæ mentis consternatione, vel minimum punctum inexhaustæ Tuæ Sapientiæ considerare, taceo quidem vt exprimere tribubante lingua, vel tremente calamo scribere valeat: ni iussu Tui Sacratissimi Spiritus, in cordibus hominum id ipsum imprimendis, fiat, quos etiam admonere tacitè, & indies exhortari nō cessat, ad Veritatis confessionem in omnibus. Quandoquidem attendi vel exequi, à quopiam in terris viuentium, si debeat, lumine diuini tui splendoris, illustretur in primis necessum est, vt ignorantia suæ tenebras agnoscat, ingenuèque fateatur, ab eis nulla ratione liberari posse, quàm tuā potenti manu. Et si fortè, suasu Calumniatoris à seipso petat auxilium, in profundiorē captiuitatis lacum se mergi compertiet, quòd per se nunquam aliud medium liberationis inueniet, quàm laqueum quo se ipsum irretiuit ab initio, recedēs ab obedientia, quam tibi Creatori suo debuit. Huius indies euidentissima, nobis ob oculos proponuntur exempla, per ea quæ hactenus infidelium, Æthnicorum, & Paganorum scripta produnt ex mundana Sapientia: præsertim circa tractationem facultatum artium &

E 2

scientiarum omnium, in quibus, nil nisi vias
 à Veri scopo declinantes, quærunt ac docêt.
 Idipsum, non aliunde quidem ortum habet,
 quam ex suis principijs, & fundamentis, quæ
 non hauserunt, vt oportuit, ex vero fonte Ve-
 ritatis, centro scientiarum omnium, sed ex
 opposito, falsoq; mendaciorum centro, Dua-
 litate videlicet. Et quod pessimum est, hos
 suos errores pertinacissimè defendere mu-
 nireq; studuerunt, contra quoscumque pios
 bonosque viros, qui de viis ad Veri centrum
 ex Deo reducere conantur. Quibus, vt relu-
 ctentur atrociter, Valla fabricarunt, atq; pro-
 pugnacula, quò melius falsitatem pessimè
 fundatorum principiorum contegât, ac ruean-
 tur. Vt illud est omnium primum, & poten-
 tissimum erroris sui munitentum, vtputa.
 Contra negantem principia (inquiunt) non
 est disputandum. Quid mirum? ad eum fra-
 brefacta modum, vt si semel concedantur, in
 errorem & confusionem incidere sit necessum
 eum, qui assenserit. Hac via solent malè cau-
 tos homines irretire, captiosèq; fallere tene-
 brarum filij, qui semper in sua natione, filijs
 lucis prudentiores extiterunt: etenim à pa-
 rente suo, serpente nimirum didicerunt, quã
 habent sapientiam. Verum vbi ab his qui
 veritatem sectantur, ac sapientiam à centro
 veri tenent, superati, mox ad calumnias con-
 fugiunt, appellantes eos, qui suos errores pa-
 lam

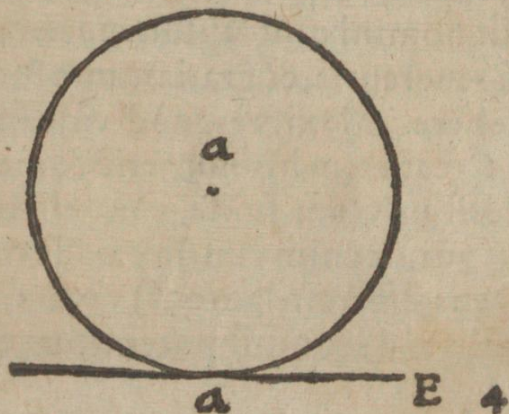
lam faciunt, asinos. O hominum insania, qui non vident, quocumq; se vertant, in maximam ignominiam impingere. Utinam asini cōditionibus ornaremur, quo monstrorum inter equos & asinos, mulorum, & mularum calumnias ferre possemus, cum patientia. Hinc fit, ut suos baiulatores præferant suis parentibus. Quandoquidem natura cōparatum, ut magnetica virtute, simile semper trahatur à sibi simili. Haud digni sunt Æthnicones & Paganistæ, nobiscum ad exemplum eius, qui summa Sapiencia est, asinum epuitare, quod fit ut monstra sibi delegerint. Non caret suo præfagio sanè, monstrorum equitatio talis. Quid miramur, si quandoq; Deus animosos nonnūquam excitet equos, asinis impatientiores, qui contra fœtus monstruosos, dum in superbiam & ignorantiam, ita pertinaciter acti sæviunt, calcitrare moti sint. Si genus hoc hominum esset asino dignum, utiq; submitteret sese iugo patientiæ, quod fræno haud indiget, vel capistro: hoc ipsum imitarentur ab asino, quod suos gressus, ut iste, pedetentim ac humiliter examinarent, cum patientia, ne laberentur in ignorantiam. Hoc est, sua fundamenta diligentius contarentur, num solidis constarent lapidibus, à rupe Veri desumptis. Porro cogentur in posterum ad lapidem lydium, quanquam inuiti, venire, iudiciūq; sui non

sine maximo dedecore videre & audire. Nū-
 quid honoratius foret, ingenuè suum erro-
 rem fateri, & pœnitentia duci, ad Veri cen-
 trum, ac vitę semitam, quàm in eo, per latam
 viam ad interitum, & perditionem ita con-
 stāter perseuerare. Quod quidem vt faciant,
 rogamus omnipotentem Deum, istorum ho-
 minum oculos aperire dignetur, & mens
 eorum oculus fiat, vtque Spiritu diuino suę
 gratiæ tracti, redeant ad cētrum verę sapien-
 tię: de cuius fonte, viuas hauriant aquas,
 abiecta sordium scaturigine, quibus hacte-
 nus submersi, persistunt adhuc in eis obsti-
 natiūs, quantò magis hominibus innotes-
 cunt. Bone Deus Potens ac Misericors, no-
 sti quantis periculis, ægri sint ob falsę me-
 dicinæ Æthnicorum introductionem, expo-
 siti, præsertim hac tempestate, præ cunctis
 corruptissima: qua nedum in medicina cor-
 poreā, verum etiam in ea quę salutem ani-
 mę concernit, omnia contra veritatem cer-
 tare totis conatibus, palam est, at frustra. Per
 te siquidem reddimur certiores, quotquot
 eius tuę sapientię Centri fuerunt ac erunt
 ignari, nunquam veri quidpiam tractasse, vel
 tractaturos, imò cōtra, quidquid conati sunt,
 hoc ipsum non solū in sui ruinam & per-
 ditionem tendere, verum etiam eorum qui
 hæc vestigia sequuntur: idque, verbo tuo, dū
 asseris nobis in persona filij tui dicentis: Ego
 sum

sum via, veritas, & vita. Inde constantissime colligimus, nostris in actionibus omnibus, artibus, ac scientijs, à cētro veri progressum, ad sanitatē & vitam facere debere nos, cū in hoc mundo, tum in futuro sæculo. Primo verbo, charitas in fratres: secundo, fundamētum ac finis actionum & operū nostrorum: tertio vero, vtraque salus in vnitatis Centro quærēda præfiguratur. Testimonium etiam habemus certissimum, optime Pater, Medicum & Medicinam creasse te, ac velle propter hanc, illum esse honorandum, quod nemo verè christianus in dubium reuocat, modo vera sit, & non falsa medicina: quarum differentia, non melius neq; exactius, quàm à suis principijs petenda. Horū igitur anatoniam ex vtraque parte, (Deo duce) fœliciter auspicabimur in sequentibus ab vnario.

DE VNARIO.

Simulacrum Vnariū, ab Vno infinito, & indeterminato, determinatè creati,

Semper sui similis.

Imago veri, quiescens in vnitate sui cētri, in infinitū diffusi, nec nisi pūcto (tamē inuisibili) circūquaq; mēti cōspicui, summa cū admiratione, laudeq; dignissimū exemplar.

Capitulum primum.

Ab initio, priusquā Altissimus Deus, hominem vltimam creaturam suā procrearet, ad Imaginem & similitudinem suā, voluit ex nihilo creare domicilium eius, & in eo quicquid vsui foret illi, nec id imagine sua distitutum esse voluit, quōd primā creaturam visibilem statuerat. Hanc ordine pulcherrimo creatā, numeris, mensura ponderēq; dispositam, admirando quidem ornavit artificio. Quibus tribus instrumentis, tamquam ideis primis, & formis vti decrevit in hoc opere suo. Vnde, non inconsultē, neque temerē colligimus, homines fundamentorū artium, & scientiarum suarū principia, medicinæ præsertim (quæ prima sese obtulit homini post lapsum necessaria) summa cū reuerentia, & gratiarum actione, haurire debere. Maximē quōd videamus, summum Creatorem his numeris & mensura, & ponderibus vsum fuisse, cū eis non indigeret, (potuit enim cuncta creasse nutu solo, qui Deus est omnipotens) verū, vt nobis hominibus de se nihil potentibus, exemplaria

ria sua daret, ad cuius normam, quicquid in hoc mundo essemus operaturi, perbellè referremus, omnemque nostram sapientiam, à fonte sapientiæ Deo, & non aliundè ortam agnosceremus, ei que omnem ferremus acceptam gratiâ. Quapropter ex diuinis eiusmodi simulachris, nostra principia medica, vr æquū est orta, desumptaque docebimus, idq; validissimis argumentis, & exemplis irrefragabilibus: contra quæ tam atrociter sæuiunt Æthnici, Paganiq; medici, quorum ex aduerso principia pariter ponere statuimus, vt toti mundo pateant vtraq; liberumq; sit iudiciosis hominibus, inter ea discernere verum à falso fundamento. Consolamur apprimè, nos à fonte Veri pendere, ac in eo christianos imitati Doctores, & non gentiles, nec infideles: tùm nostros inimicos nil contra nos adducere posse, præter auctoritates hominum à Deo reprobatorum, & veritatis prorsus ignarorum, existentis in Deo solo, quem nunquam cognouerunt. Doceât vnum inter suos Doctores & sapientes, Deū ex Veritate cognouisse, vel qui non blasphemus in Deum Deique filium fuerit (vt Princeps ille Medicinæ Galenus) vel idololatra non extiterit, & per consequens, contradictionis spiritu seductus non fuerit. Nihilominus volunt istorum discipuli Veritatem dici, & haberi, quod scribunt ac docent: hac

E ;

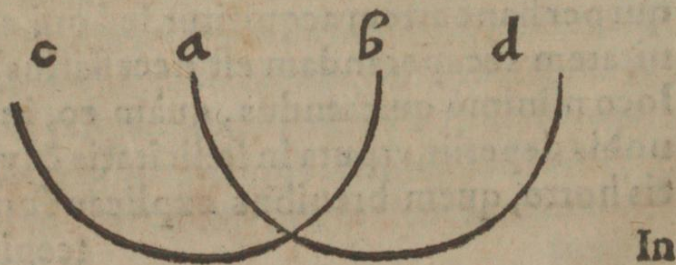
ratione ducti, quam proferre tam impudenter non verentur, in artibus nempe, & in facultatibus, nihil agi de Deo. Ac si concluderent, illas absq; Deo possidendas, & exercendas. Quæ blasphemia hæc est. Inde luce clarius liquet, nihil ex charitate suos facere medicos, at solùm ex avaritia. Posunt esse medicus, & medicina sine suo Creatore? Sed missos faciamus eos homines, qui talia vel cogitant, & ad animi conceptum veniamus. Deus vtrique pura, & simplex essentia per seipsam consistens, incomprehensibilis per alium, inuisibilis, indefinibilis, & indiuisibilis, per Vnitatem nobis præfiguratur, quæquidem multitudinis expers, contrarietatem non admittit, & per consequentiam, nullam infirmitatem. Mundus cum ad Imaginem, & similitudinem vnitatis à Deo creatus sit, in ea perstitit Vnionem, quamuis per numeros ordinatus (vt istorum in Genesi sit mentio) quippe qui, naturam Vnionis ad huc retinerent sub hominis obedientia, multitudinēq; nullam efficerent, vsquedum per Dualitatem Binari seductus, in multitudinis contrarietatem, & inobedientiam præcipitasset, vesteque perfectionis exutus, tum sanitate mentis & corporis, omnis vitij labem, infirmitatis, & morbi miser contraxit. Prius medicina quapiam non indiguit, quàm in morbum hunc omnium genus morborum primum,

num, incidisset, omni sanitate prius. Cùm igitur origo prima morborum omnium, homini contingat, per recessum eius ab Vnitate, sequitur, in Vnitate sola, sanitatem omnē consistere, & hanc in illa necessariò quærendam. Iam videamus in quos morbos incidit, in erubescentiam videlicet, mortisq; horrorem atque timorem vtriusque. Ergo spiritu & corpore malè sanus, quòd in vtramque mortem exitum faceret, ac ad vtriusque vitæ mox à lapsu tenderet in interitū: duplici pariter vt seruaretur, medicina fuit opus, Misericordia Dei videlicet, ac pane: sub quo posteriore, corporis medela continetur, his diuinis correctionis & punitionis verbis. In sudore vultus tui, vesceris pane tuo. Panis hic, non solū intelligendus, quo sustentatur corpus ad alimentum, verum etiam quicquid homini ad vitā est necessariū. Morbido maleq; sano corpori, medela ad vitam eius, panis est, quo si destitutū erit, non secus atq; si careat cibo, morti fit obnoxium. Maximo sanè dispendio, panem benedictionis, pro pane sudoris, doloris, anxietatis, & curæ commutauimus. Panis itaq; medicinæ (non ille qui per hanc artem acquiritur, sed qui ad sanitatem recuperandam est necessarius) alio loco minimè quærendus, quàm eo, in quo nobis deperiit, vtputa in foelicitatis & vnitatis horro, quem breuibus explicandum suscepimus.

scepimus. Antea tetigimus mūdū ipsum, ad Imaginem & similitudinem Vnitatis diuine conditum esse. Quandoquidem sua ro-
 runditate mirum in modum absoluta, pura
 meraque simplicitas absque multitudine,
 qua dotatus est ab initio suæ creationis, aper-
 tē nobis innotescit. Videmus enim corpus
 sphericum, quantumcumque sit, & quāquā
 versum agitatū in plano, solum in puncto
 quiescere, quod habet pro fundamēto, quod
 quē centrum suū occultum, ad superficiem
 circumquaque manifestum facit. In eo my-
 steria magna, tū naturalia, tū supernatu-
 ralia latent, item artium & scientiarum om-
 nium arcana. Si mundus igitur in vnione
 sua permanisset, non erat opus medico, nec
 medicina. Quapropter omnis medicinæ fi-
 nis est, vt ad Vnionem ægrum reducat, in
 qua medicinæ principia nostra fundauimus.
 Reliquum erit vt examinemus, vbi sua de-
 promserunt aduersarij.

DE BINARIO.

Simulacrum Binarij ab Vnitate receden-
 tis, unde mors occasionem cepit.

In Monomachia Contrarietas.

Imago falsi, pacem lacerare, & alteram se Monarchiam extollere conata, ab Vnitatis simplicitate, in Dualitatis confusionem diuisa est, & in cornua quatuor caput erexit, super quæ Monomachia fabricauerunt impij.

Capitulum secundum.

Postquam Altissimus Deus Angelos suos, & gloriæ suæ ministros creasset, sub Vnionem suæ pacis & concordia, surrexit ex accessorio casu, hominum intellectui minimè cognito, primas inter creaturas, Binionis atq; Dualitatis, inimica Deo confusio, quæ propter assumptam multitudinem, dissensionis, contrarietate suffragante, imaginem Vnarij creatam, in Binarium, Diuinitati contrarium ex diametro, contraque Veritatem pugnantem, transmoutauit. Quiquidem Binarius, diabolus, & calumniator effectus, vel solo cogitatu, hoc videlicet, vt aliam strueret Monarchiam, eamq; vel æqualem, vel Deo superiorem. Verum non citius conceptum crimen læsæ diuinæ Maiestatis, quàm, deiectus è cœlo Binarius, vnà cum suis complicibus, extra lucem, in tenebras exteriores decidit, mortisque perpetuæ pœnas dedit, absq; tormenti fine. Quo melius rem ipsam declaremus, rationem circini producamus in medium, cuius pes vnus conuenit

uenit centro, tamquam Creatori, pes alter
circumferentiæ, veluti creaturæ. Cum igitur
angelus reprobatus, suum Creatorem in Vni
uersi productione conaretur imitari, propriū
sibi circinum fabrefecit in animo peruerso.
Super aliud centrum itaq; fabricare coactus
est, quòd duo centra, non conueniant in vna
monarchia, neque duæ circumferentiæ. Hac
de causa Binarius meritò vocatus, quia vni
tatem veri q; centrum, ad multitudinem re
ducere numeri conatus est, assumptòq; cen
tro falsi, duxit circonferentiam ad medietate
te, quòd cum peruenisset, circonferentiæ pes,
in aliud iterum centrum mutatus, aliā prio
ri similem circonferentiam mediam nihil
concludentem, sed interruptam, falsi figurā
præferentem cum alia deliniauit: vnde be
stia serpentisq; duplicis effigies, cornua qua
tuor erigentis in cælum, & contra veri Mo
narchiam, erepsit. Perpetrato primo crimi
ne, radiceq; malorum, & vitiorum omnium,
cecidit regnum hoc diuisum in seipsum, vnā
cum suo Principe Lucifero, suisque legioni
bus commilitonum. Non est ergo quòd mi
remur, si Deus in Creatione Mundi (vt in Ge
nesi habetur) die secundo non dixit, vt alijs
quinque diebus hoc verbum, scilicet, Vidit
quia bonum esset, ob numeri primordium,
vnde multitudo sumpsit originem, confusio
nis, diuisionis & controuersiæ, vt suprā au
ditum

ditum est accidisse de Binario. Non ideo cō-
cludimus duo prorsum esse reiicienda, mo-
do tamen in Vnionem persistant, vti duo in car-
ne vna. Verum quoties diuisa sunt in Binio-
nem, id est, bis vnionem efficiunt, cum Bina-
rio esse reprobata, constanter asserimus, vnā
cum sua prole quaternario, id est, quaterua-
rio, vel variato, ex Biuariato generato. Quo-
ries igitur duo vel plura pacem obseruant
in vnitatis veritate, bene constitutam esse
dicimus Duernionem, & non Dualitatem,
Non ita de Binione, vel bis vnione censen-
dum, quia non debent nec possunt esse duæ
Vniones, sed vna tantum, vt non nisi Deus
vnus, & non plures, neque pauciores esse
possunt. Ternarium etiam, nolumus inter-
pretari ternariatum, quia proles est & foetus
Vnarij, qui nunquā variauit ab Vnionem, quod
fecit Binarius. Vt nos recolligamus ad ea
quæ proposuimus dicere, Auditum est su-
pra, Binariam illam diuisam Monomachiam
cornuta quattuor erexisse, partu Binarij pro-
creata. Hæc elegerunt sibi sapientes Æthnici
& Pagani medici, pro suo fundamento, quo
distraherent Vnionem in quatuor, eoque
Diabolum duplo superarent, qui tantum in
duo, sed frustra, lacerare conatus est. Exem-
plo patet, cum ex Vnico humore, quæ Deus
creare esseq; voluit, quatuor humores statue-
runt malè cautis, & nō sanis hominibus per-
suadere.

suadere. Miror, cur magis quatuor humores
 esse possint, quàm quatuor siccitates, totidē
 frigores, & calores: quatuor aquæ, quatuor
 ignes, quatuor aeres, quatuor terræ, & qua-
 tuor mundi. Miranda quæ confusio, & absur-
 surda quæso? Qua Pagani & infideles Veri-
 tatis ignari, nos Christianos. Vtri sectatores,
 ad suam insaniam trahere nituntur miseri?
 Non vident quocūq; se recipiant, nihil præ-
 ter inquietudinem animi reperire se, nil cer-
 ti, veri, stabilisq; nihil, de quibus apud Apo-
 stolum his verbis, semper studentes, & nun-
 quam ad Veritatis notitiam peruenientes:
 quòd vniti nihil in suis studijs, sed contraria
 sint omnia. Exemplo suo proprio patet, cum
 per Maximam suæ medicinæ docent, con-
 traria contrarijs esse curanda: quid hoc aliud
 est, quàm fateri se natos ex Binario, qui radix
 est omnis contrarietatis. Bello ne, vel pace
 quæso, contrarietas, id est infirmitas naturæ,
 vel imbecillitas eius (quæ propter contrarie-
 tatem & bellum intestinū partium receden-
 tium à concordia seu vnione ortum habet)
 fuerit amouenda? Pace dixerit vir sapiens ac
 prudens, non dissensione. Ignē igni, & mor-
 bum addere morbo quid inter se differunt?
 Non iuuerit eos etsi respondeant, aquā ignē
 per contrarietatem extinguere. Non vident
 iterum miseri, hoc fieri extra monarchiam.
 At in Monarchia nihil contrarietatis admit-
 titur,

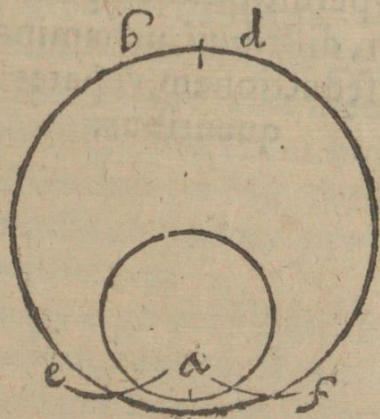
TRIADIS.

81

titur, quæ si violenter & præter naturam ir-
rumpat, morbus introductus est, & Binarius,
qui prorsum abijciendus: vt humani corpo-
ris monarchia, per harmoniam, & non per
monomachiam conseruetur. Concludendum
igitur, Æthnicos doctores, Binarij filios per
quaternarium existere, quòd ex radice bina-
rij quatuor illa cornua generata sint, in pri-
mum numerum quadratum: vt in typica fi-
gura præcedenti per a. b. c. d. proponuntur
oculis, ambitio, brutalitas, calumnia, & di-
tortium, in Monomachia diaboli diuisa, quæ
relinquentes Monarchiam nostram vnitiissi-
mam prosequamur.

DE TERNARIO.

Simulacrum Ternarij, ab Vno
immenso creati.

F

Inuidet Fœlicitati miseria.

Imago Microcosmi, per Binarium seducti
& in Monomachiam adducti, non citiùs de-
finibilem, quàm Binarius ab vno iudicatus
sit, cum sibi cohærentibus.

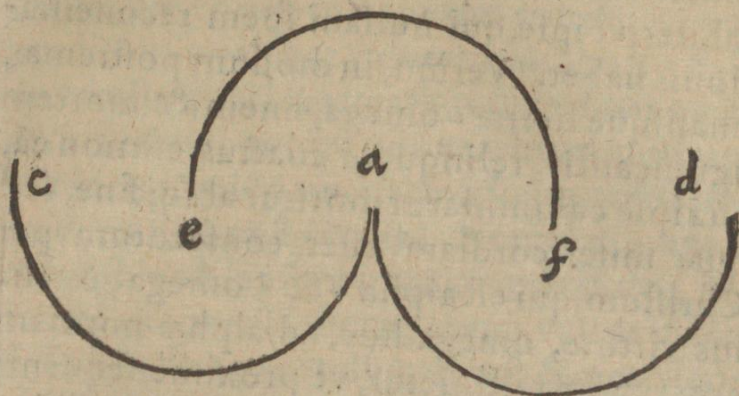
CVM igitur summus Creator Deus, vide-
ret quos crearat Angelos, ab vnitare de-
fecisse, Bonitate suaq; prouidētia, Ternariū,
& Microcosmū, vltimamq; suam creaturam
condere statuit, in locumq; substituere, deie-
ctarum à cœlo primarū creaturarum. Quod
percipiens miser ille Binarius, inuidia qua-
dam innata, captiosisq; rationibus, idq; so-
phisticis, pomum vetitum, inobedientiæ ra-
dicem, in Monarchiam eiaculari, quo qui-
dem ab vna parte dumtaxat laceram, non
prorsum diuisam tamen, ad finem, & mor-
tis latam viam adduxit, sub omega faciem: &
pomum, perditionisq; panem, in duo
diuisum, distribuit, in fœminæ maris-
que seductionem, vt patet in se-
quentibus.

DE

TRIADIS.
DE MONOMACHIA.

83

Simulacrum lacerati Ternarii.

A præcepto lapsus, quo sine prius erat.

Imago laceræ Monarchiæ creatæ, in Monomarchiam à Binario seductæ, lacerantisq; pomi pariter laceri, miseriarum originis.

Capitulum quartum.

Iamdemum considerandum, unde processerunt errores in medicina, & unde corruptiones omnes in reliquis philosophicis professionibus. Nemo sanæ mentis negabit ex pane, morsuq; vetiti pomi, hoc ipsum per serpentem Binarium, in Microcosmum Ternarium irrupisse, quod ex præcedentibus colligere facillimum.

Non potest ergo tolli morbus à Ternario per Binarium, neq; per eius prolem quaternarium, sed per Vnarium solum in Triade dominantem equaliter. Cum Diabolus mo-

F 2

narchiam Ternarij, per pomum lacerasset ab una parte tantum, nō potuit effecisse, ut prorsum in separatas partes distraheretur irreparabiles, ut ipse, qui nullam spem reconciliationis habet. Verum, in modum postremæ, finalisque literæ ω omega, finem & mortem significantis, relinquere coactus est: non eā, qua ipse calumniator moritur absq; fine, sed quæ misericordiam esset consecutura per Christum, qui est alpha α & ω omega, & cuius virtute, omega hoc, ad alphæ normam atq; typum restitueretur, ut proximè sequenti simulacro patebit apertius, Quid hoc sibi aliud velle videtur, quàm Dei misericordiam erga hominem, ob oculos nobis proponere, qua post lapsum, ad priorem statum sue Monarchiæ restitutus est, excepto solum radicis pomi tantillo, propter quod Monomachia tantisper nobis excercenda, dum in corruptibili hoc domicilio, morabimur? Ut rem dilucidius tractare valeamus, est quod circinū à Binario per imaginariam artem fabrefactū, quàm antea clarius examinemus. Auditum est in præcedentibus, imaginarium instrumentum hoc, vnā cum suo fabro deiectum è coelo, in tenebras exteriores, hoc ipsum, ad manus resumere non cessat, calumniator ille Binarius quo Monomachiam suam indies contra Deum & homines dirigere conaturat frustra. Quandoquidē inuieta, & in-

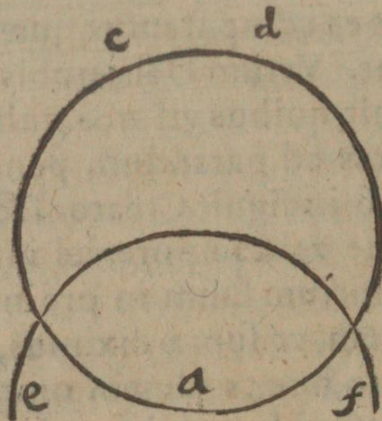
su-

insuperabilis Dei potestas, cōtra quam, nulla resistētia, nulla reluctatio quicquā potest, Architectum falsi machinatorem, & instrumenta sua, toties in foueam confusionis & perditionis relegat in æternum, quam sibi met fodit, quoties artes suas & technas exercere nititur, contra monarchiam nostram per imaginationem circinū suum nobis obtrudens ac præfigurans. Nouit calumniator, nobis ob lapsum in quem traxit nos, iunctā esse pœnā laboris, atque vultus nostri sudoris, ad acquirendum panē & necessaria victui, tū vsui. Quapropter occasione sumpta hinc, in artes suas nefarias inducere nititur, quibus ea comparemus, quæ minimè salutaria sunt. Verūm Deus nobis instrumenta proposuit, quibus vti nos vult, & quibus artes nostras ad parandum panem conformemus. Nō indiguit Creator Deus in mundi creatione vel tempore, vel instrumentis, quibus opificium suum in ordinem redigeret. Siquidem, vt supra diximus, nutu solo, ac momento, hunc ordinem omnē obseruare potuit, quē videmus: Attamē, vt nos doceret omnia, cū petere, tū querere quę necessaria sunt, per sudorem & artes, vera nobis proposuit instrumenta diuina, videlicet, numerum, mensuram, & pondera, iuxta quæ, singulas actiones, scientiarumque normas, ordinaremus, & renunciaremus Binarij ca-

lumniatoris circino, cum reliquis omnibus
falsis ac imaginarijs instrumentis. Cæterum
considerandum, qua via, quibusue instru-
mentis, lacera nostri Ternarij monarchia, sit
ad vnitatis, & sanitatis integritatē reducēda.
Primò omniū, ad Veri & Vniuersicentrū ani-
mū aduertamus, in quo numerus omnis, mē-
sura, pondus, & cuncta Sapientia latet, quod
semper luculentius patebit in sequentibus.

DE INSTAVRATIONE TERNARII.

Simulacrum restituti Ternarij ad Vni-
tatis simplicitatem.

Renatapoenitentia.

Imago nouæ creaturæ sola Dei potentia
restitutæ.

Capitulum quintum.

Vera medicina, quā lacera Ternarij mo-
narchia, quod ad spiritum attinet re-
paratur.

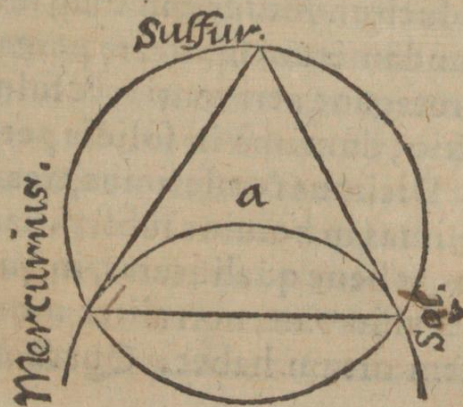
paratur, Veri centrum esse fatendum est: non
secus atq; medicina corporis eius, centrum
est vniuersi. Quæ non duo centra, sed vnicū,
vti spiritus & corpus hominis, vnicus homo.
Diuerfis tantū respectibus, ob diuersa qui-
bus assumūtur, dumtaxat animo discernen-
da, tamquam increatum, & creatum, quæ sub
vniōe concludenda sunt. Reijciendum est
igitur imaginarium illud centrum Binionis,
à calumniatore positum, vt hoc medicamē-
to, Ternarius, ad verum Vnarij centrum, &
ad priorem Monarchiam, à Monomachia li-
ber, adeptà victoria, per suum Redemptorē
adducatur. Non possunt enim in vnica Mo-
narchia, plura centra, neq; pluribus circun-
ferentijs concludi potest spaciū vnicū.
Hæc de medicina, contra spirituales ægritu-
dines dicta sint. Iam ad corporalem illam &
physicam veniendum est, vt eius quaterna-
rius, ad prioris medicinæ cum ternario co-
pulam accedens, conueniant ambo simul in
septenario. Quaternarius enim habetur lo-
co materiæ, vel corporis, ob elementa qua-
tuor, quæ naturæ materiam vniuersam exhi-
bent, vti cœlum eidem præbet omnem for-
mam, & actionem in materiam. Morbus au-
tem, est impressio mali, per actum centri fal-
si, in corpus ad passionem actioni similem, di-
spositum. Ex aduerso Medicina, est repressio
mali, per actum Veri cētri & vniuersi, in cor-

pore ad passionem actioni similem disposito. Cum igitur ex vna radice morbus omnis, ex vna radice pariter omnis medicina progressum habet: quid quæso generare de se potest vnum, aliud quàm ternarium? Rursum, quæ fatuitas Æthnicorum, vnius & vniuersalis Medicinæ fœtum quaternarium statuere, sub quatuor humoribus, cum hæc sit proles Binarij? Doceant ipsi duo posse rerum esse vera principia, vbi alterum, falsum non deprehendatur. Interea nos ad instaurationem laceræ monarchiæ redibimus. Summa virtus atq; bonitas immensa centri inuisibilis, & indiuisibilis, tantæ est efficaciam, vt omne quod sibi conforme simplicitate fuerit, ac rotunditate ad se trahat. Quo fit vt homo, qui ad similem ab initio creatus est imaginem, licet in ea non permanferit, nihilominus, vbi deperditam sanitatem, corporis, vt mētis, medio solius eiusmodi cōformitatis recuperare studeat, ab omnibus liberabitur imperfectionibus & morbis, ac ad priorem formam restituetur. Quod videre lucet, ex typo renatæ pœnitentiæ, in quo centrum veri & vniuersi. a. subleuat b. d. laceri Ternarij, brutalitatem atque discordiam excludens extra monarchiam, ac ad initium, alphæq; formam, omegæ finem adducens. Id ipsum clarè nobis declarat, quod loquitur Deus his verbis. Ego sum alpha & omega,
prin-

principium & finis. Etenim ipse principium non habet, neq; finem, ergo de nobis intelligere nos docet, in eo nostri nos initium & finem agnoscere debere. Quamuis etiam ad initium prioris status, monarchia creata, nobis per Christum restituta sit, ne tamen, eius tantiq; beneficij vnquam essemus immemores, pomi lacera circonfereña, monarchiam hanc nostram adhuc interfecare percipitur, monomachiamq; suam exercere cõtra nos, dum in caduco versabimur, nedum in animo sed etiam in corpore. Ternarius igitur animi, siue mentis, medicina est eius increata, ex increato veri centro: corporis autem creata medicina, ex vniuersi creato centro nata.

DE TERNARIO MEDICINALI.

Simulacrum restituti Ternarii medicinalis.

F. 5

Renata Monarchia.

Imago Sanitatis, adæquata proportionem
Ternarij, reiecto Binario.

Capitulum sextum

VT tandem nostra principia, cōtra suos
inimicos in palæstrā adducamus, has
theses ipsis mastīcandas proponemus. Vni-
tas, medicina haudquaquam indiget, quōd
sit ipsamet sanitas. Dualitas medicinam re-
cipere nullo modo potest, cū in perpetuū
condemnata sit absque misericordia. Solus
Ternarius est is, qui medicinam recipere po-
test, quia dignatus est gratia, per eum qui so-
lus est misericors. Quamobrem igitur, attri-
buunt Æthnici, medicinæ doctores quater-
nario, quod nulla ratione quadrare potest ad
medicinam. Condemnatus est, vnā cum sua
radice Binario scilicet, vnde generatus, eius-
dem conditionis atque naturæ, cuius paren-
tes. Fructus enim ex arbore mala, bonus mi-
nimè producitur. Ædificium itaq; suum, su-
per hoc fundamētum fabricare pergant, cul-
mineq; protegant, aeri ventis, & fulmini Io-
uis obnoxio, dum nos in solidis petris ædi-
ficamus. Dicimus & asserimus, tres dumta-
xat esse primas in homine substantias, & nō
qualitates, at bene qualificatas, in quibus, vt
sanitas per vnitatem, non aliter morbus per
Dualitatem ortum habet. Quarum prima,
calor

calor est naturalis, vt radix vitæ: secunda, radicalis humor, vt vitæ fomentum, sine quo persistere non potest illa: tertia, sal est naturale, vt balsamum, quo priores partes à corruptione tutæ sint, cui sua natura sunt obnoxia. Non alia ratione tres partes etiam primas, in quibus tria principia medicinæ consistunt, constanter & intrepidè profiteamur, & affirmamus, vrpote Sulphur, Mercurium, & Sal naturalia. In quocumq; corpore igitur, hæc tria per vnionem conueniunt, verè sanū iudicari potest: in quo verò non morbum & mortis radicem primæ subintrasse. Propterea non negamus (quod falsò nobis obijciunt inimici) quatuor elementa, imò potiùs, ac longè saniùs quàm ipsimet approbamus, cùm docemus, in vnaquaq; dictarum primarum partium, elementa quatuor in separabili vinculo naturæ quodam existere. Elementorum separatio, naturæ prorsum relictatur, cui minimè diuinitus concessa est, hominibusq; minùs. Aliter in sui destructionem operaretur, quod minimè contingit: imò potiùs in sui propagationem eorum assidua commixtione laborat. Hoc ipso redarguuntur illi nugarum seminatores, qui separationes elementorum apparatu maximo præscribunt, aliter quàm per amotionem impuritatis à puritate, manènte nihilominus inseparabili consociatione, concordiaq; naturali

rali per Vnionem. Diabolus maximopere nititur ea separatione destruere naturā, vnā cum suis operibus, eoq; suos discipulos indies exhortatur. Dicimus ergo, nos non separare elemēta, sed ab vnoquoque corpore, partes primas ex quibus composita sunt, suā retinente qualibet elementa, minimè segregata, sed potius à superfluitatibus, & immundicie depuratissima. Quæ tria quidem vt ap- probemus, parui nobis admodum laboris, & negotij fuerit. Notissimum est, ea in quæ resoluuntur corpora naturalia quæque, partes ex quibus constabant ab initio suæ compositionis, existere. Nullum enim corpus à natura compositū, in plura neq; pauciora, potest artificio solutionis partiri quā tria, spagiris compertissimum est, scilicet in Sulphur, Mercurium, & sal: quod etiam ad oculum demonstrare possunt. Quamobrem igitur Æthnici doceant, plures corporum naturalium partes, non videmus nisi quod resolutionem ignorarunt rerum creatarum, & Creatorem ipsum ex Veritate non cognouerunt, quò factū, vt non nisi per fallacissimas vmbas de singulis, & de natura iudicare potuerint. Etenim qui Veritatis ignari sunt, vt isti, de re quapiam verè differere aut loqui, non est possibile, sed falsò & perpeeam garrire necessarium. Videtur ijs qui nullam suæ doctrinæ fecerunt anatomiam, tales homi-
nes

nes honore dignos esse, qui mundum fabulis implere fallereq; norunt, sermonis elegātia, vel alio quouis ornatu, laruarum instar suos errores contegere. Verum si quis eorum fundamenta diligentius examinet, laruamq; diripiat, luculentissimè fucum suarum inventionum, non aliunde, nec altius, quàm ex meris proprijsq; somnijs haustarum, in serie verborum latere, statim experietur. Si docere non possint sua principia ex centro Veri procedere, necessariò concluditur ex centro Falsi deprompta fuisse, quòd præter has duas, nulla sit artium & scientiarum radix. Cur itaq; patiemur à cecis, & Veritatis ignaris duci nos, ad Veri noticiam, idq; coactè, ac inuitò. Fatuum & christiano minimè dignum, ab infideli & inimico Dei seduci, hac persuasione, ut ab eius farinae hominibus addiscatur, christianis reiectis ac spretis Doctoribus. Non æquè mirum Æthnicos, suis, suiq; similibus, scripsisse, & istos ab illis didicisse friuola quæque. His enim ulterius progredi, quàm ad umbras quasdam Veri, datum nò est, quo forent inexcusabiles. Æqui boniq; sectatoribus iudicium relinquimus, utrū detestabilius, Paganos & infideles suis scripsisse tantum, vel christianos illorum doctrinam amplecti, qui christianis minimè scripserunt. Nede sunt eiusmodi fideles homines, qui per fas aut nefas defendunt ea quæ sibi suæq; professioni

fioni maxime contraria sunt & Veritati, calumnijsque adoriuntur eos, qui seduci non lunt. Quid mirum, alia non habent arma, quibus contra Veritatem pugnent, quam Dux eorum suppeditauit Binarius ille Calumniator. Faciant quod possunt, victoriam nunquam assequuntur, aduersum pigilem inuitissimum Deum. Resistamus igitur quisque pro sua vocatione, philosophus in philosophia, medicus in medicina, sic de reliquis. Diximus antea verae principia fundamenta; medicinae, Sulphur videlicet, Mercurium & sal, correspondere calido naturali, humido radicali, & balsamo naturali, calidum & humidum a putrefactione conseruanti, per temperationem frigido & siccum sibi innatis, facta. Notandus hoc loco sagacis prudentisq; naturae pulcherrimus ordo, quae, ut humidi cum calido putrefactione arceat, frigidum & siccum simul in vnum subiectum conclusit, quo tertio sale scilicet, veluti medio quodam inter alia duo, sulphur & mercurium, temperaturam efficeret, in sanitatis conseruationem. Luce clarius patet, ad coniunctionem duorum diuersae naturae proprietatisque, vel quoquo modo contrariorum, necessarium esse medium vtriusque naturae particeps, in extremis. Ad haec dicent forsitan aduersarij, calidum & humidum non esse contraria. Quibus ut pessime fundatis in Physica, respondemus,

demus, calidum ad siccitatem, innata sibi natura tendere, humidum autem ad frigiditatem, quibus qualitatibus contraria sunt calidum & humidum, & eisdem in sale simul coniunctis, conueniunt, ea ratione qua sal est sulphur aqueum: intelligenti pauca hæc sufficiant. Si quis nos interroget quid sal sit, responsum huic volumus aptissimè, calore congelatam aqueam terram esse, frigoreque terream aquam dissolutam. In hunc rursus lapidè impinget nō satis eruditus, inquiens: Videtur contra naturam, frigore terram solui, cum potius are scat, caloreque lique scat. Ignorare fatebitur se, naturalem transmutationem elementorum, hætenus censor hic temerarius cognouisse. Verum ut habeat quo suum acuat ingenium, hæc & similia melius masticanda relinquemus, alio loco latius explicanda, nostrumque prosequemur institutum. Sal itaque resolutum, aquæ naturam induit, congelatum verò terræ proprietatem habet: quam si contingat in aquam transire, hanc in aerem, & istum in ignem transmutari, quid obstabit quin ad terram iterum fiat reditus? Natura proportionem hanc optimè nouit æquis ponderibus obseruare. Non negamus igitur elementa quatuor, neque qualitates, verum non confundimus, ut aduersarij faciunt. Non assumimus etiam pro medicinæ principijs aut fundas

fundamentis, ut illi. Solū dicimus, Sulphur nostrum vnicam habere qualitatem propriā & innatam, scilicet calorem igneum, inclinatum ad siccitatem terream: item nostrum Mercurium etiam vnicam agnatam, utputa humiditatem aeream inclinatum ad frigiditatem aqueam: quæ omnes in Sale nostro concluduntur, diuersis tamen respectibus. Nolumus etiam cum ipsis ineptire, qui asserunt qualitates morbos esse, vel efficere, morbos malè habere, aut qualitatibus esse curandos, quod malè sanorum iudicio hominum esse videtur. Contra dicimus, ægra corpora tantum, esse curanda sanis corporibus, ætherogeneis præsertim. Ut naturale sulphur intrinsecum, deuians ab vnionis simplicitate proportionēue, reducendum est ad hanc normam equalitatis, per sulphur extrinsecum, ab omni corruptione & impuritate suis, arte spagirica repurgatum: sic de reliquis, mercurio scilicet, ac sale. Hæc ratio nullis argumentis cogitur cedere, utputa, naturam ipsam humani corporis, proprium sibi met esse medicum, qui ab extrinseco medico, nihil aliud requirit, præter instaurationem, aut uti loquuntur fortificationem, exteriori medicamento repurgatissimo, partique peccanti natura simili, non accidente, adhibitam. Inde labefactas vires naturales reassumit, quibus recuperatis, per se potens est

est omnes inimicos suos à sua Monarchia
pellere, virtute sola vitalium facultatū. Sum-
matim, nostra hæc est opinio, videlicet, mor-
borum omnium in genere corporalium, ori-
ginem veram, esse naturalis proportionis e-
normitatem, primorum trium quæ dicta
sunt, sub quo genere generalissimo, tria sunt
vti morborum, pariter & medicamentorum,
totidem inferiora genera, suas in species di-
stributa. Per ea palam, & expressè negamus,
quod Æthnici Paganiq; doctores perperam
scribunt, ac docent, ægra corpora qualitati-
bus cōtrarijs curari debere. Quid aliud hoc
est, præterquam, naturæ bello satis intestino
labefactatæ, bellum extrinsecum in omni-
modam sui ruina gerere? Pacem quærit
ab omni controuersia liberam idque solum,
amicorum & sui similitum auxilio. Si quis
obijciat nobis, esse facile cū affirmare, tum
negare singula, præter scholarum autorita-
tes & iura consueta. His respondemus in-
genue, nos renūciasse in perpetuum, Æthni-
cis & Paganis dogmatibus, scholis, & auto-
ritatibus, quibus etiam vt inimicis veritati,
non indigemus ad probandam veritatem:
hec sola nobis est autrix & schola, ex qua no-
stra depromimus argumenta. Quibus, si qui-
spiam contradicere volet, hunc obtestor vt
calamo pariter faciat, præloq; suis commis-
sis, vt hæc toti mundo palam faciat, idque

G

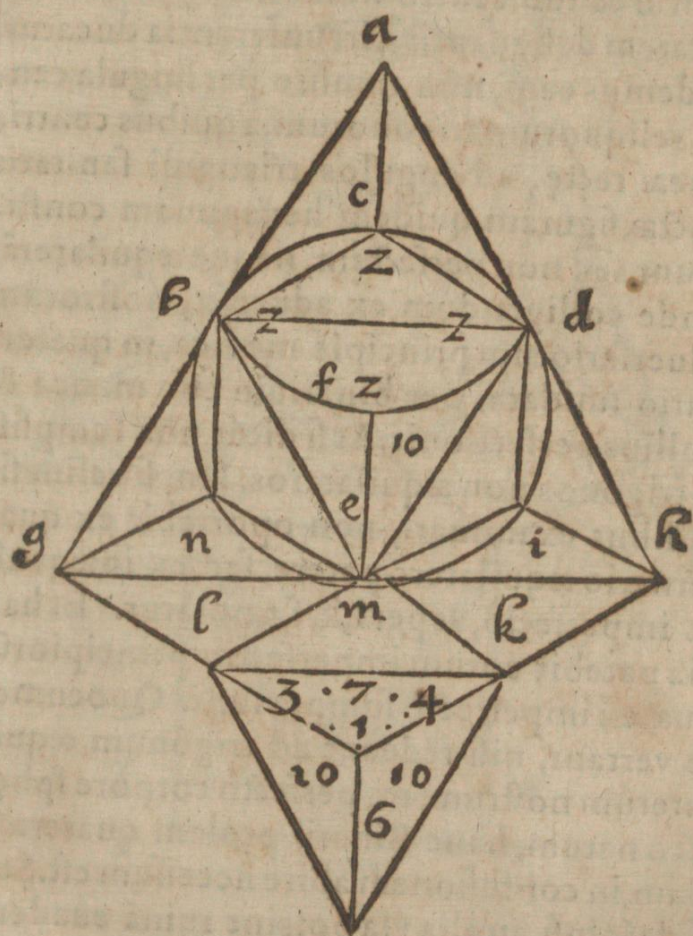
dum viuo, respondereque possum: non post mortem, quod præceptori nostro Paracelso faciunt aduersarij, putantes ipsum esse mortuum, at falluntur miserè, cum scriptis immortalis sit. Docebimus latius autoritatibus eiusmodi, quibus resistere scholæ Paganorum vel Æthnicorum haud vnquam poterunt, ni volent pro more suo Deo calumnias, & suis operibus obijcere, quod in sui ruinam cedat oportet, quotiescumque fecerint. Hastenus prima nostrę medicinę principia, per numeros mysticos approbauimus, quod hac vice facere satis putamus probis piisque viris, quorum gratia scripsimus, alios parum aut nihil existimantes. Superest, vt mensuris iam stabiliamus dicta prima fundamenta, licet per se constantissima. Cum totus mundus, machinæq; suę pondus omne, fundetur super inuisibile ac indiuisibile punctum, quod centrum est vniuersi, diuino quidem ordine tam admirando, vt ne pilo dimoueri lato valeat: aliter naturam ipsam rueri posse, conijcere licet, quod in medio sita sit Infiniti. Mirum at summa cum veneratione, considerandum, opificium Dei tam immensum, in puncto circumquaq; citra vacillationem & immotum quiescere. Quicumq; huius puncti, centrique rationem cognosceret, nihil in rerum natura latuit vnquam, cuius non perfectam haberet noticiam. In eo siqui
dem re-

dem rerum abditarum fundamentum & radix cum consistat, non immerito, nostrarum artium & scientiarum fundamenta naturalia, hinc primum elicienda nobis veniunt. Quod antea per numeros, sub vnitatem ac triade fecimus, nunc verò per centrum aut punctum vnicum, in monarchiam conclusum, sub sphaerae forma, trigonum primum corpus occultum, ad nostram intentionem est quod eliciamus, ut inde perfectionem bene fundatae nostrae medicinae comprobemus. Vniuersi corpus vnum, tribus primo constare corporibus, nobis est ex eo iudicandum, quia vnum de se nihil generare potest, praeterquam tria. Dicimus ergo tria, corpus vnum per compositionem, verbo diuino triplici factam, conflare. Componetes vniuersi partes, alijs modo iuvat explicare vocabulis, quam praetor noster Paracelsus, ad hunc modum videlicet. Primam, igneam substantiam esse dicimus, vitam & motum, vel animam elementorum in se continentem: Secundam, aëream substantiam, vitae fomentum, & spiritum elementorum habentem: quae duo simul appellationem coeli meruerunt, aethereaque regionis: Tertiam verò, terream & aqueam substantiam, simul ambae corpus elementorum, sub appellatione terrae gestantem. Constat ex genesi, mentionem esse factam Coeli Terrae, & Aquae tantum, Ignis & aeris verò nul-

lam, quoddam ista duo sub alijs concludantur, vti sub cœlo ignis, & sub aquis superioribus aer. Nihilominus tria primò corpora, nobis proponuntur à Moyse, videlicet Cœlū, Terra, & Aqua: Paracelsus alijs vocabulis, Sulphur, Sal, & Mercurium, iuxta Physicam, interpretatus est. Nos igitur cuilibet horum trium, à debita naturaliq; proportionem recedentium, peculiarem trigonum assignemus, ex veritatis corpore spherico deductum, vt in typica figura videre licet, a, b, d. sulphuri, b, g, m. mercurio, d, m, h, sali. Quibus in trigonum dispositis, aliud includunt sanitatis & Vnionis trigonum, b, d, m, à cuius centro ad angulos dicti sani trigoni, ducta circumferentia, per centra transit, aliorum trium ægrorum trigonorum æqualiter, à quibus centris, lineæ rectæ ad angulos trianguli sani ductæ, figuram perfectionis hexagonam & æquilataram deliniant. Hoc nobis præsagium esto, bene fundatorum nostrorum in trigono, medicinæ veræ principiorum. Cæteras in trigono æquilatero nostro consideremus perfectiones. Videmus ipsum quatuor superficiebus, trium angulorum singula, concludi. Hoc ipso nobis præfiguratur animi, per tria significati, cum corpore per quatuor designato, pulcherrimam coniunctionem, quā nonnulli solent appellare mentem sanam in corpore sano: Paracelsus verò cum suis, philosophiam

Iosophiam adeptam. Hoc ipsum matrimo-
nium inseparabile, confirmatur, in angulis
hexagoni, cū suo centro copulatis, equali di-
stantia sese respiciētib. Plura de his scribere
possemns, nisi lectoris animū afficere tædio
vereremur: suo tēpore tamē adducēda sunt.

Principiorū ueræ Medicinæ triū, primo-
rūq, per mensuras mysticas approbatio.

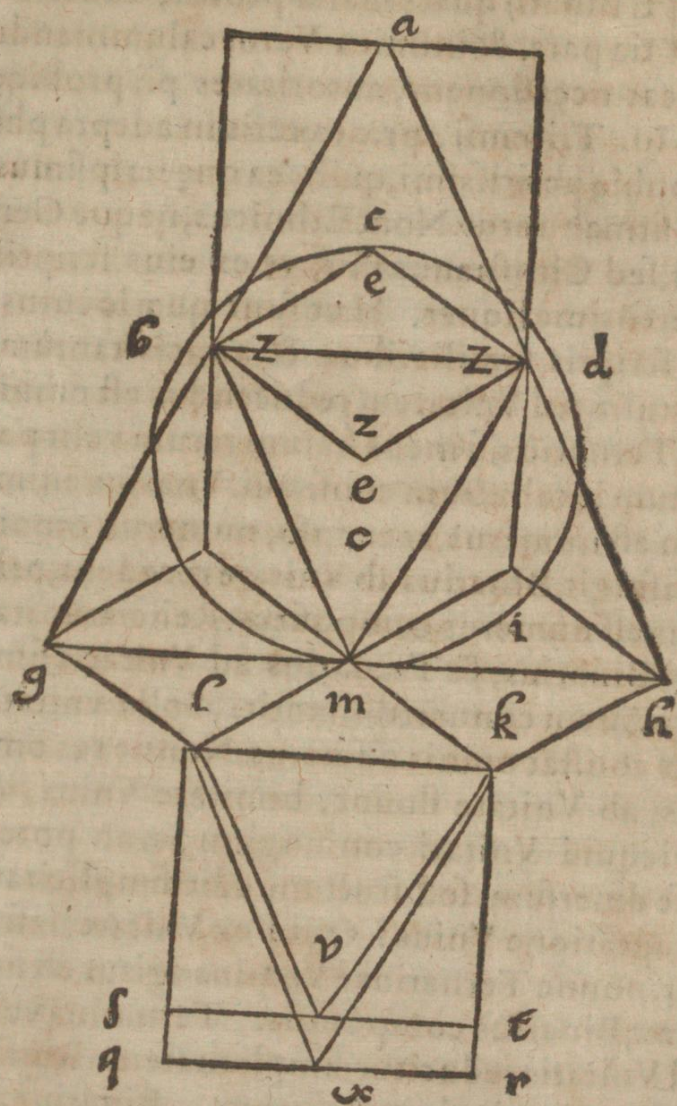

G 1

Iam fundamenta nostrorum aduersario-
rum, à quaternario sumptorum, examine-
mus per trigonum, quò videamus, an sin-
gula centra suorum trigonorum, per circun-
ferentiam sub vnionis centro, sanitatisq; du-
ctam, attingantur. Quapropter ex æquila-
tero quadrato, delinientur trigoni a, b, d, itē
b, g, m, tertius d, m, k, qui trigonum includāt,
b m d & sub centro huius medij trigoni sa-
nitatem designantis, circunferentia ducatur.
Videmus eam, non transire per singula cen-
tra reliquorum trigonorum, à quibus centris
lineæ rectę, ad angulos trianguli sanitatis
ductę, figuram quidem hexagonam consti-
tuunt, sed non perfectam, neque æquilaterā.
Vnde colligendum ex aduerso, nostrorum
aduersariorum principia medica, in quater-
nario fundata, per binarium esse manca &
nullius perfectionis. At si dicāt, nos sumpsis-
se trigonos non æquilateros. Iam si velint si-
milibus examinari, non oportebit ex qua-
ternario æquilatero petere, sed ex inæquali
& imperfecto, vt per l, k, s, r, notatur. Et hac
via patebit eorum imperfectio principiorū,
quæ ex imperfecto sumpta sunt. Quocumq;
se vertant, nisi redeant ad trigonum æqui-
laterum nostrum, ex perfecto corpore sphe-
rico natum, hanc Binarij prolem quaterna-
riam, in confusionem abire necessum est. Sed
videāt ipsi, an alia via possint ruinā euadere.

Prin-

Principiorum falsæ Medicinæ per mysticas
mensuras reprobatio.

Resumptio eorum quæ supra
dicta sunt.

NE Binarij quaternaria proles, aduersaria pars, & inimica Vero, calumniandi habeat occasionem, autoritates pij probiq; viri Io. Tritemij, præ cæteris in adepta philosophia peritissimi, quib. ea quæ scripsimus confirmabuntur. Non Æthnicus, neque Gentilis, sed Christianus fuit, vt ex eius scriptis apertissimè liquet. Hæc sunt quæ locutus, vel scriptis familiaribus & amicis tantum, protulit. Ad Vnitatem reducendus est omnino Ternarius, si mens harum rerum velit perfectum intellectum consequi. Vnarius enim, non est numerus, at ex ipso, numerus omnis confurgit. Binarius ab Vnitate recedens, primus est numerus compositus. Reijciatur itaque Binarius, & Ternarius ad Vnitatis simplicitatem conuertibilis erit. Solis vnitatibus constat omnis numerus. Nonne res omnes, ab Vnitate fluunt, bonitate Vnius, & quicquid Vnitati coniungitur, non potest esse diuersum, sed fructum edit simplicitate & aptatione Vnius? Quid ex Vnitate nascitur, nonne Ternarius? Vnarius igitur est simplex, Binarius compositus. Ternarius verò ad Vnitatis reducitur simplicitatem. Rursus Vnum est principium purum. Binarius ab Vnitate recedens, componitur, quia impossibile

fibile est esse duo principia. Solus ergo Ternarius sacratus & virtute potens, Binario superato, suum in principium, non natura, sed similitudinis participatione reuertitur, in quo sine contradictione, mysteria omnia arcani pulcherrimè ordinati, mens intelligit. Hęc est fortitudinis totius pulcherrima virtus, quæ vincit omnia mundana. Cęlestis est nostra philosophia, non terrena, vt summum illud principium, quod Deum nuncupamus, mentis intuitu, per fidem, & cognitionem fideliter aspiciamus, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, Vnum principium, Vnū Deum, Vnumque summū bonum, in Trinitate personarum sempiternum existentem, veraciter credentes, purè cognoscentes & feruentissimi amoris, & seruitutis cultu, semper adorantes, à quo sunt omnia quę vspiciam esse possunt. Ad hunc nisi mens animata confurgat, nihileorū quę pulchra sunt, vnquā intelliget, sed in sua tabescet ignorantia. Non est vulgaris hic ascensus, neq; eorū imitatione consequi potest, qui vna dumtaxat ala sursum feruntur, sed paucissimis admodum familiaris: illis videlicet, qui semet in vnitatē, non temerè tamen, reduxerunt. Multi quidem conantur, sed nō est in mente omnium ternarius. Nonne suspecturi cœlum, necessariò primū caput eleuamus, reclinamusque postquam suspeximus. Solis enim oculis in-

tuere solem licet, aures non vident: ut igitur
conscendat animus, non auris fiat, sed ocu-
lus & cor, fiatq; ex Ternario Vnitas, partici-
patione bonitatis ad principium. Quia vnū
solum est bonum & omnipotens, non duo,
neq; plura. Nisi igitur fiat Vnitas, non fiet in
mente similitudinis coniunctio, neque boni
participatio, & sine his, nulla transcensio. Ni-
si autem hæc præcedant, neque superiorum
intelligentiam, neque inferiorum propriā &
perfectā cōsequi poterit quispiā operationē.
Res autem cū vniuersales, tum particula-
res, necessario, & rerum condiciones, quædā
sunt manifestæ, aliæ manifestiores, nonnullæ
verò manifestissimæ: & aliæ sunt occultæ, oc-
cultiores, & occultissimæ, tam sensui, quàm
rationi. Hanc diuersitatem operatur ipsa re-
rum natura. Hinc fit etiam, ut quidam homi-
nes alijs euadant longè sapientiores. Magis
autem sapiens dicitur, qui minus circa per-
ceptibilia percipit. Numerus ordine constat
& mensura. Ordo quoque sine numero, &
mensura esse non potest. Mensura autem, &
numero constat & ordine. Vnitas verò hîc &
Ternarius, numerum nō admittunt, sed om-
nem exuti multitudinem, innata sibi purita-
te simplicissima, in primo gradu consistunt.
Hæc ad superos via, per quam antiqui sapien-
tes, intellectu profecti, rationisq; verè ductu,
plurima perceperunt, quæ ultra humanum
capitum

caprum, à nostris nunc reputantur sapientibus. Vis audire plenius. Studium generat cognitionem: Cognitionis autem, parit amorē: Amor, similitudinem: Similitudo, coniunctionem: Coniunctio, virtutem: Virtus, dignitatem: Dignitas, potentiam, & Potentia, miraculum efficit. Hoc iter vnicum ad perfectionem adeptæ philosophiæ, cum in diuinis, tum in naturalibus, à qua procul arceretur & confunditur omne superstitiosum, præstigiosum, atque diabolicum. Enimuero nihil aliud, per adeptam philosophiam intelligi volumus, quam sapientiam, physicarum, & metaphysicarum rerum intelligentiam, quæ diuinarum & naturalium virtutū scientia constat. Harmoniam cœlestem, non materialem, sed spiritualemente consonantiam, nobis suspiciendam, scias oportet, ubi numerus, ordo, mensuraq; per Ternarium in Vnitatem conueniunt: ad quam cōsonantiam, inferiora nostra omnia, sunt conformanda. Factum est harmoniam arbitrari cœlestem, stellarum consonantiam, causante motu, perceptibilem auribus formare sonum. Sed hanc supergredi necesse, ut Ternario paretur ascensus, ad eam quæ supercœlestis est harmonia, ubi nihil materiale, sed spiritualia sunt omnia. Inde menti, unde etiam prouenit, assumenda similitudo. Stellaris enim harmonia, nec mentem dedit, nec influxum eius.

Qui-

Quicumque conditionem cœlestis harmoniæ notam obtineret, cum præterita quæq; tum futura cognosceret. Quis autem dabitur ex milibus vnus, qui harmoniam hanc intelligat cœlestem? Ad supercœlestem mens nata est, cuius etiam similitudine viuit. Astra nihil intelligunt, nec sentiunt quidem, vnde nec sapientiam menti nostræ conferunt, neque aliquod in nos dominium habent, qui per spiritum ambulamus, confitentes Dominum Iesum Christum, omnia in sua potestate habentem: ad cuius nos similitudinē, pro viribus, & quantum licet nobis, oportet confirmari. Ipse enim est sapientia Dei Patris, ipse est fons & origo scientiæ, ipse est animi Centrū, & per ipsum facta sunt omnia. Mens est libera, quæ nec stellis subiicitur, nec earū influentias concipit, neq; motum sequitur, sed supercœlesti principio, à quo, & facta est, & fecundatur solum communicat. Finem cogitemus igitur quod tendimus, & principium amemus vnde sumus. Profundorum secretorum hæc est radix, & fundamentum omnium creaturarum. Prima diuisio naturalis, radicem scientiæ consummatæ producit, cuius annotatio hæc est. Quatuor sunt matres eorum, quæ in ordine sunt nouissimo: & quatuor patres eorum quæ in principio. Horum nexus, & primū connexum, & vltimum simplex, purum, vnicum, solum, omnia

omnia tingit. Terra simplex elementum, purum, & primum, ab Vno procedens, non componitur, nec mutatur, non patitur connexionem, sed manet quod est incorruptibile, & in vno consistit vnum, & non vnum, non est numerus & est numerus, non numeratur, & numeratur, inter ipsum & vnum non est numerus. In Vnitate manet vnum, & per complexum efficit Ternarium, quem octies complectens, mirabili natura, omnia reducit ad Vnum: virtus eius à nullo magistrorum explicari, per omnia potest. Non est ipsum quod colimus Deus, creatum est enim. Animi hominis est imago, nec viua, nec mortua, per quam in omni scientia, mirabilis effectus fit. Amicè tibi dico, summa cum veritate Dei. Quicumque huius puræ simplicitatis, noticia simplici fuerit sublimatus, in omni scientia naturali consumatus erit, ac perficiet opera miranda, nec non stupendos inueniet effectus. Bonum simplex, vnicum est, & per ipsum, non solum similia, sed etiam dissimilia multa fiunt. Terra composita, elementum natura purum, simplex & vnicum, sed quia compositum, necessario fit multiplex, varium & impurum, reducibile tamen, per ignem, in aquam, & ab ista, in ignem, & ab hoc in vnum simplex: & est numerus, & numeratur, & non est numerus, & non numeratur. Non numeratur, quia natura simplex, & accidente compositum.

positum. Ideo numerari non potest, quia ante ipsum non est numerus. Numeratur enim ab unitate vnum, non absolutum, sed inclusum, & dicitur vnum exclusum: vnum inclusum. vnumque per vnum, ab vno, scilicet, ab anima mundi, fitque ternarius. Esse cum Vno vult naturaliter, vnum per se potens, in vno impotens, in altero impotens, in sphaera semper voluitur, in vnoquoque manet igne vnū, sed non sic imaginatur. Super ignem purificatum, ad simplicitatem suam congrua lotionem reducitur: omnia mysteria scientiae profundae operari potest. Terra de composito, elementum est, & non est elementum, per quod Ternarius in Binarium reducitur, quatuor ab vno gradibus distantem. Mira continet, varium & multiplex, corruptibile, tamen extra circulum Unitatis non vagatur: huius cum Ternario, per Binarium in vno, secretorum omnium, est magisterium. Et quaecumque humanitus adinuenta, mirabiliter constant, eius potestati subiecta sunt, ac possunt operatione perfecta fieri. Obseruat numerum, gradum, & ordinem, quibus omnis operatio mirabilium naturae constat. Miranda sunt quae facere potest, & plura quam creditur adimplere, quae nec Deo iniuriam, nec maculam inferunt animae: per ipsum operationes mirabiles fiunt: per ipsum humanarum adinventionum plena cognitio potest acquiri, nec non effectina

effectiua quæuis operatio quibusuis in rebus obscuris. Quia virtus eius, intellectu procedens, non permittit operantem per tres gradus errare. Discernit omnia quæ homines dicunt, Seduci minimè potest in errorè, quæ per ipsum inchoata fuerit operatio. Quicquid Astronomi, quicquid Mathematici, quicquid Adepti philosophi, quicquid inuidi naturæ persecutores Alchimistæ, quicquid demonibus deteriores Necromantici promittunt, discernere nouit, intelligere, rectificare, inuenire, suisq; principiis aptata, sine malitia perficere, hoc ipsum elementum, non elementum, per numerum à se remotum, cum sibi coniuncto, in Vnitatem simpliciter reductum. Sine huius medij, finis, & principij cognitione, per numeros, gradus & ordines, nec Adeptus philosophus, imaginibus virtutem daret sine crimine, vel absque scelere dare posset, nec Alchimista naturam imitari, neque hominum quispiam spiritus compellere, nec futura vates naturæ prædicere, nec ullus indagator curiosus, experimentorum habere noticiam. Omnis igitur operatio mirandorum, in limitibus naturæ consistens, ab vnitare per Binarium in Ternarium descendit: non prius tamen, quàm à Ternario, per ordinem graduum, in simplicitatem consurgat. Nam si quatuor numerare velis, non aliter quàm ab vno scis inchoandum,

dum ad hunc nempe modum, vnum, duo, tria, quatuor, quæ simul sumpta, decem cōstituunt. Hæc omnis numeri perfecta consummatio est, quia fit inde regressus ad vnum. Quandoquidem vltra denarium, non est numerus simplex, vti videtur, vnum, duo, tria, & quatuor, sunt decem, & sine regressu ad vnitatem, numerus vltcrius non progreditur. Mirantur huius connexionis profunda nescientes, quibus principijs in operatione mirandorum vtāmur, falsò nos vel demonū adiutorio, vel qualibet, contra sanctissimam fidem nostram Christianam, superstitione inniti, opinantes. Nos autem hæc de nobis, iudicantes, propter eorū quæ præmisimus ignorantiam, non miramur. Quoniam, sicut sacra testatur Scriptura, de interna cognitione Dei, quam nemo intelligit, nisi qui accipit, nemo pariter his imbui vel vti potest, nisi diuino munere, lumen singulare accipiat intelligentiæ, ex natura in naturam, fueritque in eo cum lumine ignis, cum igne ventus, cū vento potestas, cum potestate sciētia, & cum scientia sanæ mentis integritas. Notādum vtrique tria principia in Adepta philosophia naturali abstrusa, talia, vt sine ipsis, & eorum noticia perfecta, nullum operatio consequitur effectum. Primum principium, in Vno consistit, non à quo, sed per quod omnis mirandorum naturalium virtus producit in
effe-

effectum De quo diximus, purū ab vno procedens non componi, nec mutari. Ad ipsum à ternario & quaternario, fit ad monadem progressus, vt compleatur Denarius. Per ipsum enim est numeri regressus ad vnum, & simul descensus in quatuor, & ascensus in monadem. Impossibile est compleri Denarium, nisi per ipsum, quia Monas in triade lata conuertitur. Omnes hoc principium, post Monadis principium ignorantes, nil in ternario proficiunt, nec ad sacrum Quaternarium pertingunt. Nam etsi omnes Adeptę philosophię libros habeant, cursus syderum, virtutes, potestates, operationes, & proprietates perfectē cognoscant, ipsorumque imagines, annulos, sigilla, & secretissima quæq; intelligant exactē, nullum tamen mirandorum consequi possunt, in suis operationibus effectum, sine huius principij ab initio cognitione, in principium. Vnde omnes quotquot vidi in Adepta philosophia naturalī operantes, aut nihil consecutos, aut ad vana, friuola, & superstitiosa, post longam & inutilem operationē, in desperationem prolapsos fuisse. Principium verò secundum, ordine non, dignitate tamen separatum à primo, quod vnum existens, facit ternarium, est id quod operatur miranda per binarium: in vno est enim vnum, & non est vnum: est simplex, & in quaternario componitur, quo pu-

H

rificato per ignem, in sole, aqua pura egreditur: & ipsum ad suam simplicitatem reuertitur: & ipsum ad suam simplicitatem reuertitur, complementum operanti ministrabit occultorum. Hic est centrum Adeptæ philosophiæ naturalis, cuius circumferentia sibi vnita, circulum repræsentat: immensus est ordo hic in infinitum. Virtus eius super omnia purificata, & simplex, omnibus minor, quaternario super gradum composita. Quaternarius autem pythagoricus numerus, ternario suffultus, si ordinem gradumq; obseruat, purificatur: purus in Vno, ad binarium in ternario, miranda, & occulta naturæ, potest operari. Hic est Quaternarius, in cuius mensura, ternarius binario coniunctus in vno, cuncta facit, quæ mirabiliter facit. Ternarius enim numerus, ad Vnitatem reductus, per aspectum, omnia in se continet, ac ea quæ vult, potest. Principium tertium, per se non est principium, sed in binario: inter ipsum & hunc, est finis omnis scientiæ, & artis mysticæ: infallibile medijs Centrum: & in alio facilius non, quàm in ipso cõtingit errare. Paucissimi siquidẽ viuunt in terris, qui profunda huius intelligant arcani: varium est, compositum, & per septenarium, in ternariũ octies multiplicatum, confurgens, manens fixum. In ipso est consummatio numeri, graduum, & ordinis, per quod omnes philosophi, occultorum naturæ, Dei veri inquisitores, mirabiles

TRIADIS.

115

rabiles effectus consecuti sunt: per ipsum, ad simplex elementum, in ternario reductum, subito sunt curæ infirmorum valde miraculosæ, & naturaliter, omnium ægritudinum, opusque hoc, in Adepta philosophia naturali, & supernaturali, operantis, consequitur effectum. Fugiant hinc dæmones, iuxta dispositionem quaternarij: prædictio futurorum, per ipsum verificatur: occultorumque insinuatio, non aliunde quam per ipsum, à natura percipitur. Hoc vnico medico naturæ secretum aperitur alchimi-
stis, sine quo, nec intellectus artis acquiritur, nec operationis effectus inuenitur. Errant crede mihi, errant omnes, qui sine tribus his principijs quicquam operari, in occultis naturæ scientijs, se posse confidunt. Maior autem causa sui erroris est, quòd sapientes olim, secretis imbuti naturæ, hæc, vel penitus subtraherunt, vel nimis obscuritatibus inuoluerunt, vt non nisi à sibi similibus intelligi verè queant. Secrèta est huius institutionis philosophia, atque cœlestis, in qua si quis intelligere ac scire veri quid optat, hominis tumultus fugiat, oportet. Mundū deserat, cœlum non oculis tantum, sed mente contempletur etiam. Spiritus Dei vbi vult spirat, quem vult illuminat, quemque suo numine obumbrat, in omnem veritatis cognitionē inducet. Qui acceperit, gratias agat Domino

H 2

Deo, studeat operis boni fructibus correspon-
dere, seque à Deo recognoscat accepisse, tū-
demum nō inueniet unde superbiat. Ille au-
tem, cui scire sublimia hæc donatum non
fuerit, aut socordiam suam intellegat, quod
non laborarit, vt sciret, aut misericordiam
Creatoris collaudet, quā in vtilitatē sui vo-
luit eum, impedimenta non cognoscere: aut
si non acquisierit, Deum non extitisse sibi de-
bitore donationis fateatur, & nō ideomur-
muret. Amicus es, amicum tibi præbentem
consilium audi, intelliges factum, & propin-
quorum victor, ignem inuidiæ, non aerem
pedibus calca. Leuitas mortalium minatur
periculum, ob odium conceptum aduersum
immortalem Deum. Fuge synodum om-
nium per hominem, non hominum, etiam
cœlestiū. In nidulo hyrundinū salus tua, pe-
riculum gallinarum. Velum à vento raptū, p-
sequeris, fatigaberis in septenario, sed per
ternariū in vnitatem rursus cōsurges, & fœlix
eris, Si operationes tuas à sole quæris, quem
tibi natura videtur abscondere, à cunctis
ad verum solem, qui Deus est, per studium
cognitionis, purificata ab inferioribus men-
te, in desiderio animæ, feruoreq; sanctissimi
amoris, te successiue conuertas. Quia diuini
amoris ars longa, tempus autem breue est:
præstat igitur Creatorem potiùs, quàm crea-
turā in veritate semper diligere. Sunt homini
in

in Adepta philosophia, cum studere, tum operari cum vtilitate cupienti, necessaria quæ sequuntur. In primis, ut à natura sit ad artem hanc, non solum inclinatus, sed etiam dispositus, vel saltem præceptoris magisterio disponibilis, per rectificationem, à ternario in unitatē, per binarium diuisum. Quod apertius explanare literis nequaquam valeo, sermone verò possum, non etiam omnibus, ac solum ijs, quos intelligentia perlustrauit. Secundo linguæ sufficientem habere noticiam oportet, ut vulgaris non capiat, tantam maiestatem scientiæ huius Adeptæ philosophiæ naturalis. Sed & fundamētum institutionis Astronomicæ, nosce valde necessarium, aut saltem pro voto, quemquam habere amicū qui sciat. Tertiò, necessum est, librorum habere copiam, in hac scientia, idque emendatorum, quos reperire paucissimos cōtingit, aut præ manibus adsit qui vitia possit eiusmodi librorum emendare, non autem augere. Quarrò præceptor in arte doctissimus, & expertissimus necessarius est. Quandoquidem, ista scientia tantis est inuoluta mysterijs, ut sine doctore pertissimo, non possit apprehendi: ni tamen Deus omnipotens, singulari dono gratiæ, mentem illuminare velit, quod rarissimè fieri consuevit. Quintò necesse est, ut vniuersi totius diuisionē sciat, superiorum & inferiorum, ab vno vsque in

quaternarium, in ternario quiescentem, ac
 noscat ordinem descensus, & ascensus, gra-
 dum, numerum, inflexum & reflexum, esse,
 & non esse, in vnum, & tria: & hoc scire diffi-
 cillimū est, quia omnis mirandorū effectūū
 radix, quocumque modo fiant, in Adepta
 philosophia, tam naturali, quā supernatu-
 rali, huius principij fundamento innititur.
 Quocirca, omnis qui hunc ordinem appre-
 henderit, ipsum quoque modum intellexe-
 rit, perfecte consummatus erit, in omni sciē-
 tia profundę Adeptę philosophię, miradosq;
 suis in operationibus consequetur effectus.
 Sed quod ista scire nimium difficile, paucissi-
 mi cū fructu quopiā operantur, plurimi verò
 frustra labores suos impēdūt in Adepta phi-
 losophia. Sextò, modū viuendi conuenien-
 tem arti sciat, oportet, ordinemq; debitum
 operandi, temporis horam, opus & operis
 dominium, id est planetam, locum aptum,
 formam, materiam, & huius commixtionē,
 purum, & impurum, simplex, & compositū,
 simile, diuersum, nexumque coniunctorum,
 præterea suæ ipsius animæ mensuram, vir-
 tutem, & bonitatem in potentia eundi. Se-
 ptimò, vt sciat sub cuius planetæ dominio,
 spiritus horæ diei, ac temporis, quælibet res
 mundi sit, iuxta substantiam, accidēs, & præ-
 fertim effectum, per quem operatur. Infe-
 riora enim superioribus subiecta sunt, & so-
 la si-

la similitudine, quæ substantia, accidente, potentia, virtute, numero, gradu, ac proprietate constar, per applicationem vnius ad aliud, modoq; in arte firmato, mirandorû in Adepta philosophia naturali, fit vtilis operatio. Octauò, necessum est operantem in Adepta philosophia, præcise intelligere ac scire, omnem intelligentiarum proprietatem, ordinem, gradus, loca, siue locationes, nomina, verba, officia, & opera, qua ratione se ad extrema habeant, in ordine, & quomodo per ista sit operandum in qualibet vniuersali intentione: aut primùm necessaria scienria est, per quam certò perficiuntur, eo modo quo caro, ne putrescat, sale conseruatur. Nonò, in his quæ solus perficere non potest, socios habeat, aut natura dignos, vel institutione dignificatos: etenim sociorum indignitas, operationis effectum impedit in omnibus operationibus Adeptæ philosophiæ, tam naturalis, quam supernaturalis, &c. Decimò, oportet operantem in Adepta philosophia, firmum esse confidentia, & de consecutione effectus nullatenus hæsitare: non tamen ob id quòd incredulitas aliquid in his conducatur, sed quia hæsitatio, firmitatem, & constantiam animæ frangit operantis, ac debilem reddit, per medium in extremum, sine cuius virtute constante, stabiliq; non fit, à superioribus influxus optatus. Vndecimò, volen-

rem in Adepta philosophia naturali, cum aliquo fructu operari, ut omnia secretissimè conseruet, nemini reuelet statum operationis vtilem, aut non, neque suam voluntatem, non artem ipsam, neque tempus, nisi preceptorum suo vel discipulo. Quia scientia hæc publicum fugit omne, & diuulgata, raro suos præbet effectus. Cum finis scientiæ speculatiuæ sit veritas, & operis practicæ: tantum scimus in ea, quantum ex cognitione omnipotentis Dei concipimus, qui solus est veritas. Tantum etiam cognoscimus, quantum diligimus. Scientia enim vera & salutaris, Dei parit cognitionem: Cognitione, amorem: Amor, frequentiam: Frequentia, familiaritatem: Familiaritas, fiduciam: Fiducia, quidē, omnium quæ postulaueris à Domino Iesu, facilem impetrationem. Scientia quippe, virtutis cultum præcedit, quia nemo potest fideliter appetere quod ignorat. Cognitione veri, & amor recti, certissimum ad foelicitatē parant introitum, Præcedit autem, sicuti antea diximus, amorē cognitio, cum nemo possit amare verè, quod prorsus ignorat. Propterea D. Iesus Christus in Euangelio patri dicit. Hæc est vita æterna ut cognoscant te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum. Quidnam aliud est illa supercœlestis beatorum spirituum amœnitatis fruitio, quàm diuinæ Maiestatis cognitio & amor. Salutaris

TRIADIS.

122

taris enim scientiæ cognitio, annexum sibi
habet amorem. Nō potest mens intellectu-
lis, sempiternæ fruitionis habere consortiū,
si aut cognitio fuerit sine amore, aut amor si-
ne cognitione. Dēmones quidem cognos-
cunt, sed quia carent amore, ad fruitionem
(quæ ex utroque, & non ex altero solo nasci-
tur) minimè pertingunt. Amorem vnius sum-
mæ veritatis, philosophi Gentiles, quidam,
& extra Christianismum positi, nōnulli, ad-
huc habere hodie videntur, sed quia non co-
gnoscunt Patrem vniuersitatis, solum verum
Deum, & quem misit D. Iesum Christum, in
suis cogitationibus euauerunt, vt ad frui-
tionem summæ veritatis bonitatisq; nequa-
quam peruenerint. Dicit enim D. noster
Seruator Iesus, de his qui non cognoscunt
eum in hunc mundum venisse, per fidem in
Euangelio: Qui non credit, iam iudicatus
est. Vera enim cognitio ex fide est, & amor ex
cognitione. Quicumq; ergo fidem non ha-
bet, caret etiam cognitione: qui hanc non ha-
bet, nec amorem: & qui caret isto, fruitionē
habere haudquaquam potest. Hoc ipsum,
Dominus noster Iesus Christus, ascensurus
in Cœlum, suis discipulis reuelauit, inquiēs:
Euntes in vniuersum mundum, prædicare
Euangelium omni creaturæ: Qui crediderit,
& baptizatus fuerit, saluus erit, qui verò non
crediderit, condemnabitur. Hæc est scien-

H s

tia vera, quæ scientem compunctione, & amore plurimum afficit, non extollit, non superbientes, quos impleuerit, sed gemētes facit. iuxta illud Sapientis: Qui addit scientiā, addit & dolores, quod in multa sciētia, multa pariter insit indignatio. Magna verò nobis puritate, & sanctitate est opus, vt veræ sapientiæ fructus, cum beatissimis apostolis Christi, in æterna fœlicitate valeamus obtinere. Deus noster sanctus est, nos autem peccatores & immundi. Cùm ergo, inter dissimilia non fiat vnio, quomodo fiet inter Deū & nos concordia? Audiamus Diuum Augustinum: Nullus inquit, sanctus & iustus caret peccato, nec propterea finit esse iustus & sanctus, cùm teneat affectu sanctitatem. Dicit enim Scriptura: Septies in die cadit iustus, & resurget, impij autem corruent in malum. Si cadit (inquit) Hieronimus, quomodo iustus, & si iustus, quomodo cadit? Sed iusti vocabulo non priuatur, qui pœnitentia ductus tractusq; semper surgit. Non solum septies, at septuagesies septies delinquenti, si conuertatur ad pœnitentiam, peccata donantur. Nō saluabit eum gratia, cuius voluntas otiosa fuerit. Impossibile siquidem est non saluari bonam voluntatem. Etenim Dei donum est, quoniam nec velle bonum, neq; exequi, sine gratia Dei nemo potest, qui seruare semper volentem, est paratissimus. Quemadmodum

dum ad solem conuersus lunæ globus, hic, illius splendore fit lucidus lumineque repletur, idq; magis, quò factus ex diametro cõspicuius magis, eo lustrior euadit. Si terræ corpus interueniat, eclipsim luna patitur, & tenebris obfuscatur oppleturque. Non aliter mens nostra, ad Deum per bonâ volûtatē, & interni desiderium amoris conuersa, pulcherrimis, dulcissimisq; gratiarû illustratōnibus perfunditur, & in sancto speculationis acuminē mirificè corroboratur. Mox autem, vt peccati nubes intercesserit, lumen hoc et si tamen indeficiens in se ipso, à subiecto nihilominus tenebroso absconditur. Præoccupatum nanque sæcularibus, siue carnalibus desiderijs animum, gratia Dei haudquam illustrat. Misceri quidem vana veris minimè possunt, æterna caducis, spiritualia carnalibus, ima summis, impura sanctissimis cœlestia terrestribus, vt pariter mens sapiat, quæ superius in cœlis, & quæ supra terram sunt. Vt mens vtique reformetur ab inuersa natura, Deum precemur, vt ipsa fiat vnum in amore, & cognitione vnius summi boni, Patris, & Filij, & spiritus sancti, gratiam affectu principij, à quo, multitudine labitur, & vnitatem ad ipsum reformatur: ternarium pro viribus ad vnitatem reducendo, mentemq; sibi restituendo, quò purior intellectus ad metas principij iure propositas perueniat.

Verum

Verum enimvero, medium dispositionis habetur, quod & Dei donum est, hoc enim corporis obscuritates tolli possunt, ac impedimenta, quæ mentem remorantur, ne perueniat, quò desiderio trahitur, & ratio vera tēdit: hoc etiam addere minime pigebit. Hermes Trismegistus, Adeptæ philosophiæ naturalis doctor, præ cunctis excellentissimus, ait. Verum sine mendacio, certum, & vnariis cognitione verissimum. Quod est superius, est sicut id quod est inferius, & quod est inferius, est sicut id quod est superius, quia solis vnitatibus constat omnis numerus, ad perpetranda miracula vnus rei multa. Nōne res omnes, ab vnitate fluunt, bonitate vnus? Diuersum nihil vnitati coniungi potest, sed simile, vt simplicitate vnus aptationeque fructum faciat. Quid ex vnitate nascitur aliud, quàm ipse ternarius. Vnarius est simplex, binarius compositus, & Ternarius, ad vnitatis simplicitatem reducibilis. Pater eius est Sol, mater verò Luna. Portauit semen in vtero ventus. Terra nutrix. Pater omnis perfectionis totius mūdi, hic est. Virtus eius integra & immensa, si versum fuerit in terram. Separabis terram ab igne, spissum à subtili. Et ternarius iam sibi redditus, cum ingenio, & suauitate magna, à terra conscendit in cœlum. Et iterum virtute ac pulchritudine decoratus, reuertetur ad terram. Et sic recipit vim

vim superiorem, & inferiorem. Eritque iam
 potens, & gloriosum in claritate vnitatis,
 omnem aptum producere numerū, & fugiet
 omnis obscuritas. Hæc est vera præ cunctis
 alijs ars, & scientia, christiano homini maxi-
 mē necessaria. Vniuersa enim studia morta-
 lium, quæ nō fuerint, ad charitatem directā,
 prorsus vana sunt, & omni viro christiano
 contemnenda. Curandum igitur nobis, vt
 mens nostra, propriæ salutis non immemor,
 nunquam studijs mundanis inhæreat, solum
 vtatur in communem vsum ad necessitatem,
 non assiduè: tandem ad ea quæ per verum
 amorem in cognitionem Dei ducunt, redeū-
 dum. Omnis ars quæ diuinæ scientiæ non
 cohæret, quantumcumq; celebris, non diu-
 tius permanet in homine, quàm vnà cum ra-
 tione vita. Quærenda est igitur scientia, quæ
 post mortem etiam permanet: ea ipsa est, ex
 qua cæteræ omnes, etiam ad vsum præsen-
 tis vitæ necessariae, suam originem & incre-
 mentum habere debent, & ad ipsam confor-
 mari. Videndum igitur, quo ordine, quo stu-
 dio, quoque fine quodq; scire oporteat: Pri-
 mo videlicet ordine ad salutem animæ: Se-
 cundo studio nempe, ad amorem diuinum:
 Tertio verò fine videlicet, ad gloriam Dei so-
 lam, & vtilitatem proximi. Non est vna &
 eadem, omnium ad scientiam & sapientiam
 properantium, intentio, nec finis vnus. Non-
 nulli

nulli scire cupiunt, ad explendam curiosita-
 tem: alij quidem ad quæstum: alij ad ambi-
 tionem honorum, & dignitatum: quos om-
 nes in reprobum sensum agi, & in varios er-
 rores necessum est. Quicumq; verò scire de-
 siderant, vt sese nec non proximos in amore
 Christi ædificare valeant, ad finem charitatis
 exercendę suos labores dirigūt, quorum fru-
 ctus, vbi vita doctrinæ corresponderit, æter-
 na foelicitas. Hos enim errare suis in opera-
 tionib. est impossibile. Quapropter videatse
 quotquot ad hæc studia animum applicant,
 ne illotis accedant manibus & non purgata
 conscientia, aliter & aerem verberare, & ma-
 ximam ignominiam, dispendium, & vitæ pe-
 riculum incurrere contingeret. Qui vero hanc
 sacratissimam philosophiam adepti fuerint,
 ex Deo, caueant ne panem filiorum, canibus
 tradant, quod si faciant, indignationem Al-
 tissimi vindicis incursuros se certo certius
 est quod credant. Videamus quid Libanius
 Io. Tritermio suo discipulo, hac de re ipsum
 admonens, scripsit. Silentio (inquit) anacri-
 sim serua, & ante tempus noli columbam e-
 mittere, Pœnos linque mendaces, vt sero in-
 telligant quid bonū, Caue Tritermi, ne solis
 radios cauernis inducas, quoniam pernicio-
 si dracones. Aerem sublimiorem, non nisi se-
 mel abscondas in terram. Bobus & capris nō
 porrigas panem tuum, nec spiritum peria-
 nuas

ntias minores emittas. Vnus esto tecū, & ca-
ue ne solus, Omnē fugito multitudinē, quia
vnum est omnia, & sine vno est nihil. Manu
cæcum ne ducas sed baculo tantū. Aquam
vino non misceas, nec sit in mensa tua panis
duplex. Aues in sole non nutrias, sed in vm-
bra. & canibus non ostendas vitrum, aut spe-
culū, quia periculosum est. Vmbram ne ver-
beres, quoniam ad iniuriam fit solis. Formi-
cis vttere, si auium captu forsitan delectaris.
Lucem in aqua diuide, ne congelata stride-
scat. Cui discipulus respōdit, Bobus & capris
fœnum substraxisse, magnumque sibi cum si-
mijs bellum esse, verum victorem se tandem
euasisse. Tantoque liberiores viuere, quan-
tò rebus mundi pauperior. Hæc sunt moni-
ta placitaq; filiorum Adeptæ philosophiæ,
quibus inhibent, ne margaritæ seminentur
ante porcos. Interim si quid abditorum arca-
norū habent, soli Deo, quicquid sit, hoc om-
ne ferūt acceptū, dignisq; filijs cōmunicant,
quos hortantur amicè, vt memores sint non
sibi, sed Deo, Deiq; filijs viuere, ac eidē gra-
tias immortales agere, Patri, Filio, & Spiritui
Sancto, vni Deo, cui sit laus, honor,
& gloria perennis.

Finis.

ANATOMIA
CORPORVM
ADHVC VI-
VENTIVM.

*Qua docet Theophrastus Paracel-
sus verae Medicinae Philosophiaeque, Do-
ctor excellentissimus, ante mortem aegris,
esse consulendum, post quam sero
Medicina paratur.*

Ad benignum lectorem.

St quòd scias amicè frater nōnullos esse homines, qui cū ambitioni, tū (quod foedissimum est) quæstus gratia, Theophrastum Paracelsum, nostrum præceptorem priuare suis honoribus, atque laboribus non verentur, temerè sibi libros eius attribuentes, quos quouis modo, vel astutia corraserunt ab his, qui detinebant eos abhuc manu scriptos, & nondum in lucem editos. Verū non considerant miseri, nullum vitium tam occultum esse, aut vñquam æquè astutè posse fieri, quin erumpat suo tempore. Putant ne, huius viri discipulos quandoque fucum eiusmodi cognituros, cū, & phrasim, licet immutatam, etiam à sua prosa in versus, aut quomodocumq; laruatā, & modum tractandi, ac vocabula (quæ mutari nequeunt) & alia hoc in Autore notabilia facilimè detegant? Faciant ac moliantur quod possint, ex voto nunquam eis genus hoc malitiæ succedet, nec eos protegere poterit, quin tantam inde reportent ignominiam, quantā vanitatis suæ gloriam venati, quæsierunt. Satis sibi cognoscant ex eo contingere, si multas hac via corradant opes, Autori tamen relinquunt honorem debitum, emittentes eius uomine, cuius etiā in
du-

Ad benignum lectorem.

731

dustria ac diligentia comparata sunt. Admonitos
igitur eiusmodi farine homines velimus, ut inpo-
sterum, ab hoc edendi studio abstineant, aut sanè
quod nollent audire cogentur, aut luculentiùs
palam fieri hominibus: Si negent, extant eorum
opera, quæ sua facta prodūt, si conferantur cū eis,
quæ hætenus edita sunt sub nomine proprii auto-
ris. Videantur quæso, quæ de Anatomia duplici,
videlicet, locali, & essata habentur à Paracelso,
tandem iudicium fiat, cuius hæc sit corporum ana-
tomia vinorum, sic de cæteris. Interim vale, &
æqui bonique lector optime nostros labores, in tuâ
gratiam libenter susceptos, consule.

I 2

Riusquam de viuorum corporū Anatomia tractemus, instrumenta quæ ad hanc artem veniunt in vsum proponemus, vti sunt Mēsuræ, bilanx, pondera, vasa, fornaces, & id genus alia quęque, suo loco ad oculum depicta.

De mensuris.

Vasculum quoddam stanneum, vel argenteū, iustæ capacitatis, quod pharmacopolicæ mensuræ quartam partem contineat, habeatur. Vrina, quam capit omnino plenum, effusa in vasculum appensum bilanci, præcisè pendat vncias octo, idque tales vt in posterū dicetur. At si patientis vrina paucior esset, quàm vt hanc mensuram impleteret, aliud vas minoris capacitatis ac mediæ sit in promptu, pondusque medium vrinæ, quatuor vnciarum, videlicet, examinetur.

Alia mensura lignea, lineari forma, plana, vel quadrata est opus, quę in viginti quatuor partes æquales diuisa per lineas, integra tamen sextam partem longitudinis humani corporis optimè proportionati, metiatur. Ad hunc modum intelligendum, vt ea mensura lignea, sexies repetita altitudinem hominis efficiat. Considerandū eam esse pedalem, & pollicum viginti quatuor, vt homo noster anatomicus, altitudinem pedum eiusmodi sex habeat, & pollices centum & quadra-

quadraginta quatuor. Notandum interea curiosis, quemlibet pollicem in minutias subdividi posse.

De bilance.

BRachia lancis fabrefieri debent, ex cupro vel argento, non ex ferro, propter æruginem, quam istud ex urinae corrosiva qualitate, facilius concipere posset, eaque ratione diminutis brachijs eiusmodi, bilanx in æqualis redderetur: vasa utrinque appensa, vitrea sint, eo respectu, quæ allegauimus. Suspendantur funiculis pilo contextis, ut minùs, cum humorem imbibant, tum etiam, non æquè cito putrescant.

De ponderibus.

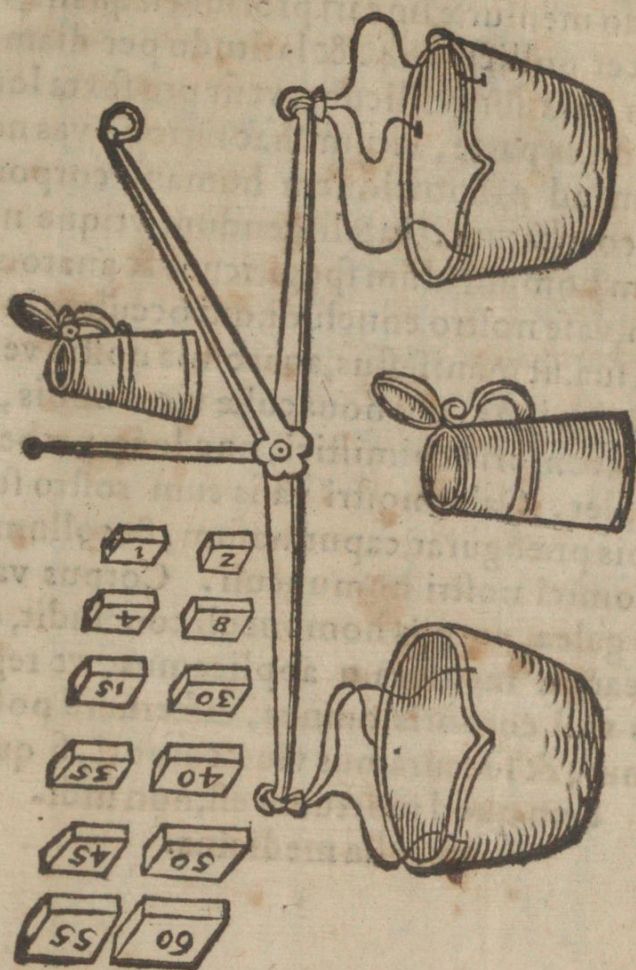
Pondera sint cuprea, in formam eorum, quibus aurum & argentum lancibus committuntur. Triplicia sint, utpote maxima, media, & minora. Pondera maxima conveniunt urinae Mercuriali ponderandæ: minima Salinae: media vero Sulphuræ. Mediū hoc pondus, æquale sit illi, quod ad aurum venit in usum: etenim homo comparandus auro, per sympathiā quandā, quā habet cū eo: quæquidem similitudo ex philosophia naturali debet intelligi. Drachma ponderis, ad sulphur nostrum physicum, 60. grana ponderis aurei, pendere debet. Drachma physici Mercurij nostri, 62. grana similia. Drachma

verò salis nostri phyci, tantum 58. granâ pa-
 ria. Fabricatis drchmis primorum naturaliū,
 cuique suis, facile fuerit vncias etiam, cuiq;
 suas afsignare, cuilibet vncie videlicet drach-
 mas octo, ac tales quæ sibi contingunt. Quo
 peracto, post quamlibet drachmam, alia mi-
 nora pondera succedunt, quorum vndecimū
 quodque, sit 55. granorum, decimum 50. no-
 num 45. octauū 40. septimum 35. seprum 30.
 quintum 15. quartum 8. tertium 4. secundū
 2. primum vero 1. granum aurei ponderis.

Mafsulæ ponderum notentur, quæli-
 bet suo numero, quo co-
 gnosci queant.

De

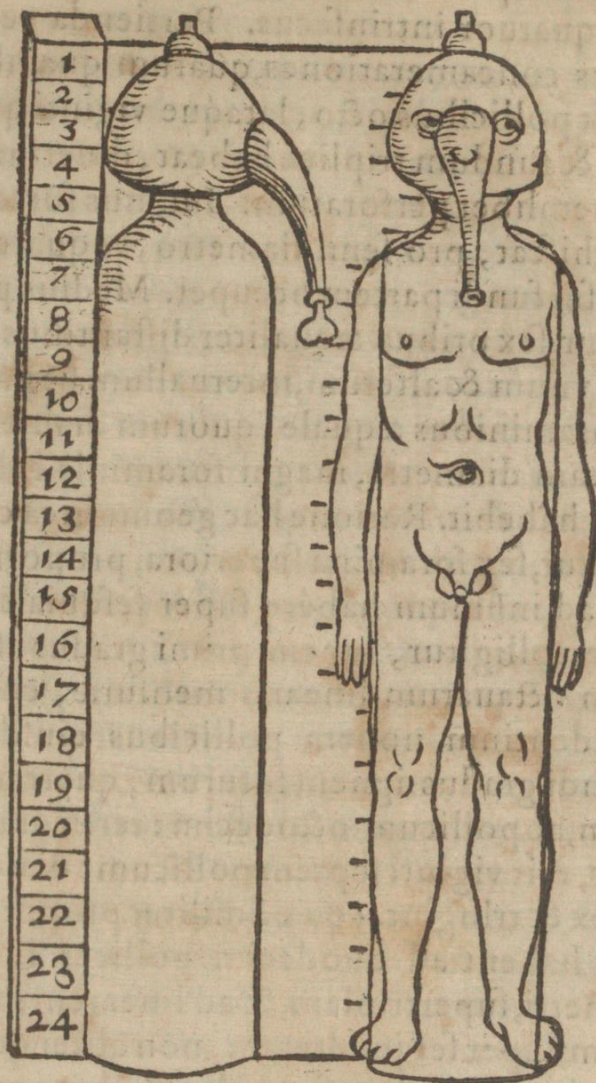
VIVORVM.

De vase destillatorio ad urinam.

Pro longitudine linearis mensuræ, vās
conflatum habeatur ex vitro albo, ve-

netero, claro, ac optimè transparente, cum simili galea sua rostrata. Sit eiusdem vasis altitudo mensuræ lineari prorsum æqualis, videlicet pollicum 24. & latitudo per diametrum quatuor pollicum, vt sit pro sexta longitudinis parte, latum: hac ratione vas nostrum ad proportionem humani corporis erit coaptatum. Intelligendum vtrique nostrum homunculum spagiricum & anatomicum, vase nostro concludi, qui occultus in vrina sua, sit manifestus, anatomia nostra vera, nostròq; igne, qui nouaculæ vices nobis, & barbitonforis chimistici, hoc loco perbellè supplet. Galea nostri vasis cum rostro suo, nobis præfigurat, caput, nasum, & collum anatomici nostri homunculi. Corpus vasis sub galea, corpus homunculi concludit, cui linearem mensuram applicamus, vt regiones viui corporis omnes, discernere possimus, & succuramus viuo corpori, si quidem quod mortuum est, non indiget vlla medicina.

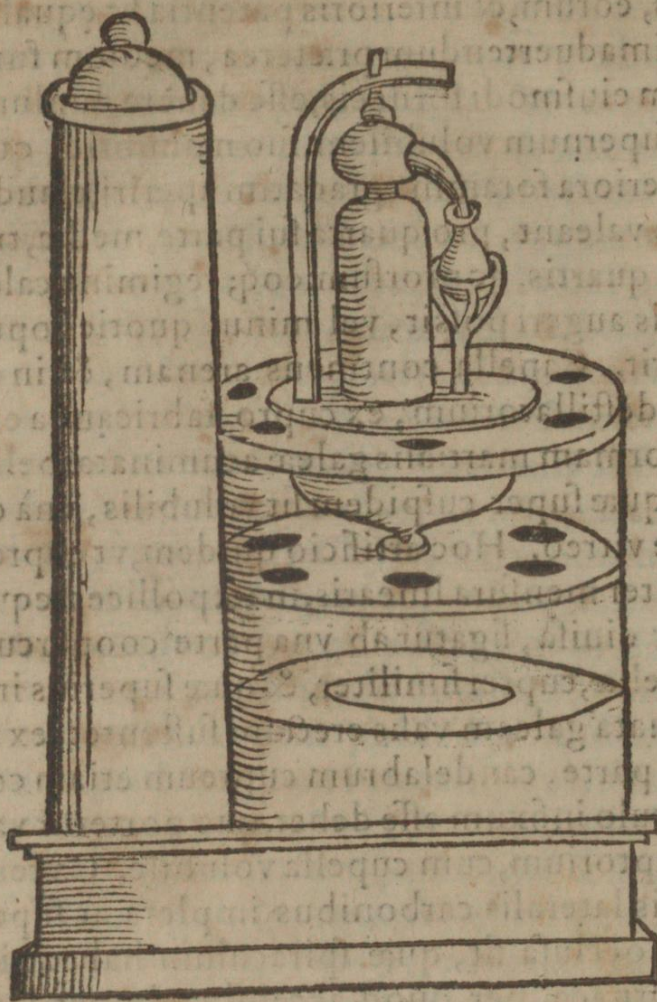
De fornace anatomica.

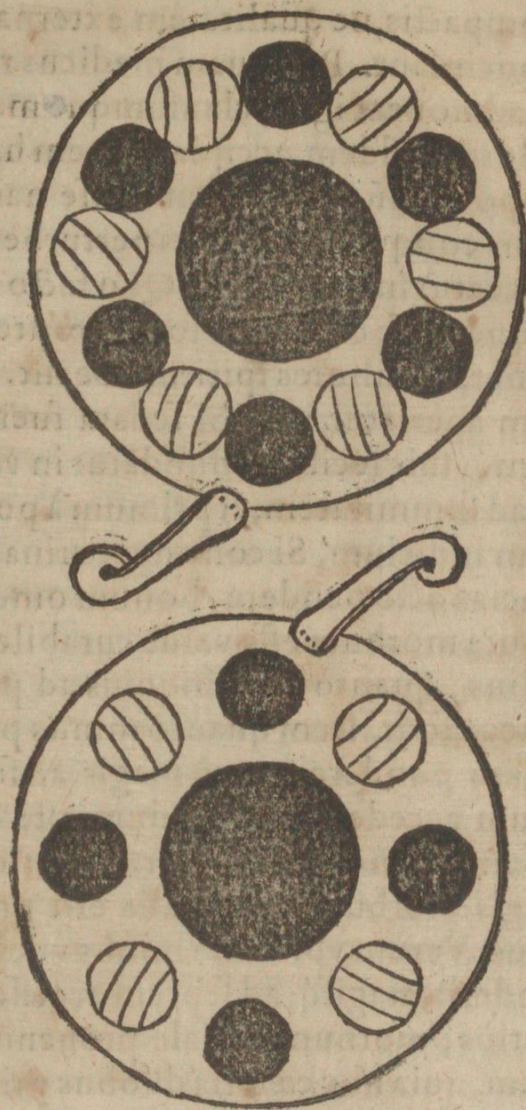
Non absimili ratione, nostræ fornacis
proportio, correspondeat præcedenti-

I s

bus, vt corporis eius altitudo sit pollicum viginti quatuor intrinsecus. Partienda venit in tres concamerationes, quarum quaelibet alta sit pollicibus octo, lataque viginti quatuor, & fundum triplicē habeat, diuersimode quemlibet perforatum. Infimus foramine dehiscat, pro semidiametro, vt quartam areæ sui fundi partem occupet. Medius perforetur sex oribus æqualiter distantibus, vt inter vnum & alterum, interuallum sit patulis foraminibus æquale, quorum diameter, quartam diametri, magni foraminis infimi fundi habebit. Ratione hac geometrica comparietur, sex foramina superiora, proportionem ad infimum habere super sesquialterā. Vnde colligitur, ignem primi gradus, fore trium octauarum linearis mensuræ, correspondentium nouem pollicibus eiusdem; secundi gradus ignem futurum, quartarum trium, ac pollicum octodecim: tertij gradus ignis, erit viginti septem pollicum: & quarti, sex & tringinta, quæ similiter proportionem habent ad duodecim pollices infimi diametri, supertripulam, & ad linearem mensuram, super sesquialteram, non aliter quàm superiora foramina sunt ad infimum propatula. Aliam proportionem quære, quam voles vt æquatam superiorum quatuor foraminum, ad inferius, cuius semidiameter, integrum diametrum vniuscuiusq; superiorū effici-

efficiat: quo fiet vt apertis omnino superiori-
bus, eorum, & inferioris patentia sit equalis.
Animaduertendum præterea, medium fun-
dum eiusmodi fornacis, esse debere duplum,
& supernum volubilem suo manubrio, quo
superiora foramina gradatim aperiri, claudi-
que valeant, pro quarta sui parte, media, tri-
bus quartis, ac prorsum: eoq; regimine calor
ignis augeri possit, vel minui quoties opus
fuerit. Capella continens arenam, & in ea
vas destillatorium, ex cupro fabricanda est,
in formam martialis galeæ acuminatæ belli-
cæ, quæ super cuspidem sit volubilis, vnà cū
vase vitreo. Hoc artificio quidem, vt cuprea
pariter mensura linearis, in 20. pollices æqua-
liter diuisa, figatur ab vna parte cooperculi
cupellæ, cuprei similiter, & quæ superius in-
curuata galeam vasis erectam sustentet: ex al-
tera parte, candelabrum cupreum etiam co-
perculo infixum esse debet, quo portetur vas
receptorium, cum cupella volubile. Cæterū
turris lateralis carbonibus impleta, ac supe-
rius occlusa sit, quæ spiraculum habeat in
fornace, per quod accensi carbonēs i-
gnē excitent vt pro tua experien-
tia, videbis expedire.

De urinarum receptione.

Statim atq; patiens vrinam emiseric, vasi
vitreo vel lapideo concludatur optimè,
ne re-

ne respiret: abstinendum à vasis, ex alia materia compactis, ne qualitatem externam, vrinæ concipiant. Postquam medicus receperit, vas admoueat igni, clausumque maneat, quo calorem eundem accipiat, quem habuit, eo tempore, dū emitteretur è vase naturali. Tandem conuassationibus perturbetur, & permisceatur suis fecibus. Quo facto quiescat, semper vase clauso, ne forte propter commotiones, subtiliores spiritus abeant. Postmodum aperiatur vas vbi sedata fuerit vrina, cumq; suis fecibus effundatur in vas stanneum ad summitatem, vt primum à pondere sumatur iudicium. Si contingat vrinam precipisse vncias octo pendere, bonum omen fuerit, vtputa morbum esse valde curabilem, tanto melius, quantò propinquius ad pondus istud accesserit. Item quantò minus pendet, assignato pondere, tantò magis ad sulphur morbum accedere iudicandum est: & quò plus pendet vncijs octo supra mentionatis, eò magis morbus mercurialis erit pronunciandus. Verùm vbi valde minus vncijs octo pependerit, magisq; ad septem accesserit, infra potius, morbum ex sale prouenisse putandum, quia hoc cæteris duobus primis est leuius.

Si turbidam cōspicias vrinam ac spissam, certo iudicabitur, morbum radicem in sanguine fixisse, & in corpore, idq; tantò vehementius

mentius, quantò, magis hypostatica fuerit.

Si p̄tiens maximis doloribus aggrauetur, nihilominus, vrina iustum p̄odus vnciarum octo p̄cise habeat, indicium esto morbum in sanguine minimè situm esse, verum in nervis potius, musculis, medullis, alijsq̄ue partibus corporis, iuxta signa quæ succedent inter examinandum. Ab eodem indicio iam dicto, morbus ex sale iudicari potest.

Abolutis iudicijs à p̄odere sumptis (quibus nō ita pertinaciter insistēdum, quin confirmetur opinio succedentibus alijs iudicijs: euacuanda est vrina in alteram ampullam staticuli. Verū priusquam id fiat, ampullæ madefiant ambæ, vrina hac eadem quæ superfuit, post repletionem mensuræ, vt iustū feruetur pondus, vbi ex ampulla, in vas destillatorium effundetur, nam semper adhæret liquor spondilibus & concavitati vasorum euacuatorum. Per infundibilū vitreum oblongum ad fundum cucurbitæ ferè pertingens, infundatur, quo quidem euitetur, ne spondilia vasis, altiùs madefiant, quam altitudo liquoris & vrinę assurgat in dicto vase. Quo facto mox superponatur galea, commissuræque lutentur optimè ne respirent, rostrum eius obturetur epistomiolo quopiam ligneo. Ponatur vitrum hoc destillatorium, ad hunc modum præparatum, in foratū lignum p̄cise in eum vsum excavatū

VI

ut aliquantisper in eo consistens, quiescat; perpendiculari situ, ne aliqua ex parte propē deat. Interea notanda signa quęlibet apparētia, dum subsidunt feces, utrū citiūs, vel tardiūs, aut prorsus nō pōnantur. Inde siquidē, iudicium fieri potest, animaduersione sedula, de sexu, & ætate patientū. Sal enim in mulieribus densius est, quā in viris, sic de reliquis duobus primis.

Quod ætatem concernit hoc loco, notandum, vrinas puerorū à tribus annis, ad iuuentutem vsque, scilicet, annos circiter quatuor & viginti, spiritus habere debiles, qui languidē satis asurgunt, vnde citiūs euānescunt alijs, qui prouectionis sunt ætatis. Vrinæ autē ab annis vigintiquatuor in tringinta, robustiorum spirituum existunt, ut qui viuaciūs ascendant prioribus, attamen tardiūsculē.

Quæ sunt annorum quadraginta, quin quaginta, vel sexaginta, robustissimis pollēt spiritibus, qui facillimē pre cæteris attolluntur in altum.

De coloribus.

Iuniores personæ, suas vrinas ædunt spissiores, in modum feri lactis è caseis effluentis, malè digestas & imperfectas.

Ætatis mediæ, suas habent admodum tenues, flauas, optimē digestas, & colore pulcherrimo tinctas.

Qui

Qui verò sunt prouectionis ætatis, vrinas
emittunt albicantes, subriles, transparentes,
ac mediocris digestionis.

De humoribus inter destillan-
dum ascendentibus.

Vitreum vas continens vrinam, colloce-
tur in cupellam cupream arena reple-
tam, in summitate furni sitam, & mergatur
sub arena tribus vigesimis quartis partibus
linearis mensure, vel pollicibus tribus, vt vi-
ginti & vno superemineat. Priusquam ac-
cendatur ignis in laterali fornace, folium pa-
pyri magnum, quod iuxta longitudinem in
viginti quatuor partes æquales, & per latitu-
dinem in quatuor tantum complicatū sit ha-
beat. A dextro latere papyri, notanda sunt
omnia, quæ ad vasis dextram apparent indi-
cia: à sinistro pariter quæ ad sinistram pate-
fient. Spatijs verò papyri medijs inter fini-
stram & dextram, ea quæ videbuntur à facie
vasis, & à tergo, vt spatio dextræ proximiori,
notanda quæ vasis anteriori parte manifesta
sunt, & altero spatio medio, quæ posteriori.
Notandum utiq; rostrum galeæ, facie ad fa-
ciem opponi debere, versum ad examinato-
rē, eamque partem anteriorem habendam
in vase, corporis quæ examinati partem ean-
dem referre.

Cauendum etiam ne per ignem calorem ex-

K

citetur vasi, maior eo qui solet esse quam vrinæ per patientem, è vase naturali plærunque solet emitti, contineatur in eo calore continuo trium horarum spatium. Non est eximendum epistomium à rostro galeæ, donec tempus hoc præterlapsum fuerit. Si verò priusquam tempus hoc sit absolutum, guttulæ descendant per galeæ rostrum, iudicium esto nimij caloris: etenim tantillo temporis proprietates corporis demonstrari nequeunt, pauca hac alteratione, minùs apparere possunt indicia, de quibus iudicium ferri possit. Sensim prouocandæ sunt vrinæ, proportionato, & gradatim aucto caloris & ignis regimine, quo fit vt morborum inditia vera, suis locis appareant, indeq; certius iudicium fiat eorum.

**Regulæ quædam generaliores in
urinarium iudiciis.**

A Nimaduersione sedula, considerandæ sunt notæ pollicares, in mensura linearum cupreæ iuxta vas erecta, quæ hoc sustinet erectum, delineatæ. Mensura dicta, figitur in coperculum cupreæ cupellæ, pariter & candelabrum sustinens vas receptorium: in viginti pollices dūtaxat, repartiri debet, quod quatuor pollicibus sub coperculo, vas destillatorium sit mersum.

Humoribus aut vaporibus, à regione cordis, ad

dis, ad anteriorem thoracis partem assurgentibus; indicium esto morbum ex nimio gaudio prouenisse, quo citius in ægritudinem, periculosiorem inciditur, quàm aliquo mærore, si læticia modum excedat.

Si verò ab eodē loco surtexerint in partē posteriorem, ut ad spinam dorsi, morbū ex aduerso mærore productum esse iudicetur.

Ab eo ipso loco, si assurgant ad supremam thoracis partem, ab iracundia (quam choleram vocant) ortum habere dicito: at è contra si versus inferiorem partem, causam fuisse horrorem, atq; pauorem iudicari poterit: ceterum ubi ab eo loco, ad latera perrexerint, pudicitiae causam profer. Hoc ipsum de symptomatis aut accidentibus. uti de morbis ipsis.

Si terrea substantia præcedat humorem in ascensu (quod præter consuetum existit) indicium est morbi tartareij: ab albo tartaro morbum caducum indicabit, maximè si dicta substantia terrea, mox post aeream (quæ præcedere debet) ascendat, quod quidem denotaret malitiosos eiusmodi vapores, primò ab inferioribus corporis partibus, ad cor ascendisse, tandem ad caput, & cholericos affectus & effectus excitasse, unà cum tremoribus, & circa umbelicum conuulsionibus, cordis compressionibus, indeque morbum epilepticum.

Quum humor in prima destillatione, mix-

K

tus erit varijs ac diuersis coloribus, vt ceruleo, flauo, viridi, &c. indicium est infectionis matricis à spermate, præsertim vbi hoc ipsum apparuerit in vasis medio, vel circa regionem pudendorum.

Secunda destillatione si vapores ascenderint multifariam colorati, vsq; ad caput albēbici, quò vt peruenerint retrocedant, absque resolutione in liquorem, imò potius magis, ac magis in vapores crassos densabuntur, indicium erit conditionis terreæ, quæ putrefactionem molitur pororum, & meatuum aëreorum hæpatis, pulmonis, & cordis. Si tamen calore superati, nihilominus in tartarū conuertantur, indicium est calculi sumentis originem, & occasionem adhærendi renibus, non aliter quàm tartarum ad latera vasis. A coloribus tenuioribus permixtis eiusmodi vaporibus, denotatur infectio cerebri, memoriæ, nobiliorumque partium capitis, vnà cum debilitatione rationis, animaliumque facultatum. Vnde potest iudicari, periculū imminere cardiace, apoplexiæ, stuporis, & conuulsionis membrorum.

Tertia destillatione, si post ascensum vaporum omnium, ipsa materia residens in fundo cucurbitæ, formam concipiat, concreti sanguinis & spongiosi, hoc ipso designatur morbum aliquem ex menstruorū retentione prouenisse.

Si va-

Si vapores aliqui subuirides appareant, qui postmodum nigrescant, & inde post plūbi liuorem concipiant, per disparitionem tenuium spirituum vrinæ, tum ob fœtorem, præfagium aliquod mortis præsumendū est.

Quum nubes in galea, repulsæ quodammodo coguntur retrocedere, descendereq; in vas destillatorium, apoplexiā indicant, idque potissimum, vbi sæpius id ipsum eueniet. Si vapores à medio vasis videantur ascendere in galeam, quæ viscosæ corruptæq; sint, indicium esto, præ mala stomachi digestionē, vapores crudos ad caput ascendere, vbi cumulari, spiritus aggrauant intellectus, memoriæ, & auditus, Vnde suffusio nascitur oculorum.

Post liquoris omnis receptionem, sub initium ignis secūdi gradus, si aer pro solito suo more naturali nolit ascendere, pessimum esse iudicium putato. Item si præcedat aerem, ignis in ascensu, qui se recipiat in galeam. forma vesicularum transparētium vt vitrum, deinceps obscuriores ac densiores factæ, rumpantur, & inde color appareat obscuri lactis, varijs coloribus alijs permixtus, vt azurino, flauo, viridiq; radientibus, indicium est assumpti veneni per os, quod aconitæ naturæ fuerit.

Si nubes ad sinistrum latus vasis appareat in medio, matricis passionem significabit.

K 3

Separando primum liquorem, si videatur à sinistro latere vasis, materia viscosa, cū vaporibus crasis, & obscuris, capitis maximus dolor designatur, & fluxiones, non sine periculo paralyfis, aut hoemiplexiæ futuræ.

Vrīna, ob cruditatem & malam digestionē, si colore liuido plumbeoque tincta, nolit per destillationem nisi difficulter, ascendere, nec aliū quam ad nonum pollicem, vbi numerus decimus quintus notatur in lineari mensura, paulo plus quam ad vasis tertiam partem, ibidem collecta, si densabitur vapor humoris eiusmodi, & ad fundum vasis deorsum ceciderit, indicium est periculolissimū, & intercutanei morbi cuiuspiam, vel tartarei. At si fortē cum signis præcedentibus, appareat in galea nubes nigra, & impura ad sinistrum latus, varijs permixta coloribus, indicium esto maximi doloris in capite, vertiginis, tinnitus aurium atque tumultuationis. Verū si hoc signum statim post apparitionem euanescat, materiaq; per se clarescat, indicium apoplexiæ futuræ, pulmonis exulcerationis, & phrysis esse dicito.

Si vapores ignei, qui tertia primū destillatione debent ascendere, secunda confurgant, statim post primum liquorem, siccitatis, & caloris hæpatis est indicium, atque rari nati in medullis spinæ dorsi, pro quantitate granorum milij, & qui possunt incrementum

ram sumere, ad formam lentis: unde podagra generari potest: urinæ primo liquore, destillandum inter ad rubedinem tendente, varijs atque mirandis Coloribus concurrentibus, indicium est inflammationis hæpatis maxime, tum scabiei leprosæ in pelle, item rubeam leprâ esse præ foribus: Verum si mox ab ascensu primi liquoris, quem phlegma dicunt, ascendant igne i vapores, ante vapores aeris, & in galeam se recipiant, inflammationis hæpatis est indicium, & pessimi caloris in eo, per quem pars maxima sanguinis aduritur: item pruritus intolerabilis ad brachia, coxendices, &c.

In examine fecum, si calx rubea prodeat, indicium est calculi, in spina dorsi maximû dolorem efficientis.

Ignis gradus primus, & indicia liquoris Mercurij.

QUum urinæ sudor aliquo vasis loco, in forma guttarum adhæret, certissimum præbet indicium, eodem corporis patientis loco, humiditatis superfluae, dolorem excitantis, eque maiorem, quod maiores guttæ fuerint, item à minoribus, dolores minores iudicandi sunt.

Si guttæ maneant eiusdem quantitatis, absque variatione, indicium esto morbum esse fixum eo corporis loco, qui designatur

in vase, siue in sanguine, carne, venis aut nervis, ossibus, cerebro, corde, hepate, pulmone, felle, renibus, stomacho, intestinis, vesica, &c.

Si contingat eiusmodi guttas repente crescere, iudicium fieri potest, & morbum pariter sumpturum incrementum.

Si verò diminutæ sint, paulatimque deficient, indicium esto, morbum utrique paucum vel nullo negotio curabilem, idque balsamo naturali vincente malum, per instaurationem, & renouationem.

Si postquam eiusmodi guttæ disparuerint, vestigia relinquant in vase, iudicari potest morbus ad mortem, præsertim si maculæ mumia, tartari, vel marcasitæ formam habeant. Etenim oppilationum, corruptionum, & congelationum sunt notæ, quod postmodum latius declarabitur. Istis occurrentibus malis, prouidendum arcanis, & medicamentis optimis, quæ nedum expellant morbos, verum etiam adiacentibus locis minimè noceant, qualia sunt ipsa deopilatiua penetratiua, aperitiua, item contra corruptiones innouatiua, congelationum resolutiua, & expulsiua, singula spagirico modo repurgatissima.

Sulphuris uaporum indicia.

Liquorum, aut vaporum adhærentiæ, nedum in vase notandæ sunt, verum etiam

etiam loca vnde surrexerunt, originemque sumpserunt, item eleuationes, descensus & per latera vasis defluxiones diligentissime consideranda quæque. Inde siquidem, ortus, & primæ causæ morborum cognosci possunt, ac diiudicari. Nam adhærentia in vitro facta, locum dumtaxat indicat in humano corpore, in quo morbus sedem & centrum posuit. Disparitio per resolutionem, locum ad quæ sedem positurus, tendit morbus. Locus in vitro, vnde vapores assurgunt, locum in corpore designat, à quo morbus originem duxit.

Defluxiones ignis primo processu, locum indicant, ad quem morbi prius aliqua parte positi, postmodum sunt descensuri.

Disparitio macularum post adhærentiâ, guttarum, ignis processu primo, veneni præbet indicatiû, & mortis patientis, non ita subitaneæ tamen, sed successu temporis aduenturæ.

Singula diligentissime notanda veniunt in papyro dicta.

Salium indicia.

Vapores adhærentes vasis spondilibus, in ignis primo gradu, etsi cōgelentur in formâ salinæ materiæ similem, non sunt vera salia, sed eorum apparentiam quandam habent, ac similitudinem tantum: plerumq; resoluuntur ignis calore, quod substantiæ

K 5

volatilis existant, proprietatisque mercurialis, euanescent. Vnde Chiaticas pronuntiāt, Podagras, Chiragras, vtrumque calculum, renum & vesicæ videlicet, morbillos, membrorū conuulsionem, ac tartareos morbos. Quæ iudicia tamen, subsequētibz alijs indicijs confirmari debent. Hæc sunt potissima primi processus indicia, per ignis gradū primum apparentia, priusquā destillatio guttarum, fluxusque fiat earum in vas recepiens.

Ignis secundus gradus.

PRæterlapsis tribus primis horis primi gradus ignis, epistomiolum è rostro galeæ fuerit eximendum, mox inde vas receptorium apponendum, commisura luto munitissima, successiuo progressu gradus ignis inchoandus est, vt & sensim guttæ in galea collectæ, cum spiribus inuisibilibus condensatæ, præter exhalationē, in vas submissum descendant. Calor hic ad hunc modum regendus, vt inter guttas singulas, interuallum temporis sit, vt ab vno (progressu moderato, non nimium accelerato, nec etiam tardiori) numerari possit vsque ad denarium. Tantisper ignis huiusmodi continuandus, vsque dum guttulæ decedentes albescunt. Verū si guttæ prædictum interuallum non obseruant, ignis augendus, vel minuendus artificio fundi versatilis, dum ad iustam caloris dicti pro-

proportionem redierit. Vbi color guttarum albus immutatus fuerit in citrinum, indicium dabitur liquores primos, & inualidos omnes ab vrina separatos, ascendisse, ac solum renuiore vapores terre permixtos in cucurbita restitisse. Quo percepto recipiēs amoueatur, admoto alio sicco, nulloque humore madido, solum pluma, repurgato, in quo receptorio rotus vapor est excipiendus, vt in fundo cucurbitæ nil præter feces aridissimas relinquantur: hoc ipsum facile percipi poterit, q̃ cucurbita nõ vsque adeo mergitur sub arena. Quicquid apparuit à prima recipientis amotione, vsq; ad secundã, accuratiùs in pap yro notandum, quòd in eo prima & præcipua hoc in opere, lateat artis huius indicia. Tandem liquores ambo qui recepti sunt, librentur separati, & vtriusq; pondus alijs indicijs annotetur. Etenim pondere facilimum est iudicatu, quod primorum in vrina, corporeq; patientis, præcipuum dominium habet. Exempli gratia: ponamus crudã vrinã pēdere vncias octo, cum granis quindecim: Item humorem primæ destillationis, vncias quinque ducenta & quinquaginta grana: secundæ verò destillationis ex vapore, vnciam vnã cū ducentis quinquaginta granis, quę simul aggregata numerant vncias septē, & grana decem, hæc ab vncijs octo, & granis quindecim detracta, vnciam tantum vnã & grana quinque,

que, fecibus in fundo cucurbitæ relinquunt. Concluditur inde patientem esse cum naturæ, tum proprietatis Mercurij, cum liquoris primi pondus, in prima destillatione sit, vnciarum quinque; ducentorum & quinquaginta granorum. Verum, destillationis secundæ vapor ponderis vnius vnciæ, ducentorum & quinquaginta granorum, pondus secum superat, vnius videlicet vnciæ cum granis quinque. Pariter ambo posteriora pondera sulphuris & salis, simul efficientia duas vncias & ducenta quinquaginta quinque grana, superantur, à primo pondere mercuriali, duabus vncijs & quingentis quadraginta quinque granis. Primæ destillationes omnes guttas emittentes mercurio tribuuntur: quæ secundò fiunt, sulphuri: feces verò sali. Verum primæ omnium animaduersiones, ante guttarum stillationem, parui admodum penduntur. quòd suas condiciones varient pro ciborum ac potus varietate.

Ignis gradus tertius, pro Sulphure.

Postquam de radicali humore, per destillationem egimus, ad spiraculum vitæ veniendum est nobis, in quo situs est calor naturalis, motus, conseruatio, & sustentatio, videlicet in sulphure. Quum igitur color guttarum citrinus, in spissiore, & rubicundiorē transmutari videbitur, mutandum est, &

est, & amouendum secundum vas recipiens, admoto tertio. Hac in operatione summa cum industria, norandæ sunt adhærentiæ, tam vaporum, quàm fumorum, materiarum oleosarum ac salinarum: primò, loca vnde assurgunt, & originem ducunt: secundò quibus adhærebunt, ac interea per quæ loca transitum facient ascendendo, idq; inter earum ortum & finem, aut situm: tertio cuius conditionis, status, adhærentiæ, ac formæ sint futura, vtrum augeantur, minuantur aut euanescant. At quia sulphur (de quo hoc loco fit mentio) dominium in sanguine præsertim habet, ratio postulat sanguinis obseruari distinctionem, iuxta personarum diuersitatē, cum ætatis tum qualitatis. In pueris tenuis habetur sanguis, acutus, & aquea substantia plenus.

In adultioribus, vt annorum triginta, purus est, mundus, subtilis, & calidus. In senioribus verò paucus, spissus, & crassus.

In obesis, etiam paucus, grauis, frigidus, ac tenuis.

In macris, è contra multus, calidus & læuis.

In viris autem longè tenuior, & calidior, quàm in mulieribus, in quibus est spissus, crassus & frigidus.

Sanguis omnis abundans, & crassus, hominibus præbet vires, audaciam, & robur.

Con

Contra, subtilior timiditatem exhibet, p̄uorem, atq; stupiditatem.

Habet etiam in vnoquoq; membro, particulares quasdam cōditiones, vt in venis pulsatilibus, admodum subtilem, in pulmone puram, in corde calidam, in venis communioribus spissam, in hæpate mixtam, in splene verò frigidam. Notandum, si virtutes, & facultates eius impediuntur opilationibus, vel resolutionibus, in quouis animalium genere, vita pariter eorū hoc ipso diminuitur, & præsertim in hominibus, in quibus nedū animæ domiciliū, verum etiam fomētum spiritus eorum est, & omnium partium sui corporis maxima refocillatio: verum in brutis irrationalibus, carnis omnis est nutrimentum. Iam demum ad ignem huius tertij gradus, veniendum est, per foraminum apertionem, ad eorum patentia tres quartas, fundō versatili promotō. Hoc ipso calore sensim aucto, spiritus exurgunt, & oleosæ substantiæ quædam crassiores, ac sulphureæ, quæquidem trifariam resoluentur. Primò, in ventositates aereas, inuisibiles, & imperceptibiles: Secūdo, in modum vaporum visibilium discretèque perceptibilium, & sub finem in forma nubium: Tertiò verò substantialiter, & essentialiter in forma quadam olei, item corporaliter in forma salis, & sensualiter in forma tartari, tangibiliter, ac visibiliter adhærentis.

hærentis. Notandum hoc loco, nedum in duabus primis destillationibus, verum etiam, in ista tertijs gradus, primos vapores ascendentes, vocari flatus, aut ventos: item subsequentes dici fumos, aut fumositates: & tertio surgentes appellari nubes, vel pruinas. **P**rimò igitur, in hac tertia destillatione ascendunt flatus invisibiles: secundò fumi visibiles, qui præfigurant nobis subtilissimam substantiam radicalis humoris, & sunt naturæ mercurialis aquæ, & animalis, quorum flatum initium, medium ac finis accuratissimè veniunt annotanda, & locus ubi surgere coeperit oleosus ille fumus sulphureus, & spiritalis naturæ. Postremò verò nubes assurgunt ex terrestri materia, quæ salinæ substantiæ sunt, & corporeæ naturæ. Non aliter enim quam scitur elementum aeris, terram subintrare, ac penetrare, per poros & cauernas, ibidem resolutus in aquam, semper inferiora defluendo petit, in humano corpore pariter, vapores à stomacho surgentes, penetrant in regionem capitis, ibi tandem resoluti per congelationem, defluunt ad inferiora corporis membra, quæ misere quandoque torquent.

Salium incidia.

Nonnulla similitudinem habent roris maij, quædam alia grandinis aut niuis glaciei, tartari, alabastris, lapidis, cretæ, &c.

Si

Si colorem accipiant, ocræ similem habent; argillæ, pulueris laterum, boli armeni, vel communis, rubricæ lapidis, viridis montani, indici, lazarei, & similiū. Quod formam conernit, aliqua salis, grana referunt, lapidum crassiusculorum salis armeniaci, salis petrae granorum oblongorum: nonnulla per ignem liquefcunt, alia sunt fixa, & incombustibilia, alia in modum aluminis rupei, vel plumosi, aut albi vitrioli. Multa suam naturam in igne retinent, vt sal gemmæ, alia in aquam proiecta non resoluuntur, nec in humido loco sita (nisi hoc fiat aqua peculiariter ad eum vsum præparata) vt camphora. Quædam resoluuntur quouis humido loco, vt sal marinum, sal absynthij, vitrioli, montanum, &c. alia per ignem liquata, reducuntur in massam, & acuitatem suam naturalem non retinent, imò redduntur acuta magis, & corrosiuora, vt sunt hallensia Germanica, hispanica & burgundica.

Separatis igitur à fecibus terrestribus, cunctis humentibus, igne tertij gradus, hic iterū augendus erit, apertis omnino foraminibus. Hinc fit vt assurgant substantiæ crassæ quædam, & vario modo coloratæ, iuxta morborum conditiones (quod quidem in omnibus examinibus non semper accidit) quandoq; in rubeum colorem, & alios admodum pulchros, atq; delectabiles, vti flauos, iacinthinos,

nos, purpureos, ametistinos, azureos, turcoi-
fios, &c. aliæ permixtæ sunt flauo, viridi, ru-
beo citrino simul, albo lazureoq; sunt & aliæ
nigræ plurimū, & cinerum instar adustæ.
Nonnullæ carent odore, aliæ fœtidę vt nau-
seam prouocent, aliquę fragrantissimę sunt:
hæc annotanda quæquæ, vnâ cum adhæren-
tijs & locis, coloribus alijsq; similibus indi-
cijs. Quo peracto, si videbitur nihil amplius
apparere, claudenda sunt omnia fundi du-
plicati foramina, quo frigescat fornax, id plæ-
rumq; fieri solet horarum spatium trium. Vas
destillatorium frigidum eximatur.

Salium iudicium alterum.

FEces à vase frigefacto iam, eximendę sunt,
maxima tamen industria, ne quicquam
earum depereat, ponderandæq; præcise, no-
tato pondere seorsim. Hoc loco rursus ope-
ratorem, vel examinatorem decet, patientis
scrutari conditiones & proprietates, vtrum
etiam ex mercurio, sulphure, vel sale morbus
originem duxerit. Si verò morbus compe-
riatur ex sale, cum natura patientis, eiusmo-
di feces, ponderibus salinis librandæ, si au-
tem ex mercurio, vel sulphure, quodq; pro-
prijs. Notatis vtique ponderibus, istiusmodi
feces, in ferrea patina, vel cuprea mundissi-
ma, prunis expositę, sensim in exhalationem
exiccentur, indeque adurantur, notatis inte-

L

rea singulis quæ apparebunt, siue flammæ sint, tumores, flatus, sibilationes, &c. quanto tempore cremabuntur, coloribus, fumis, & qualitatibus flammarum ab hac vrente materia productarum. Verum enimvero, quia citissimè fit adustio hæc, flammaq; repente perit, industria, vigilantiaque maximis opus est inter annotandum. Materia sonitum edens in igne, mercurio fuerit adiudicanda. Quæ verò tumultus atque magnos rumores excitabit, salis tribuenda. Flamma quæ fulgurationes emittere videbitur, cum aliqua resonantia tamquam reflexionis Echo, sulphur denotat. Exusta prorsus materia, tandem eximatur tota, ut eius nihil pereat, & in vrinali vitreo posita, perfundatur aqua communi limpida, maneatq; per horam accuratissimè cooperta. Postmodum effundatur eiusdem aquæ, trigecuplum, ponderis vstæ prius materie, ac per aliam horam quiescant simul humido loco. Tandem coletur aqua per pannum, in aliud vitrum, & eiusmodi colatura, sinatur igne lento per euaporationem evanescere. Quod congelatum erit in fundo, seruetur. Verum, id quod reliquum est ex fecibus à colatura marrens in panno, siccet igne lento, ac ponderetur salis ponderibus. Inde cognosci potest quâto per ablutionem defecerit, hisq; ponderibus unâ cum præcedentibus iudicari, cuius conditionis inter
prima

prima principia, morbus & patiens extiterint. Cæterum an ultimæ feces eiusmodi, quid ex Mumia contineat, quam ut sulphur existimamus: aut ex tartaro, quod loco salis habetur: vel ex limo, qui mercurij rationem obtinet, facile diiudicatur: hoc omne per adustionem, idq; tribus indicijs. Primo, sulphur exhibet cœruleam flammam: mercurius fumum obscurum: tartarum vero, vel sal ipsum, nihil horum exhibet. Secundo, tartarum fixum & graue manet: Mumia rubens est, ac levis: limus autem, vel mercurius est flauus, adurens, & non fixus. Tertio quidem indicio, sub ultimam adustionem, odor mercurij dulcis: Limi odor est acrior & mineralis: tartarum autem odorem nullum, neq; gustum habet, qui aliquatenus percipi queant. Item ex materia dissoluta per ablutionem antea dictam à fecibus, fieri potest, ut supra, ponderando prius, & postmodum adurendo, præter excandescentiam, deinceps ubi frigefacta fuerit, rursus ponderando, quod minus erit, hoc ipsum fuisse mercurium in ea iudicandum est. Postremum eius examen hoc esto, scilicet, ut secundo iam aduratur igne vehementiori quàm antea, si quid ponderi post frigefactam materiam deficiat, id ipsum iudicetur sulphur extitisse: quod reliquum erit ab adustionibus, est sal eiusdem urinae. Singula noventur accuratius, & inscribantur.

papyrò cum cæteris, vt sunt odores, flamme,
fumi, colores, &c.

Colorum indicia.

Quo melius de coloribus in hac arte iudicetur, preciosorum lapidum primis tribus principijs naturalibus, iuxta suam naturam distributorum, colores mutuandi sunt.

Sulphureorum lapidum preciosorum à coloribus, in urinarum examine sumpta iudicia.

Citrini lapidis color, facultatum nutritiarum, & expulsiuarum defectum indicat, in urinarum examinibus.

Topasij color, apostemationē in renibus.

Chrysoliti color, annorum augmentum.

Smaragdi, opilationē radicaliū humorum.

Præsinii, renum, atq; diaphragmatis detrimentum.

Malachitæ, concoctionum defectum.

Iaspidis, venarū pulsatilem, & membrorum contractionem.

Turquesij, naturalium virium & rationis impedimentum.

Lapidū colores mercuriales, & animales.

Cristalli color, indicat imminutionē digestiue & attractiue facultatum.

Berilli, carnis inflationem, stomachi, & intestinorum.

Adaman-

Adamantis, humiditatis superfluitatem.
 Calcidonij color, hæpatis inflationem, capitis, & suarum partium.

Saphiri, musculorū corruptionē, denorat.

Perlarum, defectum nutrimentorum in facultatibus penetratiuis.

Alabastri color, oppilationē, aeris, & respirationis, tam in genitalibus, quàm intestinis.

Lapidis spongiosi, turbulentiam sanguinis ac memoriæ.

Salinorum lapidum pretiosorum colores.

Rubini color, significat virtutum sustentatiuarum, & motiuarum defectio.

Spinelli, pinguedinis inflationem.

Pallassi, plurium accidentia morborum.

Granati, splenis siccitatem.

Carneoli, pulmonis putrefactionem, & membranarum.

Coralli, digestionis impedimentum.

Hæmatitis, indurationem intestinorum.

Porphiritis, debilitationem spirituum corporaliū, vti sensuum, colore suo denorat.

De membris interioribus & partibus eorum.

Cerebrum, est nobilissimarum facultatū animæ domiciliū, vt sunt intellectus, in regione frontis: Memoria in occipitio: Ra-

tio verò, mediam inter præcedentia regionem tenet.

Pulmo, receptaculum est elementi aeris, ad vitæ fomentum, & nutrimentum: membrum hoc follium instar aperitur, & comprimitur, quo quidem artificio naturali, concipit aerem, & emitit, nouum semper attrahens, quem ad cor aspirans in refrigerium, recenti fomente continuo temperat intensum calorem occultum in eius centro, sine qua respiratione, vitæ suffocaretur igneus ille vigor, quo cuncta viuunt animalia: non aliter, quam videmus, artificialem ignem elementatum, aere sine minimè viuere posse.

Hæpar est receptaculum puriorum partium nutrimenti, separati per stomachum, eoque relegati, ut ibidem in sanguinem transmutetur, ex quo postmodum cætera corporis membra quæque sumunt alimentum. Hoc loco notanda venit excellentissima separatio naturalis, trium partium, quarum vna est sanguis purior, & nobilior, ad nutrimentum corporis assumptus, ab alio impuro & superfluo sanguine, aqua pleno ac humiditate superflua seiunctus: tertia pars est amaritudo venenosa, quæ separatur naturaliter ab alijs, ut non permisceatur nutrimenti.

Cor, est fons vitæ vegetatiuæ, nec non centrum, ex quo procedit calor naturalis, & radica-

radicalis humor in alia membra quæuis : est
que domicilium omnium affectuum bono-
rum, atque malorum. Considerandum utiq;
timore pauoreque, facultatem attractiuam
in corde, tam efficaciter ad se, ab alijs mem-
bris corporis trahere sanguinem, & reuoca-
re nonnumquam, ut usque ad suffusionem &
sui suffocationem, ob nimiam abundantiam,
idipsum fiat. E contra, propter nimium gau-
dium, & repentinam, in opinatamque læticiam,
virtus eius expulsiua sanguinem à se pellit, ad
alia membra, quo faciat ista sui gaudij parti-
cipia. Hæc est eius bonitas, & affectus maxi-
mæ confederationis in reliqua membra.
Quo fit etiam ut odio, vel inuidia, & ira præ-
sertim inordinatis, vitiosi liquores cum san-
guine mixti, nedum ex felle, verum etiam
ex omnibus alijs membris, refugium ad cor
habentes, attrahantur, & humor omnis-
cum eo, membraque sua linquant, suis viri-
bus destituta, ut in eis vitales spiritus pariter
deficiant, & cordis animales per illos infi-
ciantur.

Stomachus, primum est receptaculum ci-
borum, & potionum, primusque separator
puri ab impuro, qui purum ad Hæpar re-
legat, impurum autem ad intestina. Situm
habet præcisè sub diaphragmate, non aliter
quàm olla sub suo cooperculo.

Intestina, sunt meatus, per quos, excre-

menta crassiora necnon superflua (quib. natura non indiget, quod ex eis sibi necessariū elicuit) vt inualida reijcit.

Diaphragma, velut firmamentum, est separationis & medium inter superiorem venter (in quo pulmo, cor, & venæ arteriales situm habent) & inferiorem, stomachum, hæpar, fel, splenē, intestina, renes, vesicā & genitalia vasa continentē: quibus omnibus in genere, nutritiue corporis facultates insunt.

Renes, duo, receptacula sunt sanguinis superflui, à puro separati per hæpar, & hoc loco relegati, vt ampliùs coquatur, digeratur & ab aqua sua repurgetur, quæ tandem ad vesicam remissa, per eam transit in exitum.

Fel est receptaculū inualidi, amari, ac venenosi cuiusdā sanguinis, à valido separati, vt non intret in nutrimentum corporis: adhæret hæpatis contaicati, in formam crumenulæ.

Splen, est aliud receptaculum, felli ex opposito, quo recipitur sanguis crassior ac terreus.

Matrix, est vas generationis, in ventre mulieris, inter hæpar & splenem situm, paulò altius quàm vesica.

Vesica, receptaculum est & emunctorium inutilis aquæ, separatæ à sanguine nutrimenti, vt euacuetur ab eo corpus.

Ca

Capitis affectuum inditia, sub
vrinarum examine.

TRres sunt potissimi capitis affectus & morbi, vt Cephalalgia, Hæmicrania, & Cephalea. Primus originem ducit à saniosis fluxionib. secundus, ab humoribus falsis: tertius verò, ex vitreis liquoribus.

De Cephalalgia.

MOrbi huius indicia prima, sunt hæc. Primò, guttulæ quædam, vt coagulati sudoris, apparent admodum subtiles, in vasis regione suprema, capitis videlicet, statim post nubis disparitionem, sub ignis gradu primo: suntque triplices, vtpote rubeæ, quæ lusciosos affectus oculorum denotant: spissæ, & crassæ, significant epiphoram: turbulentæ verò, lippitudinem.

Secundò, guttulæ huiusmodi, vesicularum instar inflantur, ac postmodum per seipsas comprimuntur, formamque recipiunt granulorum milij, sub ignis gradu secundo. A tribus coloribus hoc loco, morborum trium fieri iudicium etiam potest, vt ab albedine transparente, catharri: ab albedine obscura, flatuum in auribus: & eadem viscosa, nariû oppilationis.

Tertiò, grana quæ dicta sunt, ignis calore soluuntur in substantiam ad modum viscosæ pinguedinis, quæ per latera vasis defluit

L 5

ad loca, quibus morbi sedem fixerunt in corpore patientis, idque sub ignis tertio gradu. Colores quoque tres apparerent, ut flauus, quo significatur ophthalmia: flauus clarus albuginem denotat: flauus autem valde subtilis, oculi nubeculam.

De Hemicrania.

Primò, apparent guttæ sudorū aliquatò maiores prioribus, scz in Cephalalgia, sed non ita claræ. Sensim augmentum sumunt eodem vasis loco, per quē regio capitis notatur, in qua morbus dominium habet: deorsum tendunt, & ibidem ut perueniunt, per digestionem exiccantur, ignis primo gradu. Colore albo, surditatem aurium denotant: albedine crassa, & spissa, gemellos: duritie verò iophoniam.

Secundò quidem, eodem loco in quo exiccatae sunt, apparet postmodum albedo quædam, aluminis instar adusti, quæ tandem inflatur per augmentum in spongiæ formam, idq; secundo gradu ignis.

Tertiò, non resoluitur inflata hæc materia, imò potius indurescit, usq; ad vitri duritiem, tandem ignis calore vehementiori, separatur à vase, sub ignis tertio gradu. Colore luteo significat Ephialtem: leuitate quidem, Epilepsiam. Si verò dicta materia compacta sit ac fortis, Maniam denotat, & Apoplexiā.

De

De Cephalæa.

Hoc loco valde maiores apparent guttæ præcedentibus, ab initio turbulentæ, ut ipsa materia, ex qua sumpserunt originem. Tandem clariores effectæ, varios colores accipiunt. Sunt in ignis gradu primo fixæ. Citrinus color earum, Corizam denotat: citrinus lucidus, polipum in naribus significat.

Secundò, nonnullæ minuuntur atque disappearant, verum aliæ coloratiores apparent, ac in ultimum gradum ignis permanent, in quo tandem evanescent. Colore suo viridi, significant contorsiones: flatibus obscuris, lethargiam: viridi colore verò, & aciditate sua, cetanum denotant.

Terriò, in eodẽ guttarum situ, fixatur materia colorata quædã, & pinguis instar olei, quæ postmodum exiccata, vestigia relinquit talis transparentis, eius coloris cuius est sua natura, quæ postremò resolvitur ignis tertio gradu. Colore cæruleo, vermes denotantur, qui color si valde clarus extiterit, quietis & somni priuatio: Amarulentia quidem, inquietudinem omnem significat.

Postremis examinibus in Cephalalgia, sciendum, catharos flammam pallentem producere, carneo colore permixtam, & fumum flauescens, obscurum atq; turbulentum. In Hemicrania, tartara, necnon falsi liquores, flauam producant flammã, turbidam & obscu-

obscuram. In cephalea, Brancus, aut liquor vitreus, viridem flammam excitar cœruleo permixtam, fumumq; flauum, lucidum atq; transparentem.

Pulmonis indicia.

TRibus morbis potissimum subijcitur pulmo, scilicet, inflammationi, putrefactioni, & opilationi. Inflammationis guttæ, primo gradu ignis, statim assurgūt, quod aërea sint imbutæ proprietate, pulcherrimæ transparentiæ sunt: excolant sæpius per latera vitri, vsque in primam pulmonis regionem, at momento post, rursus ascendunt, postremòq; viscositatem concipiunt. Tres potissimum colores producant, accidentibus vix ex calore ac tenuitate, colorem album, formam spongiosam, & viscosam, quibus amorphysim, & tussim denotant. Ex mucillaginosa materia, colorem cereum edunt, atque fœtorem, & inde pleuresim indicant. Pulmonis putrefactio suis indicijs innotescit, ignis gradu secundo, hoc videlicet, quod guttarū loco, manifestatur mumia pinguis & colorata, circa pulminis regionem, eo loco, vbi later ipsa putrefactio, per fumum obscurum ac turbidum, qui tandem in carneum colorem abit: tribus de causis inflatur: primò ob defectum, vnde contrahit austeritatem, & crassitiem, & ex ea significat atrophiam: secundò

Secundò ex propria natura, qua quidē acquirit luteum vel mellinum colorem, & peripneumoniam denotat: tertio verò, propter superfluitatem nigrescit, inde quidem significat, eupyrema, necnon pthysim. Pulmonis opillatio, detegitur igne tertij gradus, in forma tartareæ substantiæ, calcineæ, terreæque. Varios colores cōcipit ex natura triū primorū, vt ex mercurio, cinereū: ex sale rubeū: & ex sulphure, citrinum: Ex accidētibus alios, vt ex inflatione, lactis albicantem atque turbidum colorem, inde nobis dyspneam denotat: ex tartaro gypseum colorem, per quē, tussim indicat. Verū ex opilatione, flauum & spissum, inde significat orthopneam & asthma.

Pulmonis colores.

Pulmonis color ob inflationē, est citrinus rubore Pallasij lapidis, & cœruleo mixtus. Putrefactionis color in pulmone, est niger, crassus ac turbulentus, in fumo vaporoso manifestus, & super materiam adustam, pellicula nitens obducitur.

Opilatio fumum edit mox transeuntem, non sine sibilationibus & rumore. Huius materia exusta, tres colores producit, album vnum, gypseum vel cretaceum: secundum latericeum aut rubicundum; tertium autem, cinereum.

Flam.

flamma flaua viridi permixta, qualis ex eius pro fuso, si diuturna lucidaque fuerit, metallicum venenum denotat, vnde morbus originem caput.

Verum enimvero, nulla prorsum apparet flamma, sed materia solum odore dulcem, fragrantiam edere, morbum ex veneno provenisse vegetabili iudicari potest.

Cordis indicia, per examen.

Vitales spiritus in corde, tres principales facultates habent, videlicet, Attractiuam & magneticam: Retentiuam, aut sustentatiuam: tertiam autem expulsiuam.

Virtus attractiua, colores tres habet sanguini conuenientes, vti sanguis citrinus, transparent, clarus ac lucidus, non acidus, spasmodum indicat: Rubeus, pinguis succulentus, & acutus, caulsionam denotat. Sed ille qui succum fetentem, & mucilaginosum habet, mororem cordis ac tristitiam significat & synocham.

Virtus retentiuam tres pariter colores habet, per quos tartarum indicat: primus est in modum aquae viscosae, tenacis, & non fluxibilis, albae claraeque, litodimiam significat. Similitudo coloris materiae induratae, coloris albi lactis, & turbidi, palpitationem cordis indicat: color cinereus, durus & non fluxibilis, in modum gipseae materiae vel calcis viuae, syncopem denotat.

Facul-

Facultas expulsiua cordis, colore suo pallido lucidoque, & per flauedinem humiditatis eius aquosæ, mœstitiā significat: item à colore mellis obscuro, & per amarum liquorem fluidum, hectica denotatur: Verum colore virescente, & liquore suo salso, denotatur appetitus atque marasmon.

Flammæ cordis etiam, ab industrio poterunt examinatore cognosci, per ea quæ superius dicta sunt.

Hæpatis indicia, morborum eius,
& symptomatum.

Spiritus naturales in hæpate, pariter & tres facultates obtinent, scilicet, dissolutiuam: transmutatiuam: & subtiliantem. Dissolutiua calori quidē est obnoxia, duosque colores habet, nempe caneoli, quæ recenti sua mumia præfigurat anasarcham: colore fusco flauescēte, ac sua mumia aquosa, denotat ascitem, timpanitem, & ictericiam flauam.

Virtus trāsmutatiua, est oppilationi subdita, colore suo spadiceo, putridaque mumia, significat hecticā, & mumia congelata, denotat opilationem, seyrrum, & ictericiā nigrā.

Facultas verò subtilians, corruptioni subijecitur, & mumia putrefactioni, quod quidem à colore flauo cognoscitur, & obscuro, similitudinem electri habente, vnde iudicatur apostematō, corruptioque alicuius venę
in hæ-

in hæpate, lunatica, & iſtericia viridis. Hæc omnia diligentiffimè notanda ſunt, quodq; ſuo loco, flammæ, fumi, gradus ignis, &c.

**Stomachi, & morborum
eius indicia.**

TRibus à natura dotibus ornatur ſtomachus, videlicet, conſumēte virtute, ſympatia & concordantia cū ſingulis membris totius corporis, & conditione proprietatēque digeſtiua. Virtus cōſumens tres colores habet, quorum vnus eſt cœruleus & ſpiſſus, quo denotatur, fragilitas & corruptibilitas: alio viridi colore mixto, cœruleo obſcuro, ſignificatur opilatio: tertio verò flauo, mixto viridi ſubtili, denotatur renaſmon, & vlcera, necnon apoſtemationes, ac inferiorum partium exitus. Sympatia ſimiliter colores tres pandit, vnum carneum lucidumque, per quē tumores & inflationes indicat: alium roſarum inſtar, quo denotatur colica, ſingultus, & hæmorrhoides: tertius color eſt viridis in modum virri, quo ſignificantur vomitū excitationes, & vermes omnis generis. Digeſtiua tres colores etiam edit, quorum vnus flauus, obſcurus, & nebulofus, ſignificat lyēteriam: alius eſt luteus in ocræ ſimilitudinē, qui dyarrhœam, colicam, & iliacam denotat: tertius flauus eſt, crōceus, & fumofus, quo ſignificatur dysenteria.

Sple-

Splenis indicia.

Splen pati modo tres facultates naturales habet, vnā cōsumnentem, & spongiosā materiam: aliam attractiuā, humidā & non solidam: tertiam infatiabilem naturā terream & crassā. Virtus consumens, colore suo in modum albicantis aquæ subtilis, per plumbeam flauedinem, & per mumiā, vnā cū bullis cristallinis, oppilationem, & confussionem denotat. Facultas attractiua, sub citrino colore, transparente, clāro, fluido, subtili, & mucilaginoso, superfluitatem, & inflationem indicat. Facultas infatiabilis, per materiam purulentam, vtcūq; lucidā, subtilem, ac transparentem colorem habētem, vt manna, significat duriciem, scyrrum, phantasmata, deliquia animi, tristitiam, somnia grauissima, nec non heresipelā.

Renum indicia & vesicæ.

TRes etiam facultates habent renes & vesica, vt attractiuam, retentiuam, aut receptiuam, & expulsiuam. Attractiua sub colore lactis turbidi, & sub obscura flauedine, forma lanosa villosaque, denotat, ob destructionem diuinne, abcessum, vlcerationes, & in viris, à prædictis indicatijs, gonorrhœam, bubones, priapismum, & coitus impotentiā: in mulieribus verò, mēstrua tam rubea quam alba, matricisq; defectus. Retentiuā

M

sub colore sanguineo, spisso, ad laterum colore tendente, necnon sub virulenti sanguinis apparentia, viscosi, mucilaginosique, tum propter impedimenta, diabetam significat, stranguriam, & apostemata. Virtus autē expulsiua, plures colores obtinet, vti sub mucilaginosa materia, villosa, & lanosa rubei coloris, obscuri, nigri, & sub arenosa materia, calculosa, tartarea, viridi colore, significat ab his omnibus oppilationem, & postmodū, vesicæ calculum mox inde subsequenter, vel stranguriam: sed à coloribus, rubeo, albo, vel flauo, nephritim denotat: per tumores verò, & inflationes materiæ vrinariæ in suo vase naturali, putrefactionē indicat. Notādū interea, renes equè subiectos esse calculo, arenæ, & calci naturali, atq; vesica, vel alia corporis membra. Sciendum etiam tartarum ipsum, sub diuersis coloribus, chiatricas, podagras, & chiragras producere, idq; auxilio sanguinis in hæpate superflui, materiæque stomachi mucilaginosæ: nō aliter quàm alia contagia, vt lepra, morbi veneri, similesque generantur ex squamosa materia, plumosa, villosa, &c. quæ singula diligentia summa cognoscenda sunt, atq; notanda. Nil vos remorentur scripta veterum Æthnicorum qui tradunt, in quinque membris corporis, dumtaxat, & non pluribus, calculos & arenas generari vt in pulmone, renibus, vesica, intestinis,

stinis, & lumbis, Cum ipsa docet experientia pariter & in cerebro generari, in oculis, & alijs corporis partibus: in felle sub viridi colore, in modum lapidis malachitæ: in splene coloris albi: & in hæpate rubei, tamq; pyritis rubicundi.

Conclusio.

Quo tandem Anatomiae corporum vivorum faciamus finem, quæ peculiari, dono S. Spiritus, Theophrasto Paracelso, piæ memoriæ præceptoris nostro, fuit reuelata, ut Æthnicorum enormes errores in medicinam introducti, nedum corrigerentur, verum etiam prorsum ac radicitus euerterentur & extirparentur: quippe qui ab inimicis Dei naturæque, sunt in medium ab inferis allati non tolerabiles vsuque pietatis abusus eiusmodi: bonos pioque viros medicos, admonitos velimus, ut sese hac in arte Anatomica, quam ipsis dumtaxat proponimus, naviter exerceant, non tantum his exemplis insistentes, quæ hoc loco scripta sunt. Etenim ab exordio dumtaxat posita, quo melius, ac facilius instruantur in arte, per quam deinceps medicinam exerceant, à suis experimentis potius, quam alienis. Quod quidem poterit medicus omnis, christianus, cui charitatis & non quæstus, aut turpis lucri causa, commendati fuerint ægri, facere sine discrimine vitæ, christianorum præsertim hominum. Hacten-

nus recentiores ex scholis Æthnicis mediculi, praxim pessimè fundatæ suæ theorices, impensis, atque periculo miserorum patientum didicerunt, quos mori si non vacauerit, iuuerunt potius quàm viuere. Vnde vulgatum in prouerbum abiit: Recenti medico, cimiterium esse dilatandum. Hac via curantur, vt nunquam in posterum amplius malè habeant. In schola verò nostra hac anatomica, medicinam addiscere quisque potest, absque præiudicio hominum, & præter conscientiae suæ maculam. Tandem expertus in vrinarum examine spagirico, Deo primùm, & naturæ demum, fideliter inservire valebit, ægrisque tutò subuenire. Faxit omnipotens Dominus Deus clementia & benignitate suis, tales exurgere medicos, quò miserijs & calamitatibus humanis, melius quàm antea consultum sit, eius concedente misericordia, cui soli honor, laus, & gloria conuenit in æternum.

Appendix.

SI quis forsità dubitabit, hanc Anatomiam esse Theophrasti Paracelsi nostri præceptoris inuentum, legat ea quæ libello de anatomia duplici scripsit, tum demum iudicet, an sit æquum autores, & inuentores bonarum artium suis priuare, cum laboribus tum honoribus. Interea tamen aliquot eiusdem auritho

toritates, ex libello hoc addere minimè pigebit, vt videatur ex qua pharetra, processit ista sagitta.

ANATOMIA THEOPHRA- STI PARACELSI.

A Vera sua origine Anatomia eò relegata est, vt existimarum sit haftenus, abūde, quæ ad hanc spectāt, ex homine mortuo, seu cadauere potius percipi posse: id quod ego planè pro minimo, ac nihili æstimo: tamen si non desint, qui hoc ipsum adhuc magis ducant, nec pauca inde colligere conentur. Qua quidem ex re Medicina in Theoricam deducta, neque sine magnis huc vsque erroribus suffulta est. Quædam enim rationes id ipsum agnoscunt, nempe multò alia quàm corpus mortuum esse anatomizanda: Nam hoc pacto, cum Anatomia instructum debeat efficere quemlibet Medicum, duplicem eam esse necessarium est, Localem alteram, alteram Essentialem. Cum itaque Localis vna esse debeat, qua ratione in cadauere deprehendi possit non video, nisi præcense Anatomix exterioris cognitione, quam demum extincti corporis Anatomia sequi debet. Quod si quantulacunque saltem in vobis esset veræ artis Medicæ ratio, ipsi profecto fateremini, nullam in eo neque natu-

ram, neque essentiam reperiri vnquam posse, quemadmodum & vestrum nonnulli id quoque admirantur, quòd corpus mortuum rationis loco proponi debeat, vnde aliquid fumatur, quod viuo proficuum futurum sit, non expendentes Essentiam, proprietatem ac virtutem omnem, quæ Anatomie præcipua sunt, de siderari in eo ac planè simul esse defuncta. Proinde vos admonitos velim, si tamtis per vobis viui corporis conseruatio curæ est, eius, in mortuo salutem nullo modo quærat. Altera verò, quæ Essentialis est, hætenus quidem intacta permanfit, præcipuum tamen, ac professionis Medicæ summam plenè intra se cõtinet. Verùm quemadmodum communis iam consuetudo est, vt quæ meliora sunt omittantur ac iaceant, deteriora verò magna industria obseruentur, sic etiam in hac torpor & ignauia præualuit. Optimũ enim quodq; à nobis negligitur, ac reliquum magis arridet, ac procedit fortius, plusque apud vos sentitur quàm ieteritia felina. Nam hinc omnium vestrorum tam profundus ac impeditus cum Theoricæ, tum Practicæ error, quasi per cuniculos quosdam in vniuersam irrepsit professionem.

Principiò propter animi vestri caliginem, Localem quidem Anatomiam accipite in hunc modum, vt ex hac nonnihil quod sequenti rationi coueniat, intellagitis. Quod
quidem

quidem aduersum eos est, qui huic tantum student, & abundè sufficere arbitrantur, scire quomodo pulmo aut epar pendeat, aut quaratione etiam reliqua sita sint. Nam si in eiusmodi rebus Medica ratio versaretur, fieri non posset, quin aliquid vobis hinc emolumentum contingeret. Atqui cum corpus quidè viuum, viuum quoque è regione obseruari Anatomiam desiderat, viua certè corpora atque huic quidem æquilibrio conuenientia, accipienda declarat. Quod si Anatomiam hinc inde probè contemplemini, locum mihi deris necesse est, quo par pari comparem, habitus enim ac cuiusque membri substantia, ei tantum signo conuenit, in quo minimum delitescit. Quocirca Anatomia vos querere, decet ultra eam quam cadauer præscribit. Neque hoc mihi vitio vertatur, quasi vero Diaphragma nesciam, aut vestris ad stipulari nugis cogar. Nam euident est ratio, quòd multo plura ostendit vitæ Anatomia ad aliam vitam, quam si in defuncto inquirere velim id quod ad vitā attineat. Quapropter in hoc potius Anatomia obseruanda est, quo pacto morbi in hac se spargāt, quie loci aut regiones suis peculiarib. morbis conueniant aut non. cuius quidem Anatomia rationem si habueritis, gloriari haud immerito potestis, aliquo modo vos philosophiæ dedisse nomina, probè nimirum & exacte,

indagādo id, quod in primis Medicū refert, Viuam igitur Anatomiam vobis proponite, non illam quæ cum laruis est lucta, ex qua nihil penitus elicere potestis aliud, præter id quod natura extrinsecus comprehendit. Quare hoc opus, hic labor est, vt maiorē istā hic iam, quā hactenus operam adhibeatis. Ad hunc igitur modū Anatomia Microcosmi dignoscenda est vnā cum suis locis & regionibus in dictis morbis. Non quod morbos locis accommodem, verū quo & vobis officium sinam, & res clarius appareat, eadem toties inculco, saltem vt Anatomia quo pacto in flore suo ac suis exaltationibus, pergat, non omittatur.

Neque hoc mihi malignè interpretandū, quod in Anatomia vos tam diu detineo. nam eò me vestra cogit ignorantia, ac immensæ veterum scriptorum nugæ. Quod si peculiari- ter de sola hac nobis esset (quemadmodum institueram) sermo, errores vestros clarius in medium producerem, ac planè vlcus vobis, vbi maximè dolet, aperirem. Cæterum hinc non alius tantopere colligendus est fructus, quā vt aliquando tandem relicta hac mortua Anatomia consideretis, ac rē æqua, quod aiunt, lance perpendatis, quā falsè, quam quē ineptè hactenus scriptitarint, quicunq; ad nostra vsque tempora de Anatomia sermonem texere sunt conati: qua quidem &

vos

vos & illi sic professionē conspurcastis medicam, vt tantum non in vniuersum extincta sit, tamen si nihil vobis restat amplius quàm vt de Ferrariensium columnarum structura, deque Perusinis tantisper histrionibus gloriemini. Quocirca non tam Medicina, quàm nefandus quidam fucus ac impostura hæc est meritò nuncupanda.

Summum enim ac præcipuum hoc esse in Medico duco, vt confluentiam Anatomiae probè intelligat, quo pacto loca & morbi inter se conueniant, nõ quia id citra exteriorē anatomiam fieri debeat, verum potius vt per eandem in confluentiam deducatur, cuius quidem rationem ac intellectum vbi habueritis, haud difficulter in vestram sententiam me commouebiris. Nam vt videtis quod quatuor sunt essentiae, quæ vnicuique semini suum dant profectum, sic eadem ipse vniuersam Anatomiam conslent necesse est. Id qua ratione fiat cōsultamini quæso. Porro tamen si possit fortè Anatomiae diuisio contingere, vt altera in Chirurgiā legetur, altera in ipsa permaneat Physica, rem tamen ipsam non vsque adeo ad vnguem ea diuisio attingere videtur. Anatomiae siquidem Geometria intellectum alia ratione præbet. Sed & Iliadi habitus id ipsum aperit, præsertim cū vnum corpus existat.

Quid enim ex omnibus, quæ ad medicum

attinent, hunc confluentiae intellectū æquū pollet? cum præsertim citra anatomiam natura fermè protulerit nihil? hinc est quòd omnia genera ac species separauit in semetipsa. Quonam igitur pacto mortuum cadauer secantes, extendentes, ac tam miserè laniantes, quicquam ex eo acquireretur, quod uiuenti vtile futurum sit? cum id quod hic capitis nusquam adsit amplius?

Hec aduersus quatuor humores dicta sint, qui nullum neq; locum neq; rationem Anatomiae pati queunt, neque vlla via, quemadmodum feruntur ex his, morborum origines contingere possunt. Cur igitur tantisper de vestris humoribus gloriamini? quid sic ampullas & sesquipedalia verba subinde proiicitis? quandoquidem non aliter atque poma in suis locustis prodeant morbi, & perinde ut illic, ita etiam in morborum generatione aut sanguinem aut phlegma considerare ridiculum est.

Hoc itaq; si carueritis, quisnam à vobis tandem fatuum abiget, cum tam profunde radices egerit, ut euelli à quoquā vlllo pacto nequeat, quin & hoc certū est, eum qui pomis suos dare & adimere nucleos potest, nō minus & morbis quoque non tamen consultis prius quatuor humoribus, dominari posse. Harum igitur ægritudinum ratio ex sola debet Anatomia ferre iudicium, non autem ex humo-

humoribus. Contemplemini quæso vos vel
mespila poma: crescunt enim ea neque ex Co-
lera, neque ex melancholia, verum potius ex
confluentia Anatomiae. Huc huc adhibete
nares, & olfacite quidnam sit specificum, quod
hunc fructum in radice adoriatur, idque etiam
his comparate ægritudinibus. Nam eodem
pacto & morbi nascuntur non secus, atque ex
tellure fructus. Quapropter corpus ipsum,
omnium ægritudinum quasi fundus est: ex
eo namque non aliter, quam ex terra fructus,
procreantur. Cum igitur corporis fructus
morbi sint, circumspicite vbinam inuestiga-
ri debeat Sinapium, quod pro Eruca hacten-
us, sed falso, accepistis. Verum quemadmo-
dum soletis vtilissima quæque spernere, ita
etiam hac in re pristinam observastis con-
suetudinem.

Quemadmodum locale prius Anatomiam
posui, ut in hanc sententiam intelligatis, quod
ad ægritudinum loca attineat, quænam in
vno morbo consonent membra, veluti quæ
in pruritu patiantur, quæue in alopecia, quæ
in hydropisi, quæ in Asclite. Similiter etiam
quæ vermes & Ascarides foueant. Item quæ
loca vitæ, quæ sint mortis, quibus in locis
Mummia delitescat, in quibus Caducus la-
teat, vbinam paralysis gubernet, vbi lethar-
gicus morbus, ac reliqui denique omnes.

In hanc sententiam conclusum volo: quot,
quam-

quamq; variæ sunt ægritudines, totidē quoque esse corpora & loca, sicuti externæ quoque Anatomix unicuique procreato suum corpus, idque proprium ac peculiare conferunt. ut enim Duelech argentum non producit, ita nec hydropisim epar. Quocirca mortuum cadauer haud iniuria reijci, sperniq; potest, ceu ad hanc rationem capessendam minime idoneum, quandoquidem cognitio ista non ex physico corpore proficiscitur, verum potius ab externo, eius quod intrinsecum est, corporis, agnitionem capias necessum est.

Cæterum & de Effata quidem Anatomia nonnihil dicendum est: quod cur fiat, hæc est qua mouemur ratio, quod multa subinde in subiecto inquirere conamini. An hætenus non tātulum in vobis habuistis iudicij, quod nullum vnquam in Vita subiectū fuit? Quid nam in eo quæritis, cū sciatis maius aliquod esse à quo subiectum pati oporteat? respicite quæso terram, ea pino velit nolit suum exitū admittere cogitur. Quid igitur Epar tādē prohibere possit? An quicquam iudicij vestra habet medēdi ratio, cum subiectum perinde ac morbum contemmini, putetisq; cognito subiecto rem (si dijs placet) optime gestam? Iam opinor rationem scitis. An non vos pudet tā crassa Minerua præditos, quod subiectum pro materia & causa morbi accipitis?

pitis? Nunquam ne vobis suboluit, an præ vini copia subolere non poterat, quod vnum quodq; subiectum accidenti sit obnoxium? id si vobis admittatur, quid quæso in subiecto amplius manet, quando adhuc accidens superest? hæc ob id dico, quia quodlibet accidens Effata Anatomia existit, quamuis licet in subiecto circum volutemini: id quod vestris præceptoribus acceptum feratis, cū nec ipsi à vobismet melius quid reperire possitis, illorum tantum verbis additi. Hoc igitur ita se habente, quod subiectum operiri accidens oportet, quo se vestræ quadripartitiones cōferent, quorsum vestra colera? quorsum vestri humores? quorsum qualitates? quorsum etiam sex res naturales, & totidem innaturales? Hæccine Medicæ professionis ratio esse debet? Quocirca mirari desino tantam ubiq; tam in ædibus, quàm in plateis læguentium phalangem, ac infinitam multitudinem.

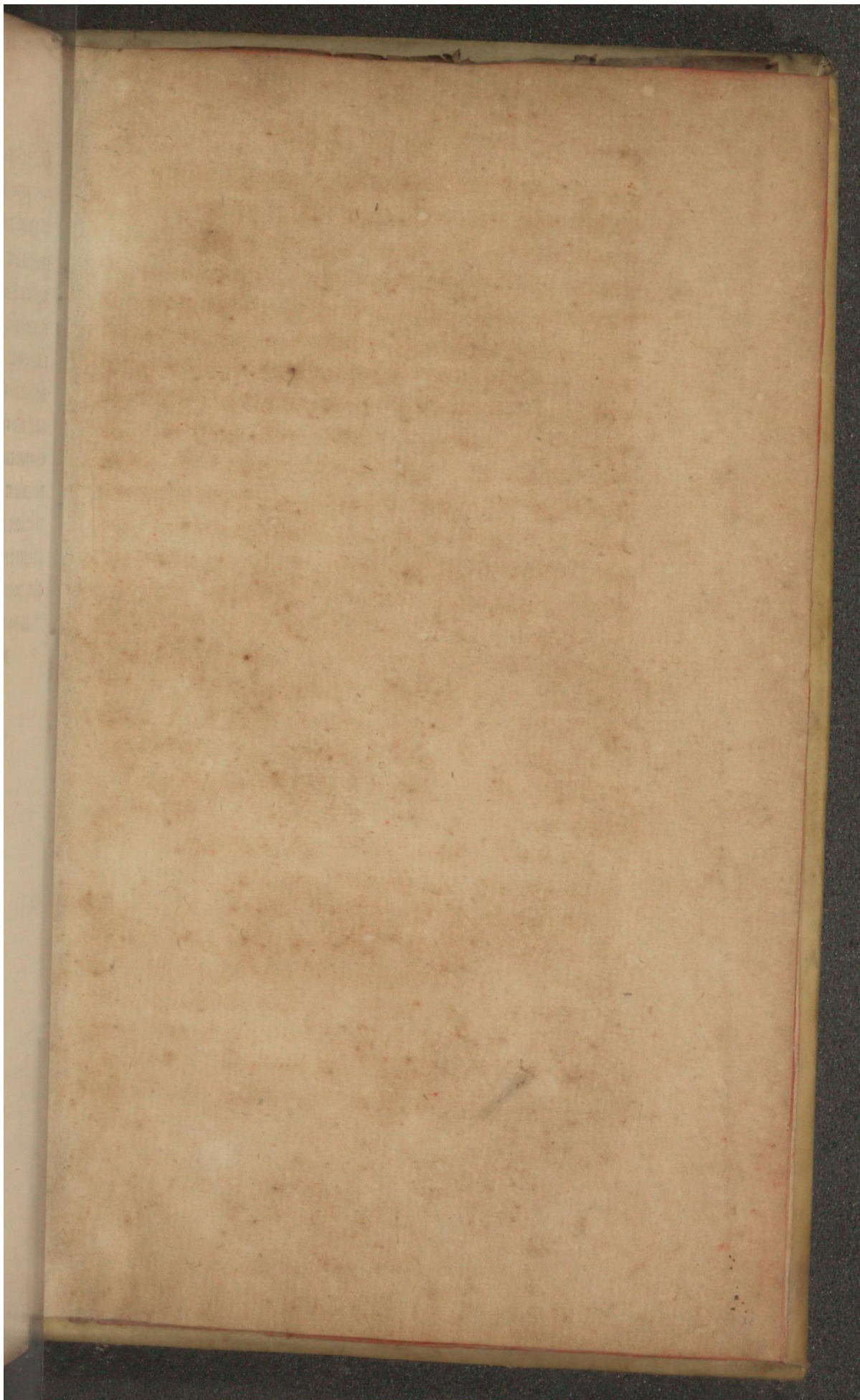
Verum quo tandem effatam Anatomiam aggrediamur, hoc summum ac præcipuum rei argumentum est, quod corpus physicum nullo modo considerari oportet ad morbi originem, nec in subiecto quicquam agi, neque in eo morbum inquiri. Sed perinde est vt de pomo, quod vndenam crescat, promite quæso si quid habetis. Num ex terra dicitis? erratis. primum est enim subiectum: an ex ligno?

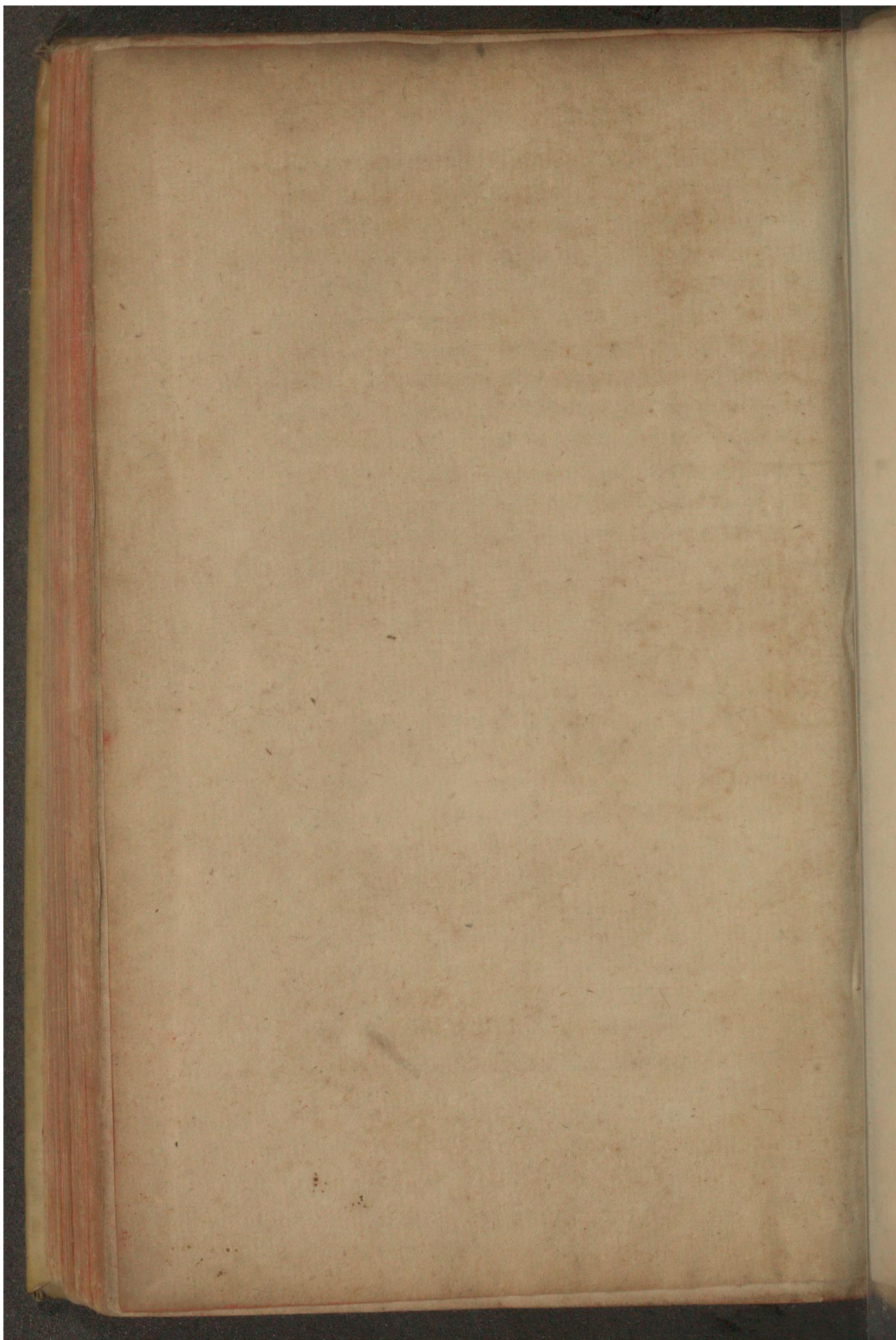
gno? neque hoc verisimile: nam rei subiectū est. Non aliter profecto hac de re loquimini, quàm si caput per fenestram protendente aliquo, dicat quis ex domo eum vel fenestra nasci. An quia gallinæ pullus ex testa caput rostello errumpat, ex ovo procreari eum cōfestim dicetis? tota certè, quod dicitur, via, totoque cœlo erratis. quanquam rudiores, & qui parum rem intelligunt, astipulatores vobis non dubito. Verùm vos egregij Domini Doctores, omnia & credere, & agere vobis probe licere putatis. Neque Aristoteles quidem mecum sentit, neque hi mihi credunt, aut vnquam credituri sunt, qui me toties deceperunt, quique id adhuc conantur, quique suæ tantum rei student. Sed ij duntaxat fidē mihi habent, à quibus vtraque Anatomia dignoscitur: plus quidem eruditionis in vestris esse bibliothecis existimassem, quàm vt idiotas demum vestræ causæ testes adducere cogeremini: si quis ex specu aliquo prodeat, inde eum statim procreatum persuadeatis.

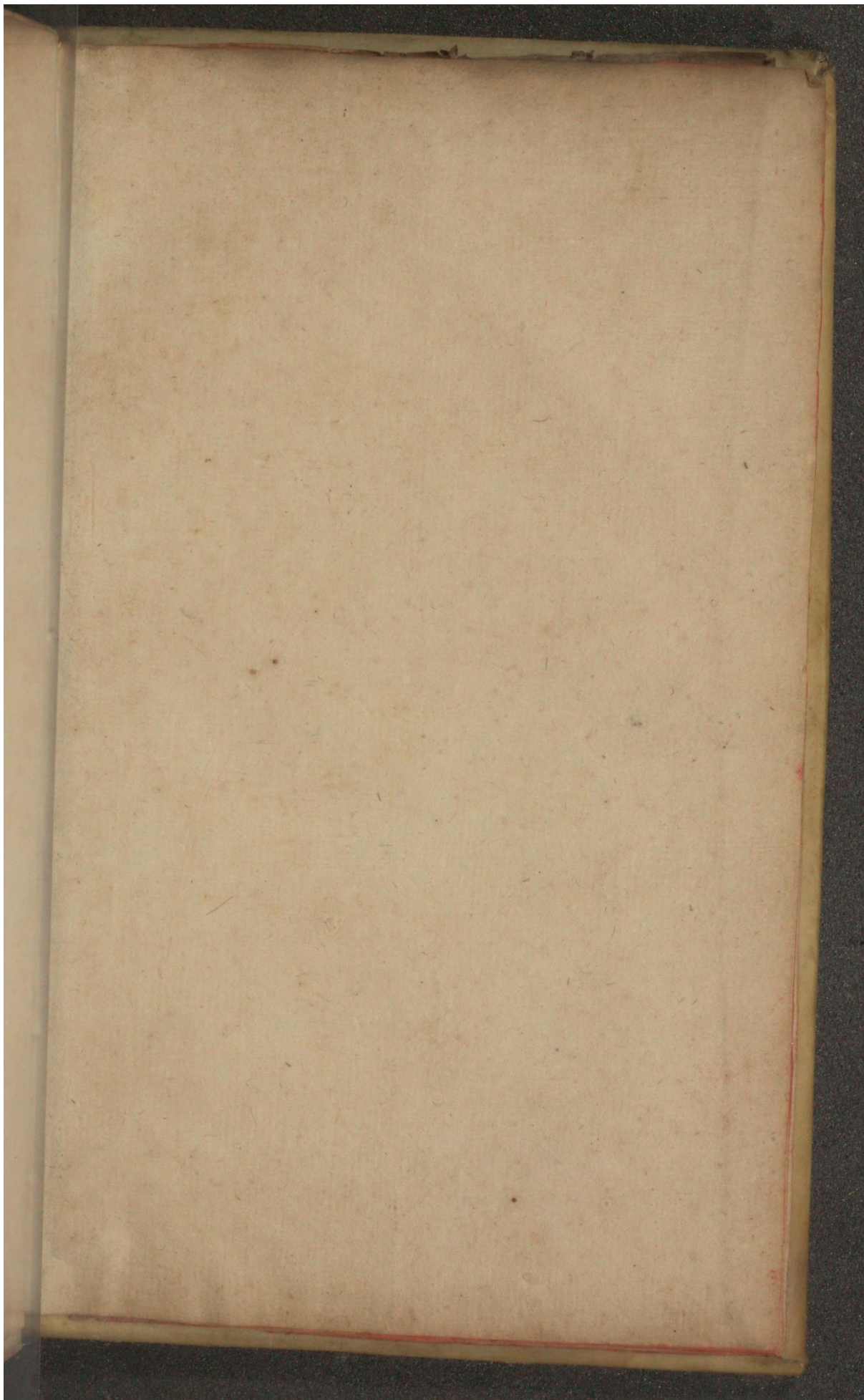
Atqui vt tandem rem expediam ac summam dicam, Omnes sanè morbi à peregrino veniunt in subiectū. ex quo sequitur, quot poma, quot nuces, quotque fructus alij, totidem etiam esse morbos. Et non pudet vos interim ea in quatuor secare partes, scilicet: Hoc melancholia est, hoc colera, &c. Considerate,

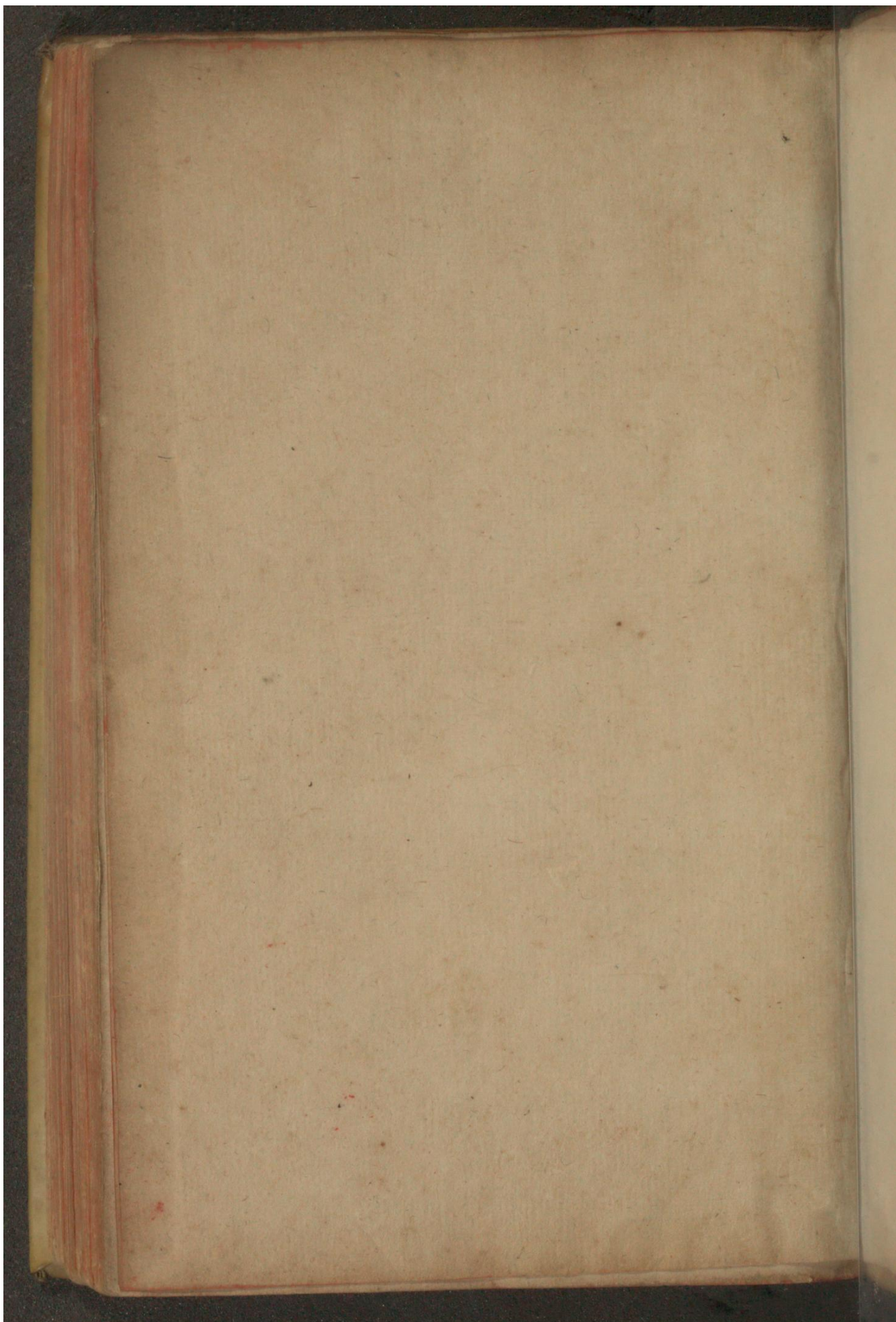
derâte, elementū ignis, ex quo tam nix quàm calor prouenit, tam frigus quàm calor. Similiter etiam quotquot eiusmodi accidentia ignitarum impressiōum, totidē sunt etiam ægritudines in Microcosmo, & quotquot mineralia, totidem etiam morbi, quotque thereniabin, totidem & morbi. Sed quia nec extrinsecum quidem cognoscitis, quisnam illò vnumquotque disposuerit, qualecunque tandem vobis vestræ ignorantiaē opperculum phantasia suppeditat, ex quatuor videlicet humoribus. Hem vos, quàm estis scilicet probè instructi? Poteratis vel purpuram potius, quàm eiusmodi viles contextisse pannos, ac ita centones ostentare, tamen meti ne sic quidem alicuius momenti futuri.

FINIS.

Compl

II 9

٤٢

